

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Váznok község

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	9
Célok.....	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	11
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	44
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	62
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	70
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	79
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	88
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	90
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	91
1. A HEP IT részletei	91
3. Megvalósítás	100
4. Elfogadás módja és dátuma	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló, **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Vázsnok Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban (a továbbiakban: HEP) rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott HEP-el összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy a HEP elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés a HEP megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Vázsnok Sásdtól északra, Budapesttől 190, Pécestől 35, az autópályától 85, a sásdi vasúti csomóponttól 2 kilométerre található másfél száz lakosú zsákfalu.

Vázsnok és környéke már a bronzkorban is lakott hely volt, az itt talált bronzkori temető leletei szerint, de kelta, római kori emlékek is napvilágra kerültek. Nevét 1332-ben említette először oklevél, Wasnuk néven tesznek róla említést a Dombay birtok részeként. A településnek a középkorban betöltött fontos szerepére - Kis-Boldogasszonyinak szentelt templomos hely - az önálló plébánia és a királyi udvarba is eljutó vázsnoki bor utal. A török időkben sem néptelenedett el, mindvégig lakott hely maradt, 1767-ben a dombóvári uradalomhoz tartozott. Ősi templomát 1793-ban lebontották, és annak anyagát a sásdi templomba építették be.

A 20. század elején Vázsnok Baranya vármegye Hegyháti járásához tartozott. Az 1910-es népszámláláskor a településen 282-en éltek, a 2001-es népszámláláskor 153 lakója volt, 2008 január 1-jén pedig 127 lakost számoltak össze.

A lakosság csaknem egyharmada roma, akik korábban nemzetiségi önkormányzatot is működtettek. A település 50 háza közül négy holland tulajdonban van. Az elmúlt években területfejlesztési és egyéb pályázatok segítségével, valamint lakossági és önkormányzati források felhasználásával kiépült a településen az infrastruktúra, a szennyvíz-hálózat kivételével, amely még megoldásra vár. A gyerekek részére játszóteret hoztak létre. A fejlesztési tervek között szerepel a faluház, mint közösségi színtér felújítása és bővítése, vizesblokk kialakítása.

Vázsnok már a középkorban híres volt szőlőtermeléséről és borászatáról, szőlőhegye egyedülálló mikroklimával rendelkezik. A településen a legnagyobb munkáltató, az állattenyésztéssel és

¹ Költségvetési rendeletek, Gazdasági program, településfejlesztési koncepció, településrendezési terv stb.

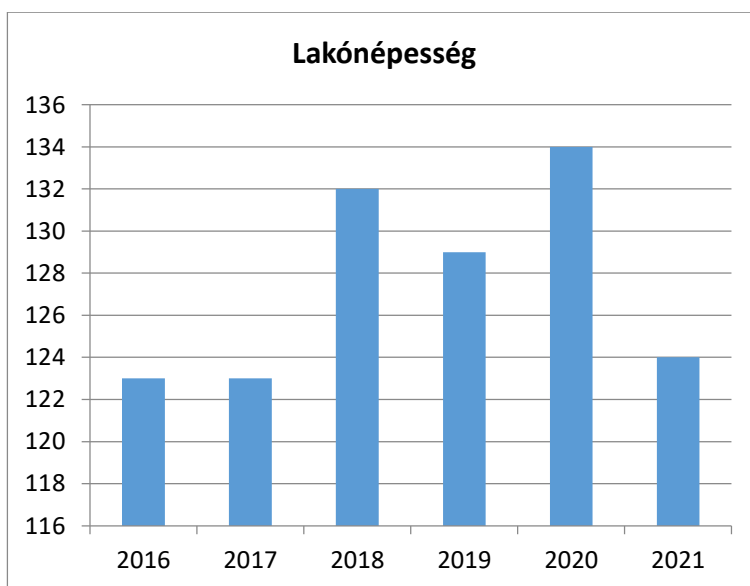
növénytermesztéssel foglalkozó Sásdi AGRO Mezőgazdasági ZRt., amely Vázsnokon raktárüzemmel rendelkezik.

A faluban nincs bolt, se orvosi rendelő, se posta, mindenért Sásdra járnak a falu lakói. A faluban mozgókönyvtár és közösségi színtér látja el feladatait. A településen civil szervezet működik, a szőlősgazdák alkotta Vázsnoki Kiskerttulajdonosok Egyesülete, mely az önkormányzattal együttműködve a szőlőhegyen több fejlesztést is végrehajtott, illetve közösen szerveznek hagyományos rendezvényeket, mint például a Mátyás napi borverseny.

Az önkormányzat a sásdi körjegyzőséghez, jelenlegi nevén a Sásdi Közös Önkormányzati Hivatalhoz csatlakozott.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	123	bázis év
2017	123	100,00%
2018	132	107,32%
2019	129	97,73%
2020	134	103,88%
2021	124	92,54%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

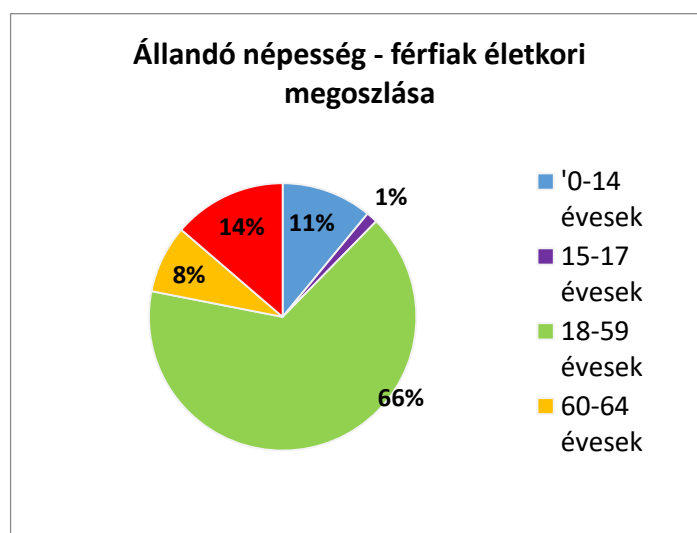
A település lélekszáma 1960. óta folyamatosan csökkent. Az 1960-as adatok szerint Vázsnok még egy több mint 200 fős település volt, az 1990-es népszámlálás már csupán 168 állandó lakost talál.

A népességcsökkenés ezt követően sem állt meg, a negatív rekord 2008-ban volt, amikor a lélekszám nem érte el a 120 főt. Az utóbbi tíz évben azonban a folyamat megfordulni látszik, a lakosság szám ismét emelkedett, de inkább stagnál.

Az országos statisztikáktól eltérően Vázsnokon erőteljes a férfiak arányának túlsúlya.

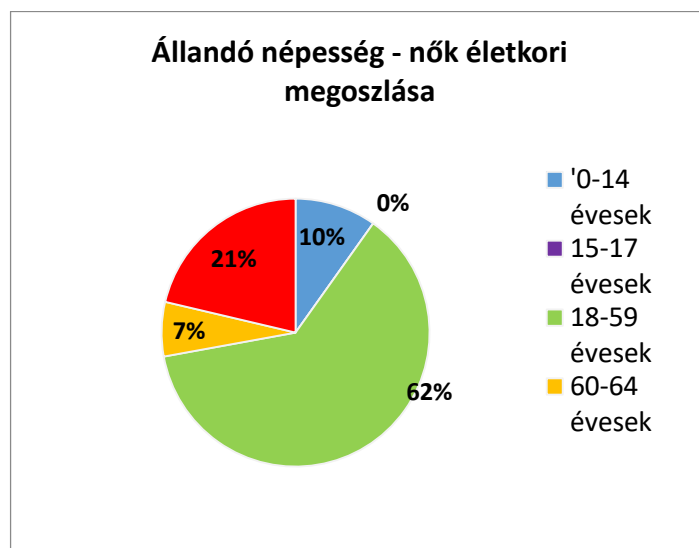
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	73	61	134	54,48%	45,52%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			3	2,24%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	8	6	14	5,97%	4,48%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	1	0	1	0,75%	0,00%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	48	38	86	35,82%	28,36%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	6	4	10	4,48%	2,99%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	10	13	23	7,46%	9,70%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Már a fiatalabb korosztályokban is határozott férfitöbbség van, amelyet az időskorúak között általánosan megjelenő nők arányába eltolódás kissé kiegyenlít. A férfiak rövidebb várható élettartama, mint általános tendencia községünkben is megjelenik. Ezért mindenképpen figyelmet

kell fordítania a férfi lakosság sajátos problémáira, az idősebb férfi lakosságot érintő szűrővizsgálatok szervezésére és a lakónépesség minél nagyobb számú bevonására.

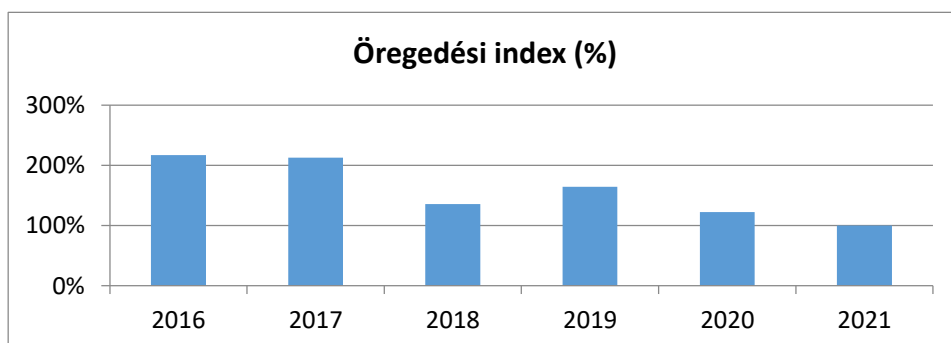
A lakosság jelentős része az aktív korosztályból kerül ki, ezért igen fontos feladat a községben a munkalehetőségek megteremtése.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	13	6	216,67%
2017	17	8	212,50%
2018	19	14	135,71%
2019	23	14	164,29%
2020	22	18	122,22%
2021	20	20	100,00%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Településünk határozottan az előregedő községek közé tartozik, a 2010-es években tapasztalható népességnövekedés (kedvezőbb születésszám és főként új beköltözők) hoztak ebben némi változást, mára a mutatók kiegyenlítettebbek, sokat javultak.

Megállt a gyermeklétszám csökkenése, sőt javult az arány, bár az időseké is jelentős növekedést mutatott. Ennek eredményeként a még kielégítőnek mondható 100 %-os, kiegyenlített arány alakult ki.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-106,87
2017	48,78
2018	86,27
2019	-30,65
2020	53,23
2021	-69,77

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A gyermekvállalási hajlandóság ösztönzése mellett az önkormányzatnak kiemelt figyelmet kell fordítania az időskorú népesség egészségi állapotának javítására, az idős korosztályban a szociális ellátások iránti igény kielégítésére.

Leszögezhetjük, hogy az elmúlt 5 évet vizsgálva a kevésbé egyértelmű negatív vándorlási egyenleg, kevésbé jellemző az elvándorlási egyenleg, sőt inkább nyert a település a beköltözőkkel.

Ezt a növekedést azonban az egyértelműen negatív természetes fogyás lerontja: a születések és halálozások különbsége a vizsgált időszakban jellemzően népességfogyást eredményezett.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-15,27
2017	-8,13
2018	-15,69
2019	0,00
2020	-15,21
2021	-7,75

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Önkormányzatunk az elkészített településfejlesztési stratégiai dokumentumokban nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a település minden családja megtalálja helyét és szerepét az évszázados hagyományokra építő, a jelen kihívásaira korszerű választ adni tudó közösségében. Alapvető cél, hogy az önkormányzat az általa biztosított szolgáltatások révén hozzásegítse a lakosságot egy minőségi, az egyén és közössége számára egyaránt értékes élethez, s lehetővé tegye a szükségletek kielégítésével a szolgáltatások magas színvonalon történő elérését. A társadalmi integráció megteremtése érdekében, elengedhetetlen a civil szervezetek és egyházak szorosabb bevonása a közszolgálati feladatok ellátásába, a pályázati lehetőségek kihasználása, a társadalom perifériájára szorult csoportok, így különösen az idősek, egyedülállók, a több gyermeket nevelők, a nehéz anyagi helyzetben lévő családok számára olyan segítő, hátránykompenzáló programok indítása, amelyek révén biztosítható lesz a település hosszú távú fejlődése.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Váznok Község Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP átfogó célja a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemzésből (HE) és intézkedési tervből (IT) áll, amelyet a települési önkormányzat ötévente, öt év időtartamra fogad el, jelen dokumentum 2013. óta, az első program elkészítése óta a második ilyen jellegű kezdeményezés. Az elemzés öt területre koncentrálna: lakhatás, foglalkoztatás, egészségügy, oktatás, szociális- és közszolgáltatások. A HEP elemzi a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelten figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését is. Célunk, hogy a programmal felmérjük a településen élő marginalizálódott csoportok helyzetét, egyben meghatározzuk azokat a fejlesztési irányokat, melyek e célcsoportok életminőségében jelentős változásokat érnek el:

- az esélyegyenlőségi célok elérése érdekében a kötelezettségek meghatározása;
- a kötelezettségek teljesítéséért felelős személyek kijelölése, akiknek fő feladata:
  - a) a program megvalósításának koordinálása,
  - b) a program végrehajtásának nyomon követése,
  - c) az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása;
- a Program nyilvánosságának biztosítása;
- a Program megvalósításában érintett intézmények vezetőinek tájékoztatása;

- esélyegyenlőségi kockázatok kezelése, intézkedési tervek készítése, értékelése, folyamatos korrekciója;
- fejlesztési célok időrendi prioritásának kialakítása, a mérhetőséget lehetővé tevő indikátorok meghatározása;
- az esélyegyenlőség javításához kapcsolódó prioritási sorrend meghatározása;
- az eredmények nyilvánosságra hozásakor a személyes adatok védelmének maximális érvényesítése;
- a település döntéshozóinak két évente történő tájékoztatása a megvalósításról.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete.
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól. különös figyelmet fordítva a
  - a) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
  - b) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
  - c) a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
  - d) a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
  - e) az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
  - f) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
  - g) a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)

Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A program figyelembe veszi Vázsnok Község Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Vázsnok Község Önkormányzata költségvetése, 2023.
- Vázsnok Község Önkormányzatának Gazdasági Programja (2020–2024)
- Vázsnok Község településfejlesztési koncepciója
- Vázsnok Településrendezési terve, szerkezeti terv
- A Hegyháti Járás Esélyteremtő Programterve 2015.

A fenti dokumentumokban meghatározott célkitűzéseket jelen program nem tartalmazza, mivel azokban az egyes területeket érintő feladatok, határidők részletesen meghatározásra kerültek.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

2015-ben az együttműködő önkormányzatok aktív közreműködésével készült el a Hegyháti Járás Esélyteremtő-programterve, pályázati forrásból - ÁROP-1..3-2014 -2014-0120 „Együtt egymásért-Területi összefogás a hegyháti járásban az esélyegyenlőség biztosítás érdekében”.

A járási szintű együttműködés javítja a feladatok szervezésének, ellátásának minőségét és koordinációját, ésszerű költségfelhasználást tesz lehetővé, így jelentősen javulhat a költséghatékonyság és a problémakezelés színvonala. A Sásd város kezdeményezésére elkészült programterv a Hegyháti járás 25 települése közül 16 településre terjed ki. Ezek Alsómocsolád, Bakóca, Baranyajenő, Baranyaszentgyörgy, Felsőegerszeg, Gödre, Kisbeszterce, Kishajmás, Mágocs, Mekényes, Meződ, Mindszentgodisa, Nagyhajmás, Palé, Sásd, Tormás, Varga és Vázsnok. A programterv legfőbb célja egy olyan koncepció kidolgozása a Hegyháti járás érintett települései számára, amely megvalósíthatja a további „esélyteremtés” alapját, folyamatát, kijelöli a főbb fókuszpontokat, stratégiai irányokat, rámutat ezek előnyeire, és elemzi az előnyök kiaknázásához szükséges alapvető feltételeket. Az Esélyteremtő-programterv elkészítésének további célja, hogy a járásnak legyen egy egységesen kidolgozott és elfogadott programterve az esélyegyenlőségi kérdésekre.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés elkészítéséhez a KSH és a TeIR adatbázis, valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. Emellett Vázsnok Község Önkormányzata, illetve a Sásdi Közös Önkormányzati Hivatal is rendelkezett megfelelő adatokkal. Közfeladatot ellátó más intézmények, civil szervezetek

és egyéb szervezetek is szolgáltatott adatokat. Vannak azonban olyan területek, amelyről az információszerzés továbbra is nehézkes. Az adatok gyűjtése, elsősorban a nehéz anyagi helyzetben lévő családokról, a fogyatékos személyekről, az ő foglalkoztatásukról, iskolai végzettségükről, a nők helyi gazdaságban elfoglalt szerepéről, volt problémás.

A romákra vonatkozó adatok szenzitív adatnak minősülnek, ezért azokat nyilvántartani nem lehet. A települési önkormányzat nem gyűjtött és nem elemzett adatokat a romákkal, nőikkel és a fogyatékkal élőkkel kapcsolatban.

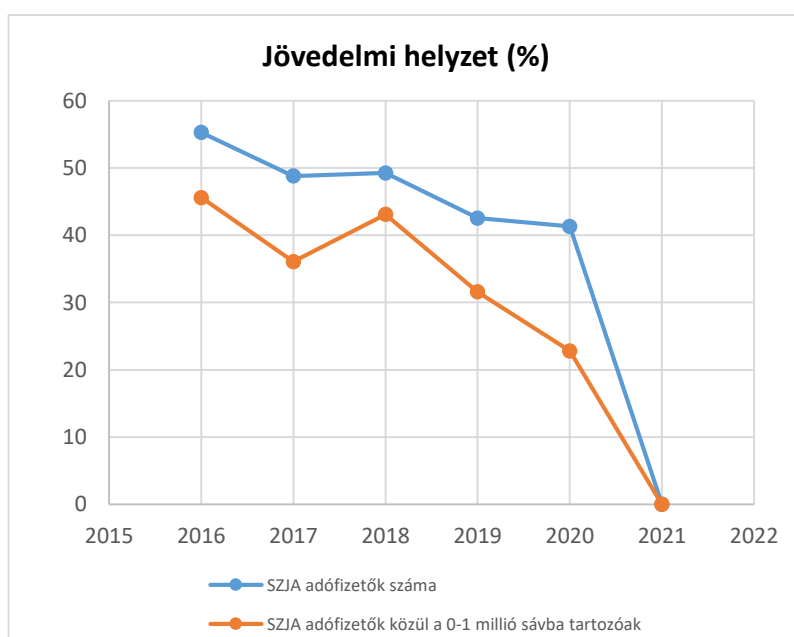
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal (etnikai és szociális dimenzió összemosása). Mi abból indulunk ki, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	55,28	45,59
2017	48,80	36,07
2018	49,24	43,08
2019	42,54	31,58
2020	41,30	22,81
2021	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Vázsnokon a 2014-ig működött nemzetiségi önkormányzat becslései alapján mintegy 15 roma család, 50 roma nemzetiségű lakos élt. A korcsoportos megoszlást tekintve, míg az időskorúak közül alacsony, addig az aktív korúak közül már magasabb, a fiatalok között pedig még magasabb a romák becsült aránya. A község roma lakossága az utóbbi 30-40 évben telepedett meg Vázsnokon, a családok többsége a környékbeli településekről, főként a sásdi cigánytelepről került a faluba.

A mélyszegénységgel kapcsolatos vizsgálatok az egyén illetve a háztartás saját jövedelmi helyzetének értékelésén alapulnak. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliség, a szociális rászorultság, a gyermekek helyzete, a lakhatási viszonyok és az iskolai végzettségek figyelembe vételével készítünk elemzéseket.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

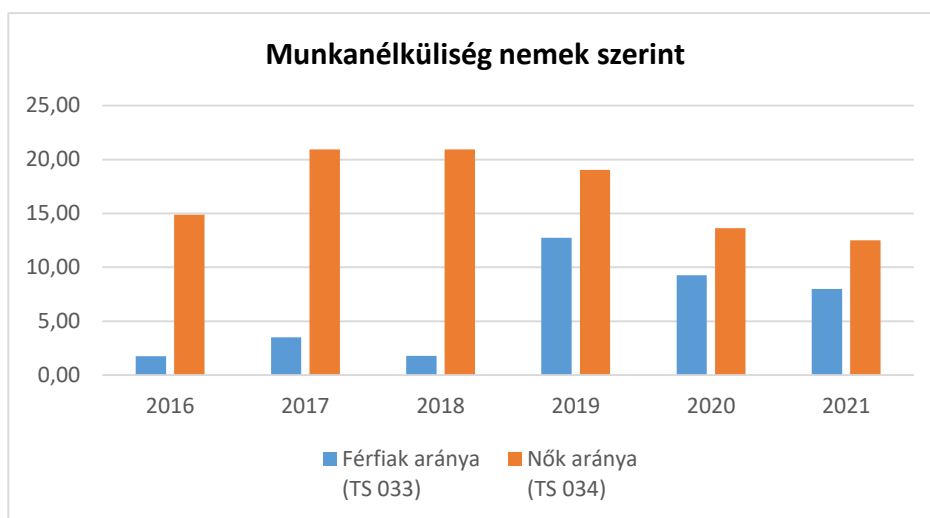
A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;
A 290/2014. (XI.26.) kormányrendelet a Hegyháti járást a komplex programmal fejlesztendő járások közé sorolja, a járások fejletlenségi rangsorában a Hegyhát a 23. a 197 járás közül. Az aprófalvas településszerkezetből adódóan, az elzárt, rossz közlekedési helyzetben lévő kistelepüléseken nincsenek munkahelyek, rosszak a munkajövedelemhez jutás esélyei.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	1,75	14,89	8,32%
2017	3,51	20,93	12,22%
2018	1,79	20,93	11,36%
2019	12,73	19,05	15,89%
2020	9,26	13,64	11,45%
2021	8,00	12,50	10,25%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet Vázsnokot a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések közé sorolta, tehát a mért sokrétű mutatószámok szerint a hátrányos helyzet fennáll. Azonban továbbra sem haladja meg a jogszabály értelmezése szerint jelentős mértékben az országos átlagot a munkanélküliség.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen		8	11	10	15	11
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	1,00	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00
	%	12,50%	9,09%	10,00%	6,67%	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	0,00	1,00	2,00	2,00	0,00	1,00
	%	0,00%	9,09%	20,00%	13,33%	0,00%	11,11%
26-30 év (TS 039)	Fő	1,00	1,00	0,00	1,00	2,00	1,00
	%	12,50%	9,09%	0,00%	6,67%	18,18%	11,11%
31-35 év (TS 040)	Fő	0,00	0,00	1,00	3,00	2,00	3,00
	%	0,00%	0,00%	10,00%	20,00%	18,18%	33,33%
36-40 év (TS 041)	Fő	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	%	12,50%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	0,00	2,00	2,00	2,00	1,00	1,00
	%	0,00%	18,18%	20,00%	13,33%	9,09%	11,11%
46-50 év (TS 043)	Fő	1,00	0,00	2,00	3,00	3,00	2,00
	%	12,50%	0,00%	20,00%	20,00%	27,27%	22,22%
51-55 év (TS 044)	Fő	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	6,67%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	3,00	4,00	0,00	1,00	1,00	1,00
	%	37,50%	36,36%	0,00%	6,67%	9,09%	11,11%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	1,00	2,00	2,00	1,00	2,00	0,00
	%	12,50%	18,18%	20,00%	6,67%	18,18%	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A legfrissebb folyamatokat vizsgálva megállapíthatjuk, hogy bár országosan a nyilvántartott álláskeresők száma folyamatosan csökken, Vázsnokon is megjelent ez az élénkülés, de a munkaerő-piaci kedvező fordulat még nem hozott sem látványos, sem tartós eredményeket. Különösen a leghátrányosabb helyzetben lévő alacsony iskolai

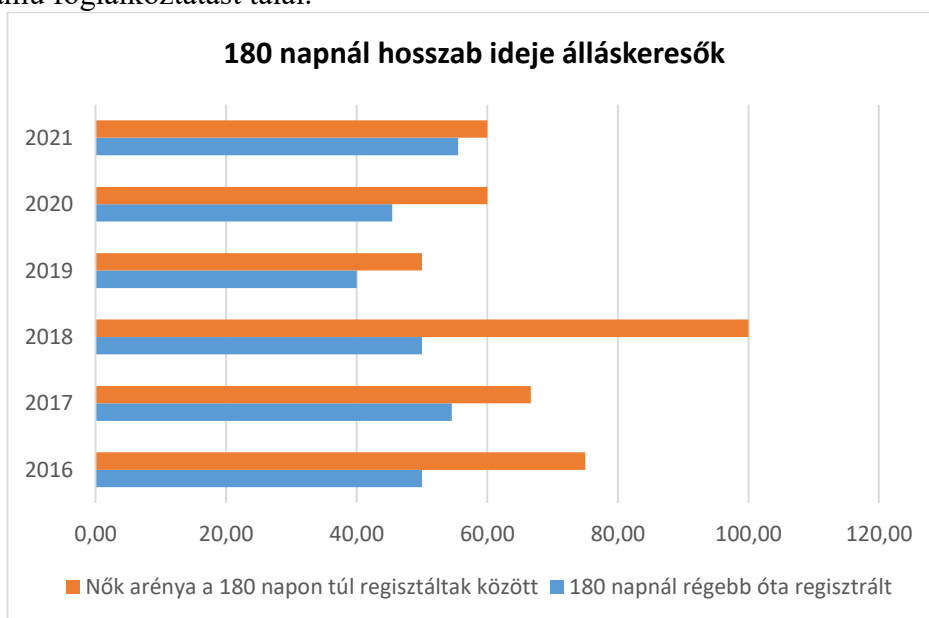

végzettségűek és a korosabb munkavállalók aránya nőtt, az ő elhelyezkedési esélyeik romlottak, illetve fennmaradt a női munkakeresők hátránya. A javuló tendenciák mellett is egyre nő az országos átlaghoz viszonyítottan az elmaradásunk, az ország javuló foglalkoztatási mutatóit Vázsnok nem követi.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	50,00	75,00
2017	54,55	66,67
2018	50,00	100,00
2019	40,00	50,00
2020	45,45	60,00
2021	55,56	60,00

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Jól látható a megrekedésünk a tartós munkanélküliek arányában: mostanra minden második álláskeresőnk tartós munkanélküli, jellemzően csak idény- vagy rövid időtartamú foglalkoztatást talál.

Még a férfiakénál is rosszabbul alakult viszont a nők elhelyezkedési esélye, a nők munkanélküliségi aránya magasabb a települési átlagnál, láthatóan még a járás átlagánál is jelentősen nehezebben helyezkednek el a vázsnoki nők.

A veszélyeztetett csoportokkal kapcsolatos adatok hiányosak, nem állnak rendelkezésre. Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők,

valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja.

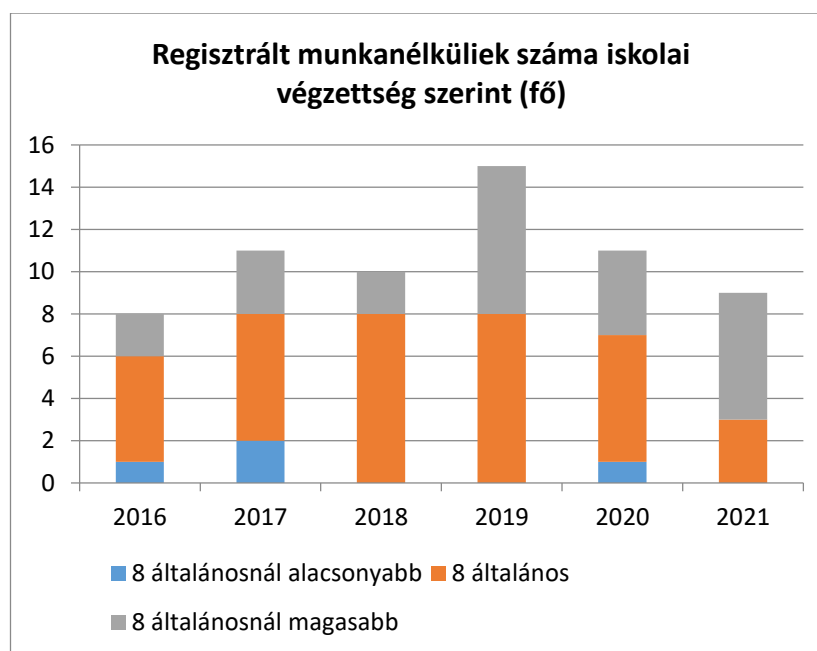
Községünkben a nőket, a képzetleneket, valamint az 55 évnél idősebb munkavállalókat sújtja leginkább munkanélküliség. A 45 év feletti körében még magasabb számban fordul elő, hogy alacsonyabb, legfeljebb középfokú iskolai végzettséggel, valamint már többnyire elavult, nem piacképes szakképesítéssel rendelkeznek. Az 55 év feletti korosztály jelentős aránynövekedése ennek a korcsoportnak az elhelyezkedési esélyei romlását jelzi. Az elhelyezkedési lehetőségek térségünkben jellemzően az országos méretekben bővültek. Ahogy már kitűnt, a leghátrányosabb helyzetben lévő munkatapasztalat nélküli fiatalok, az alacsony iskolai végzettségűek és a korosabb munkavállalók arányának növekedése azzal jár, hogy a munkanélküliek ezen hátrányokkal küzdő része rossz elhelyezkedési esélyekkel rendelkezik, az állástalansággal hosszú távon küzd. Településünkön az országos tendenciától eltérően nőtt a tartós munkanélküliek aránya, a helyzet nem kedvez a viszonylag gyors munkába állás lehetőségének. Ez összefügghet azzal, hogy a képzetlen vagy nem piacképes tudással, tapasztalattal rendelkező, sokszor elhelyezkedésre mentális állapota miatt sem alkalmas, a munkaerőpiaci elvárásokhoz nem igazodó állástalanok gyakran évekre, évtizedekre az alkalmi munka, feketefoglalkoztatás, közfoglalkoztatás körében ragadnak.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Nem rendelkezünk adatokkal a foglalkoztatottak iskolai végzettségéről. Az alacsony iskolai végzettségűek munkanélküliség által való érintettségét tudjuk vizsgálni.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	8	1	12,50%	5	62,50%	2	25,00%
2017	11	2	18,18%	6	54,55%	3	27,27%
2018	10	0	0,00%	8	80,00%	2	20,00%
2019	15	0	0,00%	8	53,33%	7	46,67%
2020	11	1	9,09%	6	54,55%	4	36,36%
2021	9	0	0,00%	3	33,33%	6	66,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Érdekes folyamatok zajlottak le a nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetételében. Az alapfokú iskolával sem rendelkezők az utóbbi 5 évben kikoptak a rendszerből (minden valószínűség szerint ők az időközben nyugdíjas korosztályba került idősebbek voltak), míg a 8 általános iskolával rendelkezők, akik korábban az állástalanok zömét tették ki, lassan átadták a vezető szerepet a középfokú végzettséggel rendelkezőknek.

A középfokú végzettséggel rendelkezők jelentős arányára tekintettel kimondhatjuk, hogy a képzettségek iránya nem felel meg a piaci keresletnek. A munkaerőpiacról kiszorult emberek minél hatékonyabb munkába állításának fontos feladata korszerű, „piacképes” szakképzések biztosítása a felnőttoktatás keretében, erre kell a továbbiakban nagyobb hangsúlyt fektetni.

Bár pontos adatokkal nem rendelkezünk a romák foglalkoztatottságáról, de tudjuk, hogy jelentős számban élnek segélyből, közmunkából, egyéb állami transzferekből, és azt is leszögezhetjük, hogy a roma háztartások legalább fele tartós szegénységben él. Az állandósuló, immár több mint két évtizedes munkanélküliség miatt egyre szélesebb körben fenyeget az inaktivitás, mint a fiatalok számára látott társadalmi minta normává rögzülésének veszélye, mely negatív hatással van a fiatal korosztályok tanulási/továbbtanulási motivációira. A jelenlegi romákkal kapcsolatos foglalkoztatási adatok hátterében komplex társadalmi-gazdasági folyamatok állnak. Ezek eredője a nyolcvanas évektől induló gazdasági folyamatokra vezethető vissza, amikor is a piacgazdaság kiépülésével egyidejűleg olyan iparágak épültek le, amelyek a szakképzetlen munkaerőt korábban tömegesen szívták fel: bányászat, mezőgazdaság stb. Érintettségüknél fogva ezen jelenségek súlyosabban érintették a roma lakosság foglalkoztatási viszonyait, mint a nem roma népességet. Az országos statisztikai becsléseket tekintve általában véve a következő tendenciák figyelhetők meg: a romák foglalkoztatottsági szintje durván a fele, munkanélküliségi rátájuk három-ötszöröse, az egy keresőre jutó eltartottak aránya háromszorosa a nem roma népességnek.

A roma nők kétszeresen is hátrányban vannak a mindennapi élet számos területén, így a foglalkoztatásban is. Nőként a gyermeknevelés és a családi élet biztosítása megnehezíti az iskolák elvégzését, egy teljes értékű munkahely megszerzését és megtartását, és mindez

fokozottan így van a romák körében a korai gyermekvállalás és magasabb gyerekszám miatt.

Az Önkormányzat egyik kiemelt célja, hogy a romák közül minél többen váljanak munkából élő, családjuk eltartására és a közterhek viselésére alkalmas polgárokká.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

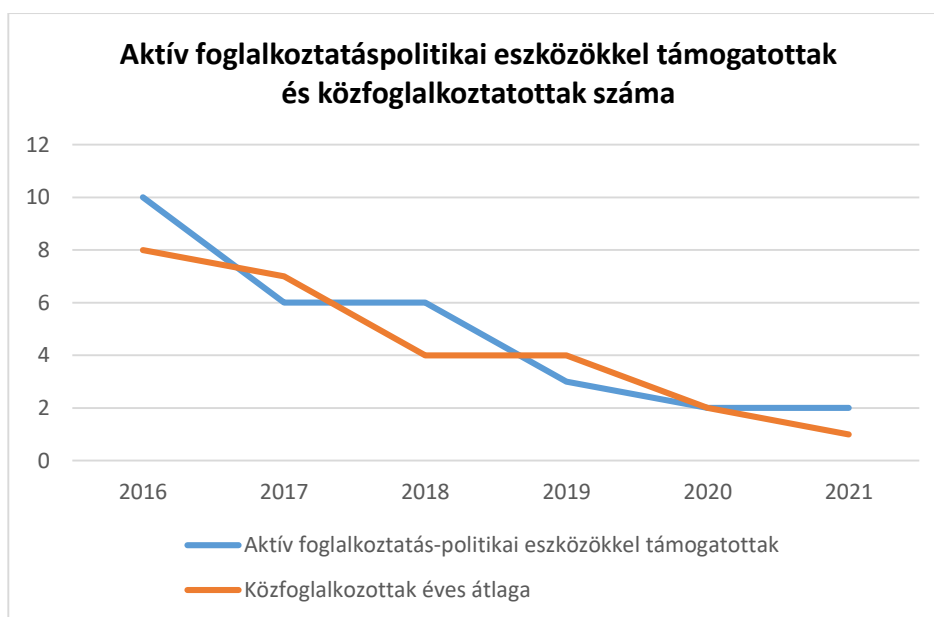
Önkormányzatunk a kezdetektől fogva aktívan vett részt a különböző típusú közfoglalkoztatási programokban. Célunk egyrészt a tartós munkanélküliek számára a munkaképességük szinten tartása, a munkaerőpiaci lehetőségeik bővítése, de a munkajövedelem pótlása is: segélynél magasabb összegű jövedelem lehetősége, harmadrészt önkormányzati érdek a forráshiány miatt nehezen finanszírozható közfeladatok ellátása.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	10	8
2017	6	7
2018	6	4
2019	3	4
2020	2	2
2021	2	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatás szerepét a Kormány másként értelmezi: egy olyan átmeneti foglalkoztatásnak tekinti, amely segély helyett munkát és fizetést biztosít az álláskereső számára. Célja az elsődleges munkaerő-piaci integráció és reintegráció, a tartósan munka nélkül lévők aktiválása által. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra.

A Kormány értékelése szerint a közfoglalkoztatást egyértelműen és alapjaiban befolyásolja a nyílt munkaerőpiac helyzete, az általánosan jelentkező, már a közfoglalkoztatásban is tapasztalható munkaerőhiány, valamint a gazdaság élénkülésével folyamatosan csökkenő álláskeresői létszám, a megfelelő, végzettséggel, képzettséggel rendelkező, motivált, dolgozni képes és akaró álláskeresői munkaerő egyre szűkülő létszáma.

A kormányzati szándékból adódóan egyre csökken a közfoglalkoztatásban résztvevők száma. Az elmúlt 10 évben az évi 5-10 közfoglalkoztatottból mára egyetlen egy sem maradt: 2022-től már egyetlen közfoglalkoztatási álláshelyet sem tudott szerezni/betölteni az önkormányzat. A regisztrált álláskeresőik közül senki sem volt, aki képes és hajlandó lett volna elvállalni azokat az egyszerű közterület-karbantartási feladatokat, amelyeket az önkormányzat felkínált. A település ezzel a helyzettel nagyjából egyedülálló még a térségben is.

A közfoglalkoztatottak korábban mindannyian közterületi vagy intézményen belüli munkát végeznek, főként fizikai munkákat, kiegészítő tevékenységet. A közmunkások feladatai közé legnagyobb részben kommunális, környezetvédelmi célú tevékenységek ellátása, intézmények tevékenységét segítő szolgáltatások végzése (pl. kézbesítés), egészségügyi és szociális, valamint a művelődési és közoktatási területeken végzett feladatok segítése tartozik. A férfiak által leggyakrabban végzett munkák: köztisztasági és karbantartó feladatok, parkgondozás, vízelvezető árkok fenntartása. A nők esetében a köztisztasági munkák, épület-takarítás és az adminisztratív kiegészítő feladatok jellemzőek.

A közfoglalkoztatottak munkájával, tevékenységével az önkormányzat alapvetően elégedett volt.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A településen élők foglalkoztatási helyzete a környező kistelepülésekhez, más zsáktelepülésekhez hasonlóan kilátástalan. Az önkormányzaton (egyetlen alkalmazott, a falugondnok) felül ugyanis a település belterületén nincs foglalkoztató. A község külterületén, Sásdon keresztül megközelíthető mezőgazdasági üzem ilyen szempontból szintén vidékinek minősül, bejárás közúton történhet. Bár Sásdra, Dombóvárra, Komlóra, Kaposvárra és Pécsre még megfelelő szintű a bejárési lehetőség, a település lakóinak lehetőségük van e városokban munkát találni, a közlekedési lehetőségek beszűkítik az ingázást is. Az átszállás, csatlakozási lehetőségek nem szolgálják az ingázók érdekeit.

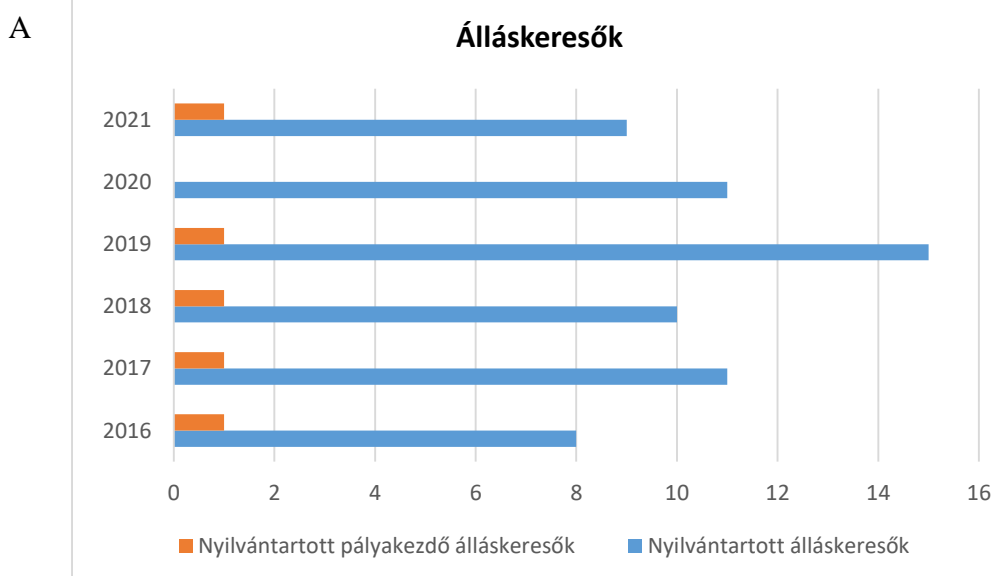
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A munkanélküliség kezelésében jelentős szerepet kap a képzés, továbbképzés. Az álláskeresőik között már nincs 8 általános iskolai végzettséggel nem rendelkező, az alapkü iskolai végzettséggel rendelkezők is jellemzően kevesebben vannak, mint a magasabb iskolai végzettségűek.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresőik száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresőik száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresőik száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	8	1
2017	11	1
2018	10	1
2019	15	1
2020	11	0
2021	9	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Kutatások a magyar képzési rendszer egyik negatívumaként említik, hogy túlképzés folyik az oktatásban, elsősorban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya nőtt meg az utóbbi években oly mértékben, amelyet a munkaerőpiac által támasztott szükségletek nem indokolnak. Ugyanakkor a szakképzés inkább háttérbe szorul, nincs elegendő számú szakképzéssel rendelkező olyan munkaerő, amelyet a piac megkívána.

szakiskolai képzésben szakképzétséget szerző fiatalok már az oktatási rendszerből való kilépéskor rosszabb esélyekkel indulnak a munkaerőpiacon, mint azok a társaik, akik érettség adó iskolatípusban szerezték meg bizonyítványukat. A szakiskolai képzést a

felmérések szerint azok a fiatalok választják, akik az általános iskolát rosszabb eredménnyel végezték. Ezek a fiatalok többnyire más hátrányokkal is küzdenek: a családban a szülők iskolai végzettsége alacsony, így már az alafokú oktatásba belépéskor rosszabb helyzetben vannak. A tanulást a szülők ugyan preferálják, de abban segítséget adni nem tudnak, a gyermekeik iskolai kudarcainak kezelésében nem járatosak.

A lakosság iskolai végzettsége ugyan egyre kedvezőbb összetételű, de az is kimutatható, hogy az alacsony iskolai végzettség újratermelődik. Manapság is minden egyes évfárat körülbelül ötöde a munkaerőpiacon alig konvertálható alacsony iskolai végzettséggel (legfeljebb általános iskola) lép ki az oktatásból. Ennek egyik oka a lemorzsolódás: a középfokú oktatásban jelentős azok aránya, akik elkezdnek valamilyen iskolát, de nem fejezik azt be.

A lemorzsolódás folyamatairól csak töredékes képet alkothatunk a jelenlegi statisztikai adatok alapján. A hazai statisztikai rendszer nem tud megbízható adatokat szolgáltatni arról, hogy hány tanulót érint évről évre ez a probléma.

Egy település életében rendkívül fontos az oktatás jelenléte és minősége. Ez nem csak az adott település fejlődését befolyásolja, hanem hozzájárul a település népességmegtartó erejének növeléséhez mind a pedagógiai munka, mind az infrastrukturális tényezők, és az eszközellátottság tekintetében is. A népesség korösszetétele nagy súllyal esik a latba egy település lakosságának iskolai képzettsége meghatározásakor, hiszen a fiatalabb korosztály aránya általában magasabb végzettséget is jelent. A népesség iskolázottsága a két legutóbbi népszámlálás között eltelt 11 év során jelentős emelkedést mutatott.

Vázsnokon helyben több évtized óta nincs iskola, az alap és középfokú oktatás is legközelebb Sásdon elérhető el.

A településen nem merült fel igény az általános iskolai felnőtt oktatásra. A 2013 év végén indult közfoglalkoztatási képzési program keretében ezen hiányosságot pótló alapkompetenciát fejlesztő, felzárkóztató képzést kaptak a programba bevont közfoglalkoztatottak. Sásd és Komló helyszínnel 8 fő képzése folyt.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Vázsnok község a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Komlói Járási Hivatal Munkaügyi Osztálya illetékességi területéhez tartozik. Az állami munkaügyi szervezet feladata, hogy elősegítse a foglalkoztatási helyzet javítását, az álláskeresők megfelelő munkához jutását. Céljuk, hogy a munkahelyek számbavétele, felkutatása során az álláskeresők megfelelő munkahelyet, a munkaadók megfelelő munkatársakat találjanak. A foglalkoztatottak számának növelése, a munkához jutás elősegítése, a munkanélküliség megelőzése, a munkahelyek megtartása, az esélyegyenlőség megteremtése érdekében különféle támogatásokat, szolgáltatásokat kínálnak ügyfeleiknek.

A Munkaügyi Osztály szolgáltatásainak igénybe vételét, az ügyintézés könnyítését szolgálja, hogy Sásdon kihelyezett ügyfélfogadás van, heti két alkalommal a Hegyháti Járási Hivatal épületében a Munkaügyi Osztály valamennyi szolgáltatása elérhető, elkerülhető a Komlóra utazás is.

A munkanélküliség kezelésében jelentős szerepet kap a képzés, továbbképzés. Az álláskeresők között nincs 8 általános iskolai végzettséggel sem rendelkező, sőt az

álláskereső egy része középfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, ezért inkább a piacképesebb szakmákra történő átképzésre volna szükség.

Térségünkben utoljára 2011/12-ben folyt álláskereső számára átfogó képzési program, akkor 3 szakmában 45 fő képzésére került sor.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Az önkormányzat nem jelentős foglalkoztató, egyetlen alkalmazottja van, a falugondnok.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Olyan hátrányos megkülönböztetés esetéről nincs tudomásunk, amelyben pusztán a nemzetiséghez tartozása, illetve a mélyszegénység valamely jellemzője alapján került volna valaki hátrányos helyzetbe a foglalkoztatás terén.

Sokkal jellemzőbb a mélyszegénységgel többnyire együttjáró alacsony iskolázottság, alacsony önbecsülés, mentális problémák miatt az elhelyezkedési esély romlása.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Helyben a digitális információkhoz való hozzáférést a mozgókönyvtári információs pont keretében elérhető teleház szolgáltatások biztosítják, a könyvtár rendszeres nyitva tartási ideje alatt.

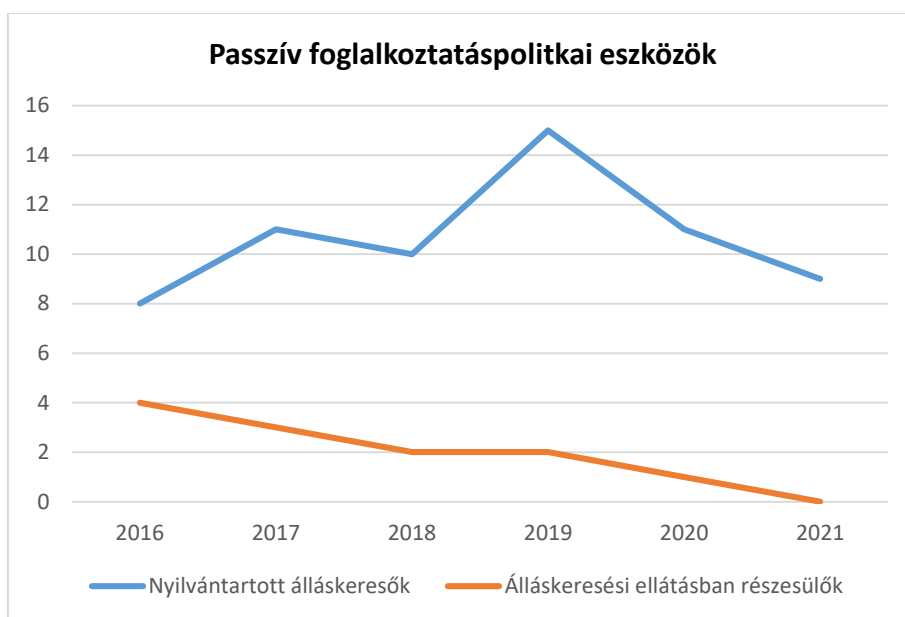
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A regisztrált álláskereső számának csökkenése nem jelentkezett az aktív korúak ellátásában részesülők számának csökkenésében.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskereső ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	8	7,69%	4	50,00%
2017	11	11,22%	3	27,27%
2018	10	10,10%	2	20,00%
2019	15	16,30%	2	13,33%
2020	11	11,70%	1	9,09%
2021	9	10,71%	0	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

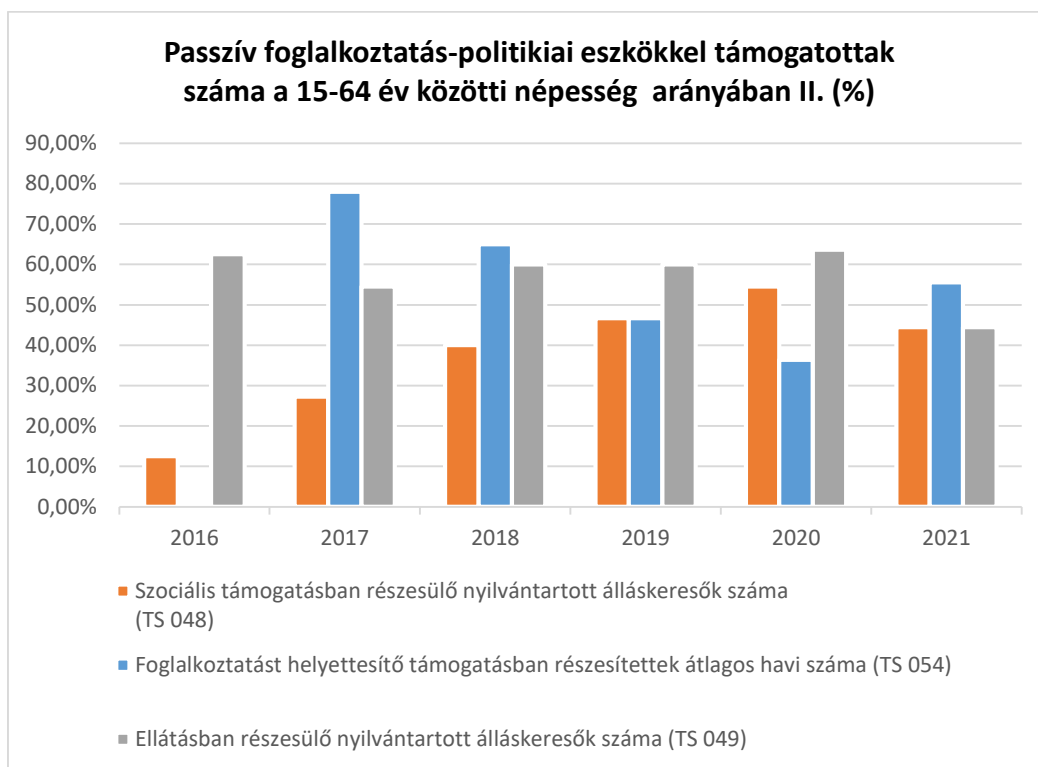

A regisztrált munkanélküliek egyre nagyobb hányada részesül valamilyen ellátásban, jellemzően ez már a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, amely a közfoglalkoztatás hiányában vagy annak szünetében a minimális létfenntartást biztosítja.

**3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök -
Álláskeresők ellátásai II.**

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	1	12,50%	0	0,00%	5	62,50%
2017	3	27,27%	9	78,00%	6	54,55%
2018	4	40,00%	7	65,00%	6	60,00%
2019	7	46,67%	7	46,67%	9	60,00%
2020	6	54,55%	4	36,36%	7	63,64%
2021	4	44,44%	5	55,56%	4	44,44%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2015. március 1-jével az állami szociális ellátórendszerhez, a járási hivatalhoz került valamennyi munkanélküliséghez kapcsolódó támogatás folyósítása, így az aktív korúak ellátásával kapcsolatos ügyekben az önkormányzatnak nincs közvetlen információja az ellátottak számáról, összetételéről, alakulásáról.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH

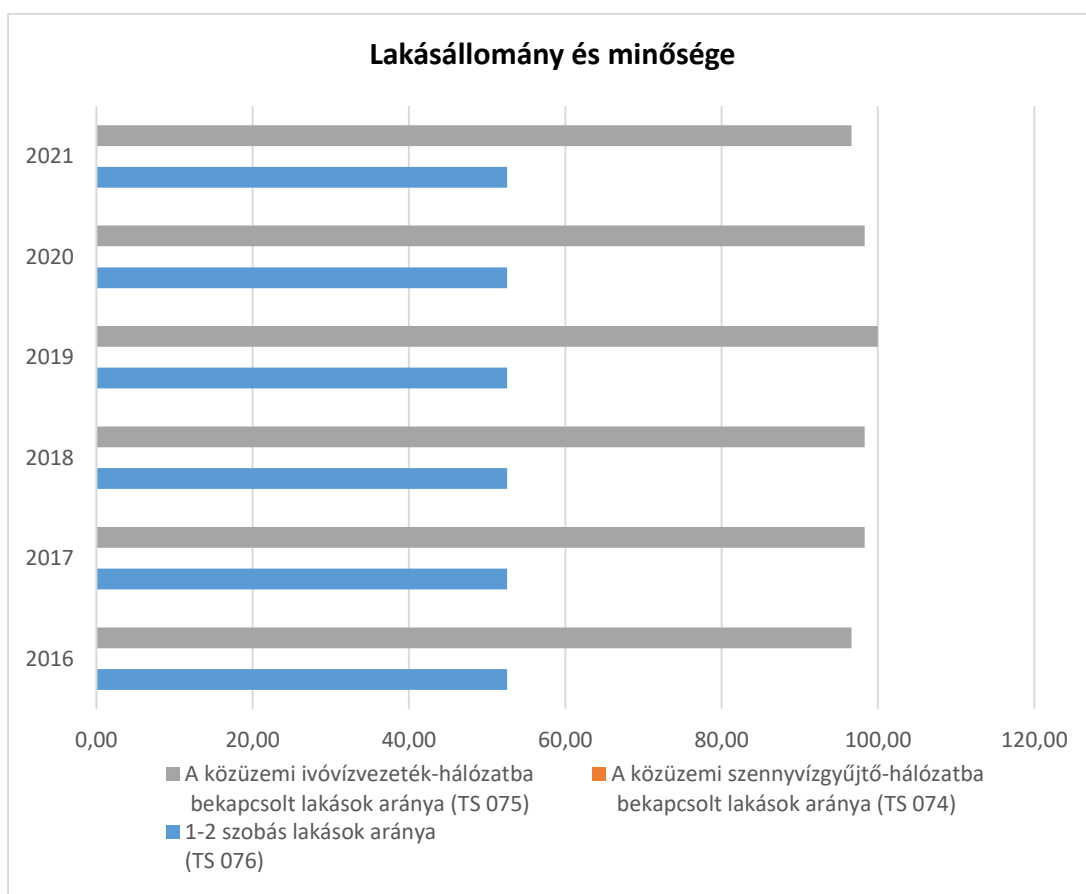
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és

hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	59	0	0,00	52,54	0,00	96,61
2017	59	0	0,00	52,54	0,00	98,31
2018	59	0	0,00	52,54	0,00	98,31
2019	59	0	0,00	52,54	0,00	100,00
2020	59	0	0,00	52,54	0,00	98,31
2021	59	0	0,00	52,54	0,00	96,61

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány)							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	59	0	0	0	0	0	5
2017	59	0	0	0	0	0	5
2018	59	0	0	0	0	0	5
2019	59	0	0	0	0	0	5
2020	59	0	0	0	0	0	5
2021	59	0	0	0	0	0	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Magyarországon továbbra sem elterjedtek a bérlakások, míg az EU államaiban átlagosan a lakók 30%-a lakik bérlakásban, addig Magyarországon országosan 6,5%. Az önkormányzat bérlakással egyáltalán nem rendelkezik, ez a forma nem jellemző a településen.

Az önkormányzat megalakulásakor egy, a 80-as évek végén épült, jó állapotú kétlakásos ikerház tulajdonjogával rendelkezett, amelyet néhány évig szociális bérlakásként hasznosítottak, azonban az igények változása folytán a benne lakó bérlők megvásárolták ezeket a lakásokat még az ezredforduló előtt. Újabb lakások létesítésére nem jelentkezett szükség, így alakult ki az a kistélepüléseken jellemző helyzet, hogy bérlakásokkal az önkormányzat nem rendelkezik.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzat bérlakással egyáltalán nem rendelkezik.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A település zártkerti, ún. szőlőhegyi részén az utóbbi években jelent meg olyan tendencia, hogy az olcsó lakhatási lehetőséget kereső családok a szőlőhegy hétvégi háznak, prérháznak épült, gazdasági épületként nyilvántartott ingatlanait veszik lakásként használatba. Egyre több ilyen ilyen lakóról van az önkormányzatnak tudomása: többnyire a még elérhető áru ingatlan, olcsó fenntartási költség, de a természetközeli életforma vágya is vezette e helyzetbe az ottlakókat. A belterületől távol eső, közművekkel hiányosan ellátott területen főként az idősebb korosztályba tartozók, de még aktív korúak és egyedülállók élnek, nem összefüggő területen, elszórtan a hétvégi háznak használt többi hobbitelek között. E lakott gazdasági épületek jellemzően jó állapotban vannak, lakhatásra alkalmasak, azonban a közműves vízellátás hiányát valamilyen módon pótolnia kell az ottlakóknak.

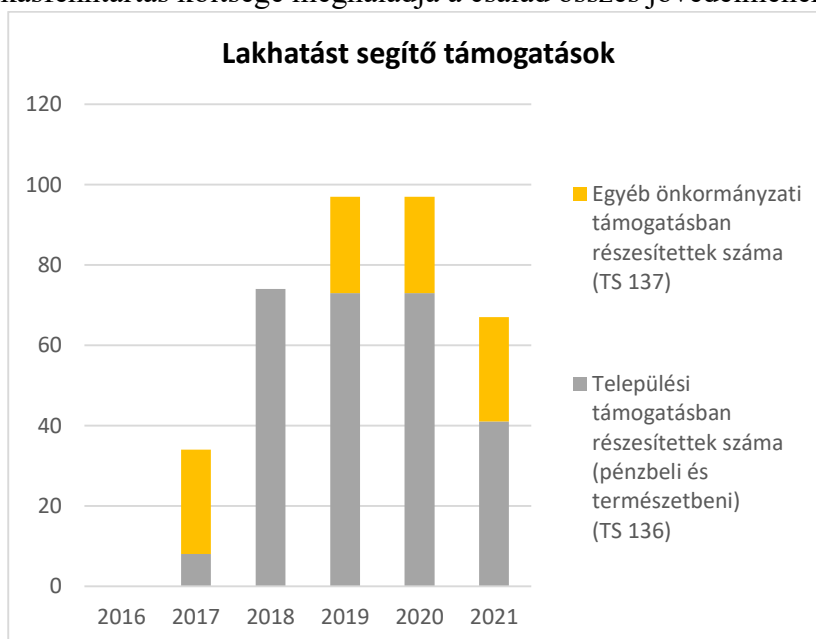
e) lakhatást segítő támogatások

2015. március 1-jétől a lakásfenntartási támogatás korábbi rendszere megszűnt, a lakhatás támogatása a települési támogatások körébe tartozó, alternatív ellátási formává vált. A képviselő-testület saját döntésétől függő támogatási lehetőség a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott támogatás, amely a korábbi lakásfenntartási támogatást felválthatta.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	0	0
2017	8	26
2018	74	0
2019	73	24
2020	73	24
2021	41	26

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen jellemző probléma a megterhelő rezsiköltségek viselésének nehézsége, ezért Vázsnok Község Képviselő-testülete rendszeres települési támogatást nyújt a lakhatási költségek megfizetéséhez. Lakásfenntartási települési támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 220 %-át, egyedül élő esetén 25 %-át, és a lakásfenntartás költsége meghaladja a család összes jövedelmének 20 %-át.

Jelenleg 2-3 család részesül ebben a támogatási formában, melynek havi összege 5.000 Ft.

A településen letelepedni kívánókat lakástulajdonuk megszerzésében (lakásvásárlás vagy építés) 100 ezer forint vissza nem térítendő pénzbeli támogatással segíti az önkormányzat, melyet a családban élő gyermekek után még gyermekenként 20 ezer forinttal növelnek. A fiatalok helyben maradását, letelepedését segítő támogatás több évtizedes múltra tekint vissza. A 15-20 évvel ezelőtt jelentős segítséget jelentő 100-200 ezer forint támogatás, a lakásépítés állami támogatással és az önkormányzat által ingyenes juttatott telkekkel évente egy-egy családot segített lakáshoz jutni a községben. Mára azonban sajnos valóságos, hatékony eszköznek a jelen lakásárak mellett nem tekinthető.

A meglévő lakások korszerűsítése, állaguk megóvása érdekében is nyújt támogatást az önkormányzat: a felújítási költségek felét, de legfeljebb 400 ezer forint támogatást nyújtanak a lakást felújítóknak.

f) eladósodottság

Nem rendelkezünk átfogó ismeretekkel a lakással kapcsolatos eladósodottság pontos mértékéről. Az önkormányzat azokról az esetekről szerez tudomást, amikor a család támogatásért fordul az önkormányzathoz, többnyire közmű-hátralékok, amelyeket szociális kölcsönrel sikerült megoldani: Bedőlt lakáshitelről pedig nem volt tudomása az önkormányzatnak.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A lakásállomány néhány éve-évtizede a stagnálás állapotában van. A lakóépületek fele 1946 előtt épült. A következő nagyobb lakóház építési hullám a 80-as-90-es évek szociálpolitikai kedvezményei, lakástámogatási rendszeréhez köthető. A település lakásai többnyire egylakásos, többszobás hagyományos családi házak. A lakásállomány minősége javuló tendenciát mutat. A lakásállomány nagyságát illetően az egy lakásra jutó szobák száma 2,63 db, a lakások nagyság szerinti összetétele a nagyobb alapterületű lakások arányának növekedését mutatja.

A lakásállomány komfortfokozat szerinti megoszlását elemezve megállapítható, hogy a lakások több mint fele komfortos vagy összkomfortos, de 24 %-uk teljesen komfort nélküli. A lakások közművel való ellátottsága terén van még mit javítani.

A település belterülete egységes, a belterülettől távol eső zártkerti (Alsó szőlőhegyi dűlő, Felső szőlőhegyi dűlő, Nagy-hegyi dűlő) építményekben lakó 5-6 lakó többnyire burkolt úton közelítheti meg az elektromos árammal ellátott, még megfelelőnek mondható lakóköörülményeket biztosító épületét.

A község belterületi úthálózatának a hossza 1,34 km, jórészt aszfaltburkolatos, az elmúlt években azonban az utak állapota jelentősen leromlott. A kiépített járdák hossza mindössze fél km. Többségben vannak azok az utcák, ahol szükséges lenne kiépíteni legalább az egyik oldalon a hiányzó burkolt járdát: például a Mátyás király utcában, a Széchenyi utcában és a Római utca egy részén is hiányzik a járda.

A település fekvéséből adódóan nagy figyelmet kell fordítani a csapadékvizek elvezetésére. A település legfontosabb pontjain kiépült a burkolt csapadékvíz elvezető árok, amely folyamatosan, hosszú távon képes a magasabban fekvő részokről hirtelen lezúduló vizek elvezetésére. Vannak azonban még olyan pontjai a településnek, ahol

szintén szükség volna az árok burkolására, mivel nagy mennyiségű víz elvezetése történik.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;
- a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A községben nincs olyan lehatárolható terület, ahol az alacsony státuszú lakosok koncentráltan jelennének meg. A település belterülete egységes, a belterülettől távol eső zártkerti építményekben élő 4-5 lakó többnyire burkolt úton közelítheti meg az elektromos árammal ellátott, még megfelelőnek mondható lakókörülményeket biztosító épületét. Bár abban, hogy a lakásmegoldásnak ezt a másféle módját választották, bizonyára vannak takarékosági vagy szociális indokai is, alapvetően nem kezelhető ez a néhány család egységesen hátrányos helyzetűnek. A lakott hétvégi házaknak a többi hobbitelek-hétfégi ház számához viszonyított aránya, de a szőlőhegyen élőknek a település lakosaihoz viszonyított aránya sem olyan mértékű, amely számottevő lenne, és rossz irányba vinné el a település fejlődését, a lakosság átrendeződését jelezné.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A háziiorvosi ellátást a település lakossága számára a Sásdon működő 3 felnőtt és 1 gyermek házi orvos biztosítja, 8 településre kiterjedő körzetekben.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	0	0	0,00
2017	0	0	0	0	22	0,42
2018	0	0	0	0	19	0,25
2019	0	0	0	0	15	0,00
2020	0	0	0	0	16	1,90
2021	0	0	0	0	12	2,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Valamennyi háziiorvosi körzet szakképzett orvossal betöltött. Az egészségügyi privatizáció teljes körű, a házi orvosok valamennyien vállalkozói formában, saját rendelőben és eszközökkel látják el tevékenységüket. A Vázsnok települést területi ellátási kötelezettséggel gondozó házi gyermekorvos havonta a településen tart helyi rendelést a faluházban található többcélú helyiségben.

A fogorvosi alapellátás – összevontan a felnőtt és a gyermeklakosság számára, illetőleg iskolafogászati feladatokkal - egy körzetben történik, 22 település lakossága számára, szintén sásdi székhellyel. A fogorvos szintén vállalkozóként látja el praxisát.

A védőnői szolgálatot 2 védőnő látja el, sásdi székhellyel. Néhány éve a védőnői szolgálatok funkcionális privatizációjára is sor került, majd a finanszírozási feltételek változásával a két szolgálat ismét önkormányzati fenntartásba kényszerült, 2020 novembertől kezdődően. Ezt követően 2023. július 1-jétől a védőnői feladatellátás kikerült az önkormányzati feladatok közül, fenntartásuk állami kézbe került, a vármegyében a védőnői szolgálatokat a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központja működteti. A fenntartó-változások nem okoztak az ellátás folyamatosságában az ellátottak számára észrevehető változást.

Az alapellátáshoz kapcsolódó sürgősségi ellátás (központi háziiorvosi ügyelet) 2023. augusztus 31-ig, amíg önkormányzati feladatellátásként működött, dombóvári székhellyel és sásdi információs ponttal működött. A fokozatosan kiépülő állami feladatellátás rendszerében településünk a vármegye részeként 2023. szeptember 1. napjától került be az Országos Mentőszolgálat ellátásával működő országos sürgősségi ügyeleti ellátásba. A változás jelentősen érinti a lakosságot: az eddig Sásdon, majd Dombóváron elérhető szolgáltatás most legközelebb a távolabb fekvő és tömegközlekedéssel még nehezebben megközelíthető Komlón vehető igénybe.

Az iskola-egészségügyi ellátást a sásdi oktatási intézményekben külön megbízással a házi gyermekorvos, illetve az állami védőnői ellátás részeként a két körzeti védőnő végzi.

A legközelebbi járóbeteg-szakellátás és a fekvőbeteg ellátás a Dombóvári Szent Lukács Kórházban érhető el. A gyógyszerekhez, gyógyhatású készítményekhez való hozzájutást a Sásdon működő patika biztosítja. Sásdon 2 egészségügyi szolgáltató is vállal otthonápolási szolgáltatást, a háziiorvosi szolgálatokkal együttműködve a beteg otthonában biztosítva a szakápolást.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A gyermekek számára kötelezően biztosítandó szűrések a házi gyermekorvosi szolgálat és a védőnői szolgálat közreműködésével, illetve az iskola-egészségügyi ellátás keretében történnek. Hozzájukban a falugondnoki szolgálat járatai nyújtanak segítséget.

Az egészség megőrzését, betegségek korai felismerését célzóan Sásdon az önkormányzat az egészségügyi szolgáltatóval együttműködve alkalmanként, néhány évente szűrővizsgálatokat szervez (szűrőkamion), mely a környező települések lakosai számára is elérhető.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A helyben elérhető szolgáltatások között településnagyságunkra tekintettel nem szerepelnek a fejlesztő és rehabilitációs ellátások. Ezeket a község lakossága a környező települések ellátóinál (pl.

Dombóvár, Harkány, Mosdós, Pécs, Szigetvár stb.) érheti el, szükség esetén a falugondnoki szolgálat szolgáltatásának az igénybe vételével.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A településen közétkeztetés csak máshonnan megrendelt szolgáltatásként (szünidei gyermekétkeztetés, szociális étkeztetés) működik, helyben konyha nincs.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat helyben a közművelődési tevékenysége keretében, valamint a mozgókönyvtári szolgáltató hely működtetés során kulturális, közösségi és sport programokat szervez a település minden lakója részére, térítésmentesen, általában havi rendszerességgel. Sportlétesítményként a füves focipálya vehető igénybe.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociálisan rászorultak részére a szociális ellátást és a személyes gondoskodást az állam, az önkormányzat, illetve magánszolgáltatók biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

A település lakossága számára jelenleg elérhető személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások:

- a) falugondnoki szolgáltatás
- b) házi segítségnyújtás
- c) család- és gyermekjóléti szolgáltatás
- d) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- e) támogató szolgálat
- f) nappali ellátás idősek és demens betegek részére.

2005-ben 27 települési önkormányzat közösen hozta létre a Sásdi Többcélú Kistérségi Társulást, amely a kistérség szociális és gyermekvédelmi alapszolgáltatásait biztosította a társulásban működtetett intézmény, a Hegyháti Szociális Alapellátási Központ (a továbbiakban: HSZAK) útján, itt látták el a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres segítségnyújtás, a családsegítő és a támogató szolgálat, illetőleg a gyermekjóléti szolgálat feladatokat is.

2014. január 1-jétől az önkormányzatok – finanszírozási nehézségek és egyeztetési problémák miatt – a szociális alapellátási feladatokat kiemelték a társulás által ellátott feladatok közül. A feladatok egy részét - a jelzőrendszeres segítségnyújtást és a támogató szolgálatot - fenntartó-váltással kiszervezték egy civil fenntartóhoz, a Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft. működteti. A Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft. fenntartásában 2014. november 30-tól működő Hegyháti Szociális Alapellátási Központ jelenleg két szociális alapszolgáltatást működtet Sásd és térségében.

Az intézmény által ellátottak köre, szakfeladatok területi hatálya a működési engedély szerint:

a) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: - a Hegyháti járás 26 településének közigazgatási területe, valamint 45 önkormányzat közigazgatási területe a Szigetvári Járás területén.

b) támogató szolgáltatás: A Hegyháti járás 27 településének közigazgatási területe

A kft. az önkormányzatoktól teljes mértékben elkülönülve végzi tevékenységét, az önkormányzatokkal való kapcsolata csekély, a feladatellátás nehézségeiről, finanszírozási problémák jelentkezéséről tudnak az önkormányzatok, mivel a fenntartó támogatást kérve rendszeresen fordul az önkormányzatokhoz

A szociális alapellátás kötelező feladatait a társult önkormányzatok maguk oldották meg, különböző módon. A sásdi és a Mindszentgodisai közös önkormányzati hivatalok 14 önkormányzata, köztük Váznok 2014. január 1-jétől Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Társulás néven intézményfenntartó társulást, a családsegítés, gyermekjóléti szolgálat és házi segítségnyújtás ellátására Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat néven közös intézményt hozott létre. A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás 2015. év végi reformja következtében az ellátott feladatok közül kikerült a család- és gyermekjóléti szolgáltatás, amely feladatot a járási központ feladataival együtt Sásd Város Önkormányzata önálló intézményben old meg, a teljes közös önkormányzati hivatal, illetve a járás területén. A szociális társulás, illetve az általa fenntartott intézmény feladata maradt a házi segítségnyújtás, illetőleg a 2015-ben új feladatként kialakított nappali ellátás biztosítása.

A város fenntartásában működő Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ a településre kijárva, heti rendszerességgel tartott helyszíni félfogadással biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szociális- és gyermekvédelmi szolgáltatásokat.

A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított személyes gondoskodást nyújtó szociális- és gyermekvédelmi szolgáltatások:

A város fenntartásában működő Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított személyes gondoskodást nyújtó szociális- és gyermekvédelmi szolgáltatásokról a 2022. évi beszámolója ad képet:

„A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ, Sásdi Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Szakmai Egysége ellátási területére vonatkozóan (Sásd, Gödre, Váznok, Varga, Palé, Meződ, Felsőegerszeg) 2022. évben együttműködési megállapodás alapján 12 családot gondozott, tanácsadottként, illetve egyszeri alkalommal 205 klienst látott el.

A családsegítő szolgáltatást igénybevevők tekintetében elsődleges problémaként továbbra is az anyagi, megélhetési problémák, gyermeknevelési nehézségek, a családi-kapcsolati konfliktus, illetve, a digitális oktatásban való részvétel, valamint az álláskeresésben nyújtott segítség nyújtása emelhető ki.

A szakmai tevékenységekre vonatkozóan: az előző évhez hasonlóan az ügyintézéshez történő segítségnyújtás, családlátogatások, valamint az egyéni gondozási nevelési terv megvalósításában nyújtott szociális segítő tevékenység halmozott adatai emelhetők ki valamint a pénzbeli ellátások igénylése, és adományközvetítés, elsősorban tartós élelmiszer adományra.

A KSH-nak 2023. januárban megküldött statisztikai összegzésből néhány elem:

Adományközvetítés 488 db csomag, 205 fő esetben (szakmai tevékenység halmozott adata elsősorban az élelmiszer adományt nyújtó projektünk vonatkozásában)

Családlátogatások száma: 133

Szünidei étkeztetéshez kapcsolódó családlátogatások a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők esetében

Az elmúlt esztendőben több alkalommal is felmerült az időskorúak intézményi elhelyezésének nehézsége, mert alacsony jövedelemmel, családtagok, hozzátartozók segítsége nélkül ez rendkívül nehéz, ezt ellátórendszerünk hiányosságaként értékelem.”

„Intézményünk minden év március 31-ig jelzőrendszeri intézkedési tervet készít. Az intézkedési terv elkészítéséhez a jelzőrendszeri tagok írásos beszámoló megküldésével járulnak hozzá.

A jelzőrendszeri intézkedési terv célja, hogy tervszerűen, szervezeten és hatékonyan működjön a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv 64.§ (2) bekezdésében, illetve a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. tv 17.§ (1) bekezdésében meghatározott észlelő és jelzőrendszer.

Jelzéseket tekintve összegezhető, hogy

105 jelzés összesen

34 jelzés köznevelési intézményekből

egészségügyi intézmény (kórház, védőnő, házi orvos)

- rendőrségtől érkező jelzés
- áldozatsegítő
- önkormányzat, jegyző
- összességében: a kórházak jeleznek a fiatalok esetében pl. pszichés problémák miatt bekerülőkről, illetve a rendőrség az ideiglenes távollátás esetében, valamint felnőttek esetében a lehetséges gondnokság kapcsán.”

„Járási Család- és Gyermekjóléti Központ Szakmai Egysége

A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ, Járási Család- és Gyermekjóléti Központ Szakmai Egysége tevékenységét illetően összegezhető, hogy 2022. decemberben 66 védelembe vett gyermek állt gondozásban, 5 javaslat került benyújtásra ideiglenes hatályú elhelyezésre, védelembe vételre vonatkozóan 14 javaslat került benyújtásra.

A családba fogadások száma továbbra is jelentős a Hegyháti Járásban, tekintettel arra, hogy a gyermeket nevelő szülők külföldön vállalnak munkát, sok esetben a lakáshitelek törlesztése, vagy egyéb anyagi megfontolás miatt. A családba fogadás során a szülők a nagyszülőre, vagy valamely más családtagra bízzák gyermeküket.

A bűncselekményekkel érintett kiskorúakra vonatkozóan történő családgondozás és szociális munka tapasztalatára vonatkozóan összegezhető, hogy 5 kiskorú gyermek állt megelőző pártfogó felügyelet alatt, garázdaság illetve kisebb értékben elkövetett lopás vétsége miatt.

A szabálysértést elkövető gyermekek szülei jellemzően együttműködnek az esetmenedzserrel, pártfogó felügyelővel. A pártfogó felügyelő és az esetmenedzser munkájával elősegíti, hogy további bűncselekményt ne kövessen el a kiskorú gyermek.

Az esetmenedzserek véleménye szerint a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések közül a védelembe vétel továbbra is kevésbé éri el az elvárt eredményeket, főként az 50 órát meghaladó igazolatlan iskolai hiányzás esetén. Ennek okát abban látják a szakemberek, hogy az érintett szülők nem partnerek ennek javításán.

Az elmúlt év egyik lényeges tapasztalata az, hogy a szülő maga kéri be a gyermekét a szakellátásba, ideiglenes hatályú elhelyezését kérve, de előfordult két alkalommal az is, hogy a gyermek maga kérte a családból való kiemelését.

Pornográf felvétel megszerzésével vagy tartásával elkövetett gyermekpornográfia megalapozott gyanúja miatt került négy középiskolás gyermek a látókörünkbe, akiknél védelembe vétel és megelőző pártfogás is elrendelésre került. Az elmúlt években még nem volt hasonló esetünk.

A szülők közötti párkapcsolati konfliktusok, illetve gyermekelhelyezés, kapcsolattartás körüli problémák említésre méltóak, amelyek sok esetben a védelembe vételt is indokoltá teszik több család esetében.

Intézményünk speciális szolgáltatásai:

- kapcsolattartási ügyeletet
- telefonos készenléti szolgálat
- jogi tanácsadás
- pszichológiai tanácsadás,
- munkavállalási, pályaválasztási tanácsadás biztosítása,

Óvodai iskolai szociális segítő szakember

2020. augusztustól lehetőség nyílt Óvodai iskolai szociális segítő szakember alkalmazására, a szakmai létszámot bővítve az intézményben.

A Hegyháti Járás ellátási területén működő köznevelési intézményekben látja el feladatát; a szociális munka eszközeinek és módszereinek felhasználásával az óvodás és iskoláskorú gyermekek, tanulók szociális kompetenciáinak fejlesztése, sikeres iskolai előmenetelük támogatása, illetve az esetlegesen felmerülő veszélyeztetettség megelőzése érdekében.

2022. október 1-óta ez az álláshely betöltésre került.

A Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ jelenlegi, és a közelmúltban lejárt pályázata:

1. Az EFOP-1.4.2-16-2016-00023 azonosító számú Integrált térségi gyermekprogramok „Gyökerek és Szárnyak” elnevezésű projekt került megvalósítása a Hegyháti járáshoz tartozó településeken, továbbá Bikal és Oroszló községekben 2017. október 1-től, 2023. február 28-ig.

2. Intézményünk a 2022. évben is megvalósítóként vesz részt a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal, az RSZTOP-1.1.1-16 – „Szegény gyermekes családok és rendkívül alacsony jövedelmű személyek számára természetbeni juttatás biztosítása” tárgyú RSZTOP-1.1.1-16-2016-00002 azonosító számon regisztrált pályázat megvalósításában. A pályázat keretein belül 12 kg-os tartós élelmiszer csomag kerül kiosztásra havonta, a projekt időszakra vonatkozóan, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 0-3 éves korú gyermeket nevelő családok között, időskorúak és rokkant ellátásban részesülők között.

3. Gyermekétkeztetési Alapítvány, 5 család számára támogatás biztosítása 1 éven át, 20.000.- Ft összegben, tartós élelmiszer vásárlására. 2022. februártól kezdődően.

Sásd Város Önkormányzata és a Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ, illetve a Gyerekesély Program szervezésében nyári napközis tábor valósult meg, 75 férőhelyet biztosítva a sásdi gyermekek számára.

A tábornak az Általános Művelődési Központ adott helyszínt, 2022. július - augusztus között, három héten át. A programokat tekintve az első héten a különböző sportoké volt a főszerep, a második harmadik héten a népi motívumok témakörében mesék feldolgozása, művészeti alkotások készítése volt a kicsik feladata, valamint részt vehettek néptánc oktatáson, egészségvédő foglalkozáson, íjászon és kirándulást tettek a Mecsextrém Parkba, a Bükkösdi Ökoparkba, és a Bikali Élmenybirtokba.

Kollégáimnak, valamint a Sásdi Általános Iskola pedagógusainak köszönhetően a résztvevő gyermekeknek lehetőségük volt tartalmasan eltölteni a nyári szünidőnek egy részét.”

A közelmúltban lezárt ún. 2. gyerekesély program, az EFOP-1.4.2-16-2016-00023 azonosító számú Integrált térségi gyermekprogramok „Gyökerek és Szárnyak” elnevezésű projektet az intézményben 2017. október 1-től 2023. február 28-ig a szakmai vezető, 5 koordinátor, közösségi ház-vezető, és asszisztens alkalmazásával, összesen 23 kifejezetten a program idején foglalkoztatott kolléga valósította meg.

A Sásdi Szociális Szolgálat által nyújtott személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások: „Házi segítségnyújtás

A társulás közigazgatási területén a házi segítségnyújtás tevékenységet az elmúlt évben 4-3,5 gondozó végezte. A gondozónők 8 - 6 - 4 órában látták el a gondozási tevékenységet. Végzettségük megfelelt a törvényi előírásoknak. A feladataik ellátásához a szükséges tárgyi feltételekkel rendelkeztek. (kerékpár, vérnyomásmérő, gumikesztyű, fertőtlenítőszer) A szolgáltatást 2018 évben 28-30 fő igényelte.

Település szerinti bontás:

Település	Ellátottak száma (fő)
Baranyaszentgyörgy	4
Felsőegerszeg	4
Gödre	3
Meződ	4
Sásd	13
Varga	1
Vázsnok	1
Összesen	30

A törvény által meghatározott létszám aránya: egy gondozóra jutó gondozotti létszám 7 főben van meghatározva, nyolc órás munkaviszony mellett. A 30 fő gondozotti létszámhoz a törvény által előírt szakfeladat ellátását végző dolgozók száma: 4,5 fő – amit jelenleg 3,5 fő lát el - tehát ez 1 fővel kevesebb az előírt létszámnál. A szakmai vezető a létszám arányában a törvény által előírtaknak megfelelt. A szakterület engedélye 60 fő. A szükségletek a segítségnyújtás tevékenységen belül arányaiban az alábbiak szerint alakultak: Bevásárlás, mosás, takarítás

tevékenységekben való segítségre volt a legnagyobb igény. Ezt követte a mentális gondozás, amelyen belül az orvos által előírt gondozási ápolási feladatok is szerepeltek. A személyi higiéné megtartásában való segítségnyújtás is fontos feladat volt a gondozás során. Kisebb mértékben szerepelt a szükségletek között az ügyintézésben való segítségnyújtás, és a meleg ételkészítésben való segítség.

„Nappali ellátás

„Idősek és demens személyek nappali ellátása szolgáltatás bevezetésére 2015. év végével a Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat intézmény új szakmai egységként került sor. Sásd esetében a szolgáltatás a település nagyságrendje miatt kötelező feladat, míg a társulás kistélepülései esetében önként vállalt feladat. 2018. január 01-től 75 főre bővült az ellátottak száma, melyre a Baranya Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya megadta az engedélyt. A 75 fős létszám nagyobb része sásdi idős.

A szociális szolgáltatás célja: A hiányzó családi gondoskodás pótlása főként az idős ember szociális helyzetének javítása, kulturált körülmények közé juttatása, egyedüllétének megszüntetése, a tétlenséggel járó káros hatások megelőzése, valamint egészségi állapotának figyelemmel kísérése és javítása, higiénés szükségleteinek biztosítása. A klubban nyújtott gondozás összetett, komplex tevékenység –melyet a klubtag egyéni sajátosságainak és lehetőség szerinti igényeinek tervszerű, együttes alkalmazásával valósítjuk meg. Komplex gondozás megvalósítása: az intézmény biztosítja igény szerint az ellátottak napi egyszeri meleg ebédjét, a tisztálkodási, mosási, vasalási lehetőséget. Törekszik az ellátottak nyugalmának biztosítására, valamint mentálhigiénés ellátására. Az önállóság helyreállítása, fenntartása: az ellátottak mozgásának aktivizálása, csoportbeszélgetések, foglalkoztatás, egyéni és közösségi vallásgyakorlás. Az ellátott az intézmény által szervezett feladatvégzésekbe, foglalkoztatásokba egészségügyi állapotától függően kapcsolódjon be, saját fizikai és szellemi erőnlétének megtartása érdekében is. Az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartása: az ellátottaknak segítjük az egymás közötti, illetve a hozzátartozókkal való rendszeres kapcsolattartását. Elsősorban saját otthonukban élő 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy időskoruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, illetve igény szerint napközbeni étkeztetési lehetőséget nyújt.

Demens személyek nappali ellátása a Pszichiátriai Szakkollégium által befogadott demencia centrum demencia kórképet megállapító szakvéleményével rendelkezők számára biztosít rendszeresen szervezett egyéni és csoportos foglalkozásokat, meglévő képesség megőrzésére és fejlesztésére irányuló programokat, mentális gondozást, felügyeletet.

Az intézmény által ellátott feladatok:

- Az intézmény biztosítja az idős emberek számára a megszokott életvitelük fenntartása mellett az egyes szolgáltatások igénybe vételének lehetőségét.
- Az ellátottak rendszeres ápolói felügyelete.
- Szűrő vizsgálatok megszervezése.
- Az ellátottak pszichés állapotának folyamatos megfigyelése, az észlelt változások jelentése, az előírt dokumentáció vezetése.
- Családi- és társas kapcsolatok ápolása, kiépítése, szinten tartása.
- Személyre szabott, évszaki sajátosságokat figyelembe vevő foglalkoztatása az előre elkészített foglalkoztatási terv alapján.
- Demenciában szenvedőknél a meglévő képességek megőrzése, fejlesztése, az állapot rosszabbodás gyorsaságának csökkentése.
- A lelki egészség védelme.

A demens betegek ápolása. Alapvető cél, hogy a demenciával küzdő idős ember a szellemi leépülése során életminőségét megőrizve, jó közérzettel, boldogan élje életét, érzékelje a jó bánásmódot, képes legyen az adott pillanatok élvezetére, állapotromlását késleltető támogatást kapjon. Önellátási képességének csökkenése mellett is kielégítettek legyenek szükségletei és meg tudja őrizni emberi

méltóságát. Vagyis mindazon beavatkozások és eljárások biztosítása, melyek hozzájárulnak a demens jól-létének, -a "well-being" –biztosításához.”

Falugondnoki szolgáltatás

A Szt. 60. § alapján megszervezett falugondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

A falugondnoki szolgáltatás hatszáz lakosnál kisebb településen működtethető. A falugondnoki szolgáltatás a fenntartó önkormányzat rendeletében részletesen meghatározott feladatokat látja el, valamint – az önkormányzat rendeletében meghatározott módon – közreműködhet az étkeztetés biztosításában.

A Vázsnoki falugondnoki szolgálat 1997. óta működik, az egyik legrégebbi a sásdi kistérségben.

A helyi rendeletben foglaltak szerint a falugondnoki szolgáltatás keretében ellátott közvetlen, személyes szolgáltatások:

a) alapfeladatok:

Az étkeztetés szociális szolgáltatásban közreműködik a Szolgálat

Egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása: rendszeresen háziorvoshoz, házi gyermekorvoshoz, csecsemő tanácsadásra, gyógyszerárba szállít, gyógyszert vált ki,

Óvodáskorú, iskoláskorú gyermekek szállítása: naponta gondoskodik a vidékre korán induló tanulók (középiskolások) helyközi járatokhoz való szállításáról, igény szerint a Sásdon tanulók délutáni szakkörökre, rendezvényekre eljutásáról és hazaszállításukról.

b) kiegészítő feladatok:

Egyéb lakossági szolgáltatások: naponta gondoskodik a vidékre korán induló dolgozók helyközi járatokhoz való szállításáról, esetenként jelentkező egyedi személy- vagy áruszállítási igényeket is ellát a rászorulóknak részére.

Közösségi, művelődési, sport- és szabadidős tevékenységek szervezése, segítése.

Közreműködik az egyéni hivatalos ügyek intézésében tájékoztatással, tanácsadással, személyes eljárással, szállítással, a lakossági igények, beadványok, kérelmek továbbításával.

Közvetett szolgáltatásként a Szolgálat állandó kapcsolatot biztosít az állampolgárok, az önkormányzatok és a Sásdi Közös Önkormányzati Hivatal közt, kézbesítési feladatokat lát el. Feladata a települések lakosságát érintő információk gyűjtése és továbbítása, a polgármesterek és a hivatal irányítása szerint.

A falugondnoki szolgáltatás a lakosság legszélesebb körében ismert és igénybe vett szolgáltatás, amely az ittlakók mindennapi életét a legáltalánosabban érinti.

Szociális étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

2013-ig társulásban, majd 2013. júliustól Sásd a környékbeli kistételepeket is ellátva (Vázsnok, Felsőegerszeg, Meződ, Palé, Varga) ellátási szerződés alapján gondoskodik az étkeztetés feladatairól. Az ebéd beszerzése a napközi konyháról (AMK) történik, a szolgáltatás megszervezéséhez szociális asszisztens, a kiszállításához gépkocsivezető és gépkocsi áll rendelkezésre. Az ellátottak átlagos száma mintegy 180 fő, a napi igénybevétel átlaga 160 fő körül alakul.

2016-tól új kötelező feladatként kellett megszervezni a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/C. § szerinti *szünidei gyermekétkeztetést*. Váznok Község Önkormányzata e feladatot a Sásdi ÁMK napközi konyháról történő ebédszállítással látja el, a szállításról a falugondnok gondoskodik. Mivel azonban igény a szolgáltatásra sokáig nem jelentkezett, tényleges szállításra 2020-ig nem került sor, azóta azonban minden iskolai szünetben a két igényjogosult gyermek számára meleg ételt hoz a falugondnok.

Az önkormányzat a szociális alapszolgáltatási feladatokat ellátó intézményei, szolgálatai munkáját évente értékeli, fenntartóként, illetve a társulás tagjaként részt vesz a fenntartói feladatok ellátásában, az önkormányzati hivatal útján pedig napi kapcsolatot tart az ellátottak érdekében az intézmények, szolgáltatók munkatársaival.

g) drogprevenációs szolgáltatások;

Az önkormányzat kifejezetten drogprevenációs célú szolgáltatásokat a település lélekszámából adódóan nem nyújt, de a közművelődési feladatai körében, a Váznoki Faluház Közösségi Tér kulturális, közösségi programjait drogprevenációs céllal is szervezi, amely a település minden lakója számára elérhető.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nincs tudomásunk a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások területén hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményét betartjuk.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Váznok Község Képviselő-testülete az 1993. évi III. törvényben kapott felhatalmazás alapján, annak helyi végrehajtására utoljára Az egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokról és szolgáltatásokról szóló 4/2021. (VIII. 26.) önkormányzati rendeletben határozta meg az önkormányzat által biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások és szolgáltatások szabályait, alkotta meg a települési támogatások rendszerét, helyi szabályait.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: Önkormányzati adat

Az önkormányzat rendkívüli települési támogatással, valamint rendszeres települési támogatással segíti a szociálisan rászorult, méltánylandó anyagi nehézséggel küzdő személyeket.

A települési támogatások rendszere a településen több évtizede jól működő szociális ellátásokhoz igazodóan lett kialakítva.

A rendszeres települési támogatás a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (lakásfenntartási települési támogatás), a rendszeres gyógyszerkiadások viseléséhez a közgyógyellátással nem rendelkezők számára (gyógyszertámogatás), valamint a továbbtanuláshoz kapcsolódó közlekedési költségek viseléséhez (bérlet térítés és kollégiumi támogatás) nyújtott segélyfajta.

Lakásfenntartási települési támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 220%-át, egyszemélyes háztartás esetén 250 %-át, továbbá az elismert havi lakásfenntartási költségek a háztartás összjövedelmének 20 %-át eléri, és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona. A lakásfenntartási települési támogatást 12 hónapra kell megállapítani, havi összege 5.000 forint.

Gyógyszertámogatásra jogosult az, akinek a családjában az egy főre számított havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át, és a havi rendszeres gyógyító ellátás költsége meghaladja az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 5 %-át. A gyógyszer-támogatás havi összege a gyógyszerköltségek fele, de legfeljebb 10.000 forint.

Az önkormányzat a tanév során a nappali tagozaton közép- vagy felsőfokú iskolai tanulmányokat folytató rászoruló

- a) bejáró gyermek és fiatal helyközi és helyijáratú bérletjegyének költségét átvállalja,
- b) kollégiumban élő tanuló számára havi 2.400 forint támogatást biztosít.

Rendkívüli települési támogatást kell nyújtani a létfenntartást veszélyeztető, rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére. Vázsnokon a rendkívüli települési támogatás

- a) kamatmentes kölcsön,
- b) szociális célú tűzifajuttatás,
- c) temetési támogatás,
- d) szülési támogatás,
- e) üdülési támogatás

formájában is megállapításra kerül, a különböző, a családoknak nehézséget jelentő élethelyzetekhez igazodva, a rászorulóknak széles köre számára.

Az önkormányzat a helyi önkormányzatok szociális célú tűzifavásárlásához kapcsolódó kiegészítő támogatása keretében a rászoruló lakosság számára természetbeni rendkívüli települési támogatásként szociális célú tűzifa juttatást biztosít.

Rendkívüli települési támogatás a nem várt rendkívüli kiadás miatt nehéz helyzetbe került kérelmező részére pénzügyi szolgáltatási tevékenységnek nem minősülő kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható. A kamatmentes kölcsön összege 50.000 forintig terjed.

Az elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásként rendkívüli települési támogatást nyújt az eltemettető részére az önkormányzat, 50.000 forint értékben. Szintén 50 ezer forint támogatással segíti az önkormányzat a családokat a gyermekek születésével kapcsolatos többletkiadások viselésében.

Az üdülési támogatással a gyermekek iskolai kirándulásának, üdülésének költségeihez – 50 %os mértékben, de legfeljebb 3.500 forinttal – járul hozzá az önkormányzat.

Az önkormányzat évente legalább 15-20 ezer forint összegű támogatással segíti a szülőket a gyermekek iskoláztatása költségeinek megfizetésében.

2016-tól új kötelező feladatként kellett megszervezni a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény 21/C. § szerinti szünidei gyermekétkeztetést. Az önkormányzat ezt az ellátást úgy szervezte meg, hogy a rászoruló gyermekek számára a gyermekintézmények zárva tartása idején hétköznapiokon a meleg ebéd előállítását a Sásdi ÁMK napközi konyháról megrendelve, a falugondnoki szolgálata által a településre szállítva, éthordóban szolgálja ki.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai;

Az önkormányzat a közösségi szintér, valamint a helyi mozgókönyvtári szolgáltató hely működtetésével rendkívül jelentős értékteremtő erő a település életében, az itt élők sokféle igényének tesz eleget. Szerepe alapján a lakosság széles rétegének nyújtja a kultúra, különösen a társas, közösségi művelődés, másrészt a kulturált társas együttlét lehetőségét.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	van	259	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közösségi szintér és a helyi könyvtári szolgáltató hely által biztosított, a lakosság számára térítésmentesen igénybe vehető szolgáltatások:

- könyvtári szolgáltatások biztosítása: könyv és folyóirat kölcsönzés, CD, DVD kölcsönzések,
- általános információs szolgáltatás,
- szabadidős foglalkozás biztosítása,
- közművelődési, kulturális programok szervezése, hagyományos rendezvények: falunap, gyermeknap, idősök napja, nőnap, egyéb alkalmi programok.

A Vázsnoki Faluház Közösségi Tér:

- a) segíti a közösségi tevékenységeket, a művelődő közösségek működését, ösztönzi a társadalmi összetartozást és a közösségek kulturális értékteremtésben való aktív részvételét,
- b) működése a közösségek öntevékenységen alapul, és azt ösztönzi, tevékenységét a közösségek érdeklődése, igényei és szükségletei alapján végzi, tevékenységének tervezésébe, értékelésébe a közösségeket bevonja,
- c) mindenki számára nyitott, mindenki számára hozzáférhető,

d) együttműködik a Vázsnoki Kiskerttulajdonosok Egyesületével, valamint egyéb civil, gazdasági és egyéb szervezetekkel, kulturális intézményekkel, más szakterületekhez tartozó intézményekkel.

A ház nyitvatartási ideje:

- kedd 8-11 óra, 16-19 óra
- szerda 8-11 óra, 16-19 óra
- péntek 8-11 óra, 16-19 óra között
- szombat 15-19 óráig nyitva tart.

A nyitva tartási idő alatt a faluház helyiségei a művelődő közösségek számára térítésmentesen igénybe vehetők, előzetes bejelentkezés nélkül is. A működési idő alatt felügyelet működik.

A közösségi színtér székhelye a Római utca 14. szám alatti Faluház épülete, amelynek udvarán füves focipálya, játszótér, fedett filagória szolgálja a lakók pihenését, szórakozását, közösségi életét. A játszótéri eszközök azonban elhasználódtak, tönkrementek, szükség volna teljesen új játszótér építésére, új, az igényeknek és a biztonságossági követelményeknek is megfelelő játszóeszközök telepítésére.

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A rendszeresen szervezett közművelődési, közösségi programok a település minden lakója számára nyitott, azokra mindenki meghívót kap, a részvétel minden esetben ingyenes.

Az önkormányzat gondoskodik a kötelező közzolgáltatási feladatok megszervezéséről, a humán szolgáltatások, az egészségügyi, szociális és gyermekjóléti alapellátások, a községüzemeltetési feladatok ellátásáról. E kötelezettségeinek részben közvetlenül, mint intézményalapító és fenntartó, részben közvetett módon, ellátási szerződés útján tesz eleget.

Egyes feladatok ellátása során együttműködik más önkormányzatokkal, nem önkormányzati fenntartású intézményekkel, civil szervezetekkel, gazdasági társaságokkal, a történelmi egyházakkal és egyéb szervezetekkel.

A közművelődési feladatellátás sajátossága, hogy az önkormányzat együttműködési megállapodást kötött Palé Község Önkormányzatával a művelődésszervező munkatárs közös alkalmazására. Így a jól képzett, megfelelő tapasztalattal és gyakorlattal rendelkező szakember mindkét település közművelődési feladatellátásának teendőit magas színvonalon képes ellátni, ugyanakkor a foglalkoztatás költségei megfizethetőek az önkormányzatok között.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Vázsnokért Egyesület néven 2015-ben a helyi lakosok közül mintegy 20 fő önszerveződő közösséget alapított. Céljuk a település fejlesztése, a szegénységgel küzdők és a roma családok támogatása, érdekeinek védelme, a nemzetiségi kultúra fennmaradása, a település kulturális életének fellendítése volt. Néhány éves tevékenységük során szinte minden önkormányzati vagy közös rendezvényen tevékenyen vettek részt, munkájukkal is segítve az önkormányzati feladatellátást. A pályázati projektjeik között volt roma kultúra fejlesztésére (romanap) és működési költségek előteremtésére irányuló program is. Az utóbbi években azonban az egyesület elvesztette aktivitását, majd meg is szűnt.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Településünkön 2014-ben szűnt meg a roma nemzetiségi önkormányzat, a nemzetiséghez tartozók alacsony létszámú nyilatkozatai miatt.

A nemzetiségi önkormányzat megszűnése óta a roma nemzetiségi hagyományokat a települési önkormányzat a közösségi szintén működtetése során a nemzetiségi kultúra érvényesítésével őrzi.

- e) helyi lakossági önszerveződések.

A szőlőhegyi kertművelés, borászkodás hagyományaira építve alakult meg az 1990-es évek elején a mintegy 100 hobbitelek gazdáinak összefogására, a kertművelés segítésére és az önkormányzattal való együttműködésre alakult Vázsnoki Kiskerttulajdonosok Egyesülete. Szervezésükben, az önkormányzattal közösen lebonyolított közös projektjeik eredményeként történt meg a szőlőhegyi utak kiépítése, a terület villamos árammal való ellátása. Szerveztek közösségi, kulturális rendezvényt (Mátyás napi borversenyek, keresztavató, elszármazottak találkozója) és állítottak útikeresztet. Mára a szőlősgazdák többsége nem helybeli, többnyire Sásdon vagy még távolabbi településen élnek, az egyesület és az önkormányzat közötti hagyományosan gyümölcsöző kapcsolat mindenképpen a falu fejlődését szolgálja.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Településünkön 2014-ben szűnt meg a roma nemzetiségi önkormányzat, a nemzetiséghez tartozók alacsony létszámú nyilatkozatai miatt.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A lakáshoz jutás, lakáskarbantartás magas költsége a családok számára nehézséget jelent, ugyanakkor a település elnéptelenedése, a lakatlan üres házak és a romló lakásállománya település jövőjét fenyegeti.	Lakásszerzési támogatás, tatarozási támogatás rendszerének újragondolása, a támogatások feltételrendszerét át kell gondolni, legalább 3-5 éves helyben lakáshoz kell kötni (visszafizetési kötelezettséggel), a szerzési és felújítási támogatások összegét össze kell hangolni.
A szőlőhegyi kiskertek gazdasági épületei lakásként történő használata, szőlőhegyi területek ellátatlansága (ivóvíz, szemétszállítás stb. hiánya).	A közösségi szolgáltatásokban a falugondnoki szolgálat szolgáltatásait a szőlőhegyi lakosok számára is ismertté és elérhetővé kell tenni. A hulladékszállítás igénybe vételének kiegészítő lehetőségét tájékoztatással, egyeztetéssel kell elérhetővé tenni. A levelek, tájékoztatók kézbesítése érdekében levélszekrény létesítését kell kezdeményezni.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői, gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Magyarország az 1991. évi LXIV. törvényben hirdette ki a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit.

4.1. számú táblázat - Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	73	61	134	54,48%	45,52%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)				2,24%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	8	6	14	5,97%	4,48%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	1	0	1	0,75%	0,00%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelembé vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelme a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gámhatóság a gyermeket védelembé veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelmét szolgálják a pénzbeli és természetbeni ellátások, valamint a gyermekvédelmi szolgáltatások. A szociálisan rászorulókat által igénybe vehető pénzbeli, természetbeni és gyermekjóléti alapellátásokat, személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokat a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a gyámhatóságokról, a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet, valamint Vázsnok Község Önkormányzat Képviselő-testületének egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokról és szolgáltatásokról szóló 4/2021. (VIII.25.) önkormányzati rendelete szabályozza.

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermek nevelésében, iskoláztatásában, valamint védelmet biztosít megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja.

A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával is) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Településünkön a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető ez meg.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladat-ellátási kötelezettségének a Gyvt. alapján

- egyrészt a rászorulóknak nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások biztosításával,

- másrészt pedig személyes gondoskodást nyújtó ellátások, gyermekvédelmi szolgáltatások fenntartásával tesz eleget.

A gyermekvédelmi alapellátást az önkormányzat 2013-ig a Sásdi Többcélú Kistérségi Társulás által létrehozott Sásd és Vidéke Vagyonkezelő és Intézményfenntartó Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, mint fenntartóval kötött feladatellátási szerződéssel, a Hegyháti Szociális Alapellátási Központ (HSZAK), majd a Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Társulás tagjaként a Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat útján látta el. 2016-tól a komplex család- és gyermekjóléti szolgáltatási tevékenységet a Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ végzi.

A településen soha nem volt jellemző a gyermekek veszélyeztetettsége, védelembe vételre nagyon régen nem került sor.

A település sajátossága, hogy évtizedek óta hagyománya van a nevelőszülői családoknak, az állami nevelt gyermekek családba fogadásának. Jelenleg is 3 nevelőszülőnél mintegy 10 nevelt gyermek él a településen. A nevelőszülőnél élő gyermekek egy része nem rendelkezik bejelentett lakóhellyel sem a településen, ugyanakkor az önkormányzat mindig is fontosnak tartotta, hogy ezeket a gyerekeket egytől egyik a többi gyermekkel együtt, azonos módon lássák el, a nekik járó, állam által biztosított kedvezményeken felül a helyi támogatások jó részét is megkapják, itt veszik igénybe a szociális, egészségügyi, oktatási és közművelődési szolgáltatásokat.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket nevelő családokról az új feltételű, jegyzői megállapítás rendszerének bevezetését követően annyit állapíthatunk meg, hogy a településen a gyermekek jóval több, mint fele részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, és ők nagyrészt egyben hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek is minősülnek. A fő megállapítási ok, a szülő vagy szülők alacsony iskolai végzettsége, amely gyakran párosul tartós munkanélküliséggel, pedig jelzi a mélyszegénységből való kikerülés legfőbb akadályát, a tisztas megélhetést biztosító, tartós és állandó munkajövedelem hiányát.

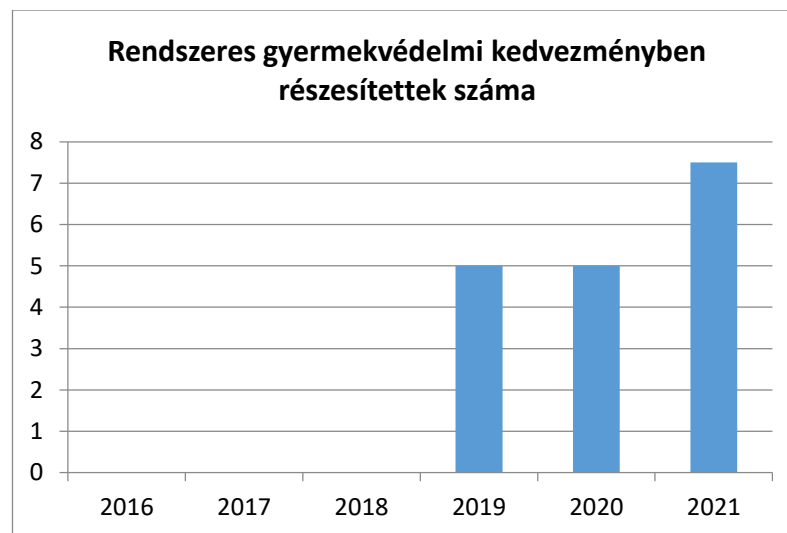
A településen évek óta egyetlen családban két gyermek minősül hátrányos helyzetűnek, ők általános iskolás korúak és egyszülőes családban élnek.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A településen évekig nem volt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, majd néhány nagycsalád beköltözésével 5 főre is nőtt a jogosultak száma. 2021-ben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek létszáma 5 főről 8 főre nőtt, majd 2022-ben ismét jelentős változás állt be a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek számában, összetételében. Augusztus végével lejárt a 2020 év vége óta a veszélyhelyzetre tekintettel elrendelt felülvizsgálat-mentes időszak, a kedvezményt ismét évente felül kell vizsgálni. Most egyszerre, a másfél-két év alatt bekövetkezett családi körülmények, jövedelem-változás miatt 3 gyermeknek megszűnt a jogosultsága, a jogosult gyermekek létszáma az év végére ismét 5 főre csökkent. Ők jellemzően általános iskolás korúak, nagycsaládban vagy egyszülőes családban élnek.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	5
2020	5
2021	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

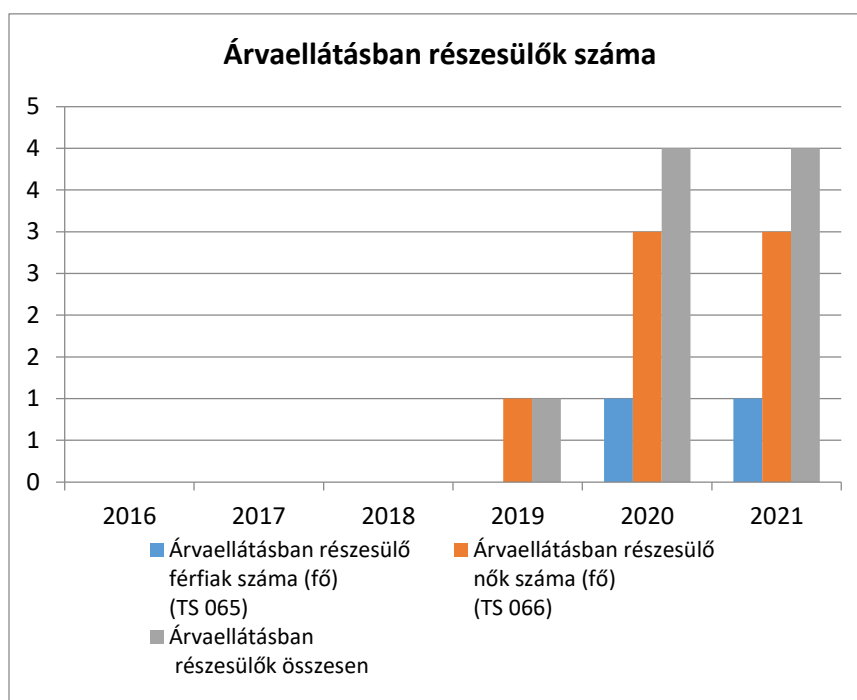
A korábban a gyermekvédelmi törvényben is szabályozott rendkívüli gyermekvédelmi támogatás helyébe lépő települési támogatásban (főként beiskolázási segély, illetve a gyermekes családok sajátos élethelyzete, a gyermekneveléssel összefüggő anyagi problémák figyelembevételével megállapított általános támogatási lehetőség) is több család részesült az év során.

A gyermek születésekor 50 ezer forint támogatás jár. Beiskolázási segélyt fizet valamennyi tanuló részére az önkormányzat, a továbbtanulókat pedig a közlekedés megnövekedett költségeire vagy a lakhatás költségeire tekintettel segíti.

2022-ben 20 családot segített az önkormányzat települési támogatással, összesen 2.033 ezer forint értékben. A kifizetett összeg az elmúlt évihez képest 400 ezer forinttal nőtt.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	-
2017	0	0	-
2018	0	0	-
2019	0	1	1
2020	1	3	4
2021	1	3	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

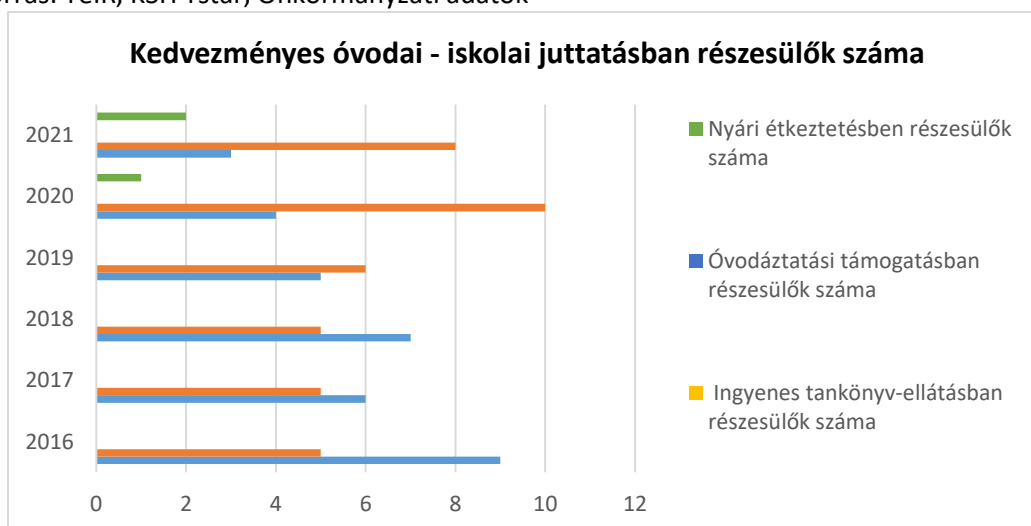
d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Mivel a településen nincs gyermekintézmény, a Sásdon intézménybe járó vázsnoki gyermekekre viszont rendelkezünk adattal, az ő ellátásaikat tudjuk vizsgálni.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	9	5	0	0	0	0
2017	6	5	0	0	0	0
2018	7	5	0	0	0	0
2019	5	6	0	0	0	0
2020	4	10	0	0	0	1
2021	3	8	0	0	0	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az óvodások esetében a jellemző az alacsony jövedelemre tekintettel nyilatkozat alapján a teljes mentesség. Jellemzően a település valamennyi óvodása után igénybe veszik a szülők ezt a lehetőséget. Az iskolások esetében viszont a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak mellett főként a nevelőszülőnél élő gyermekek aránya kiugró. 2022-ben a térítési díj kedvezményben részesülő gyermekek száma az előző év azonos időszakához képest 3 fővel nőtt, főként a nevelőszülőnél elhelyezett gyermekek számának növekedése miatt.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A településen nem rendelkezünk információval nem magyar állampolgárságú gyerekekről.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A településen nem rendelkezünk információval külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyermekről.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településen nincs szegregátumnak tekinthető lakókörnyezet. A szőlőhegyi, külterületi ingatlanokban pedig főként egyedülálló, az idősebb korosztályhoz tartozók élnek, nem gyermekes családok.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	0	6	-
2017	0	4	-
2018	0	3	-
2019	0	3	-
2020	0	3	-
2021	0	6	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Váznok a sásdi 2. számú védőnői szolgálat körzetébe tartozik, a védőnő Sásd város egyik felében és további öt településen látja el feladatait, és a sásdi köznevelési intézményekben végzi iskola-védőnői teendőit.

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A település lakossága a sásdi székhellyel működő házi gyermekorvosi szolgálat körzetéhez tartozik, további 7 településsel együtt. A Váznok települést területi ellátási kötelezettséggel gondozó házi gyermekorvos havonta a településen tart helyi rendelést a faluházban.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A település nagyságából adódóan a gyermekek speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátás iránti igénye sem elégíthető ki helyben, a környező nagyobb városokba kell elutazniuk a szülőknek.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti alapellátást a településen a Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat hetente tart ügyfélfogadást a település gyermekes családjai részére helyben.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Váznok községben helyben nem működik sem bölcsőde, sem óvoda, a település a Sásdi Általános Művelődési Központ Meserét Óvodája és Bölcsődéje felvételi körzetébe tartozik. A Sásdon működő óvoda 1904. évi megalapítása óta körzeti feladatokat látott el, a települést körülvevő 6-7 kistelepülés óvodai alapellátása történik itt.

Az önkormányzatok megalakulásakor ezen települések közös tulajdonába is került épületegyüttesben kezdetben közös fenntartásban működött az intézmény. Majd az érintett 7 önkormányzat 1997-ben Települések Oktatási Társulása néven intézményfenntartó társulást hozott létre, amely az óvoda mellett az iskola és a gyermekétkeztetés feladatait is igazgatta.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0.
2021	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A társulás tagjainak száma az elkövetkező években bővült, 2009-ben az akkor 11 tagú fenntartói társulás az óvodát, az általános iskolát, a községi zeneiskolát, továbbá a szintén községi művelődési központ és könyvtárat összevonva többcélú intézményt hozott létre Sásdi Általános Művelődési Központ (továbbiakban: ÁMK) néven.

Az ÁMK óvodai intézményegységén belül 2010-ben kezdte meg munkáját a szakmailag önálló egy csoportos bölcsőde. 2013. január 1-jétől az ÁMK általános iskolai és zeneiskolai intézményegysége megszűnt, ezen feladatok ellátása az állami köznevelési rendszerben történik. 2013. július 1-től – a társulásokra kedvezőtlenebb szabályozási környezet és a finanszírozási változások miatt – az ÁMK fenntartását Sásd Város Önkormányzata vette át.

Az óvodai és bölcsődei feladatellátás azonban továbbra is körzeti jelleggel történik, Váznok település óvodai feladatait is ellátja az intézmény, az önkormányzatok között megkötött feladatátadási szerződés alapján.

2022 szeptemberében a bölcsőde új épületbe költözött, a modern, minden igény kielégítő épületben az eddig egy csoport helyett 2 csoportban, összesen 28 férőhellyel fogadja a gyermekeket. Jelenleg egy váznoki kisgyermek jár a sásdi bölcsődébe.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

Vázsnokon jellemzően a vizsgált időszakban egyáltalán nem került sor veszélyeztetett kiskorú ügyében védelembé vételi eljárásra.

A településen a gyámhatósági feladatokat a Baranya Vármegyei Kormányhivatal Hegyháti Járási Hivatala látja el, Sásd székhellyel.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások – anyaoththon, családok átmeneti otthona - közvetítése a családsegítő szolgálat által történik. Hiányzik a járásban a krízishelyzetben levő családok azonnali megsegítését szolgáló szolgáltatások közül az anyaoththon, illetve a családok átmeneti otthona (CSÁO). Ezeket a szolgáltatásokat lehetne járási szinten is biztosítani, nagy igény lenne rá a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást ellátó szakemberek véleménye és tapasztalatai alapján.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A településen a faluházban működő közösségi színtér és a mozgókönyvtári szolgáltató hely napi nyitva tartással, kulturális, szabadidős programokkal, teleház szolgáltatással várja a gyermekeket.

A faluház mellett található gyepes sportpálya és parkosított pihenőtér gyermekjátszóteret is magában foglal, azonban a játszóeszközök elhasználódtak, mindössze egyetlen játszóeszköz alkalmas a biztonságos használatra, ez azonban a gyermekek igényeihez kevés. Ez a település egyetlen játszótere.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Önkormányzatunk a kezdetek óta részt vesz a nyári gyermekétkeztetés programokban, amikor az ehhez biztosított állami támogatás feltételrendszere lehetővé tette, saját erő nélkül, a legrászorultabb gyermekek számára a nyári szünidőben is biztosította a napi legalább egy ingyenes meleg ételhez való hozzáfutást.

2016-tól épült ki a szünidei gyermekétkeztetés jogszabályi alapokon nyugvó új rendszere. 2016. január 1-jétől a nyári gyermekétkeztetés pályázati rendszerét felváltotta a kötelező önkormányzati feladatként megszervezett, az ágazati jogszabályban foglaltak szerint működtetett szünidei gyermekétkeztetés. Eszerint a hátrányos helyzetű, és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű

a) a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermeknek a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt,

b) az a) pont alá nem tartozó, de 18 év alattiak számára minden munkanapon

a tavaszi, őszi és téli a szünetben, továbbá a nyári szünet alatt legalább 43 munkanapon szülői igénylés esetén biztosítani kell a napi meleg étellel (ebéddel) való ellátást, térítés nélkül.

Mivel évekig jogosult híján igénylő sem volt, tényleges szolgáltatás nyújtására csak 2020-tól került sor. Jellemzően mindkét jogosult gyermek igényelte is az étkezést, amelyet a sásdi napközi konyháról megrendelve a falugondnoki szolgálat szállít házhoz.

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Az önkormányzat, illetőleg a közösségi programokat szervező közösségi szintér programjai az eltérő családi háttérrel rendelkező gyermekek számára egyaránt elérhető, a programok szervezése során ügyelünk a gyermekek közötti kapcsolatok kiépítésére, a közösségépítésre. Különösen odafigyel az önkormányzat arra, hogy a nevelőszülőnél élő nevelt gyermekek a többi gyermekkel együtt, azonos feltételekkel vehessenek részt a település rendezvényein.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nincs tudomásunk a gyermekeket érintő egészségügyi, szociális, oktatási stb. ellátások területén hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményét betartjuk.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az önkormányzat a gyermeknevelés terheinek csökkentése érdekében szülési (gyermek születésekor 50 ezer forint támogatás jár), beiskolázási (évente legalább 15-20 ezer forint támogatás) települési támogatás nyújtásával, a középiskolások bérletköltségének átvállalásával segíti a gyermekes szülőket.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	0	0	0,00
2017	0	0	0,00
2018	0	0	0,00
2019	0	0	0,00
2020	0	0	0,00
2021	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	0	0	0,00
2017	0	0	0,00
2018	0	0	0,00
2019	0	0	0,00
2020	0	0	0,00
2021	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0

Forrá TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	2	0
2020	2	0
2021	2	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

énybe venni legközelebb

Az 1990-es állami vagyon átadásakor az óvodához hasonlóan a sásdi iskolai ingatlanok is 7 település közös tulajdonába kerültek. Néhány éves közös működtetést követően e 7 önkormányzat önálló jogi személyiségű intézményfenntartó társulást hozott létre Települések Oktatási Társulása néven. 2009-ben az akkor 11 tagú fenntartói társulás az óvodát, az általános iskolát, a zeneiskolát, továbbá a szintén községi művelődési központ és könyvtárat egy költségvetési szervbe összevonva többcélú közoktatási intézményt hozott létre Sásdi Általános Művelődési Központ (továbbiakban: ÁMK) néven.

Az ÁMK általános iskolai intézményegysége látta el a sásdi kistérség pedagógiai szakszolgálati (gyógytestnevelés és logopédia) feladatait is. 2013. január 1-jétől az általános iskolai és zeneiskolai feladatok ellátása az állami köznevelési rendszerben történik.

A sásdi általános iskola felvételi körzetébe tartozik Váznok település. A gyermekek az általános iskolába a menetrend szerinti autóbuszjáratokkal jutnak el.

A szakkörök, hétvégi iskolai programok és a nagyobb városokban található fejlesztő foglalkozások elérése csak a falugondnoki szolgálat útján lehetséges.

Az óvodások részére a falugondnoki szolgálat biztosítja az iskolai kezdéshez képest kedvezőbb óvodásjáratokat, reggel és délután is.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	3	0	0	0	0	0	0	0
2017	2	0	0	0	0	0	0	0
2018	2	0	0	0	0	0	0	0
2019	5	0	0	0	0	0	0	0
2020	5	0	0	0	0	0	0	0
2021	6	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Településünkön általános iskola nem működik, a gyermekek a Sásdi Általános Iskolába járnak. Sásdon az iskola mellett a Baranya Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Sásdi Tagintézménye gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, konduktív pedagógiai ellátás, gyógytestnevelés, óvoda- és iskolapszichológiai ellátás, szakértői bizottsági tevékenység, valamint kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása tevékenységet is ellát.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	0	0	0,00	0,00
2017	0	0	0	0,00	0,00
2018	0	0	0	0,00	0,00
2019	0	0	0	0,00	0,00
2020	0	0	0	0,00	0,00
2021	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Nincs tudomásunk a gyermekeket érintő oktatási területén hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményét betartjuk.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

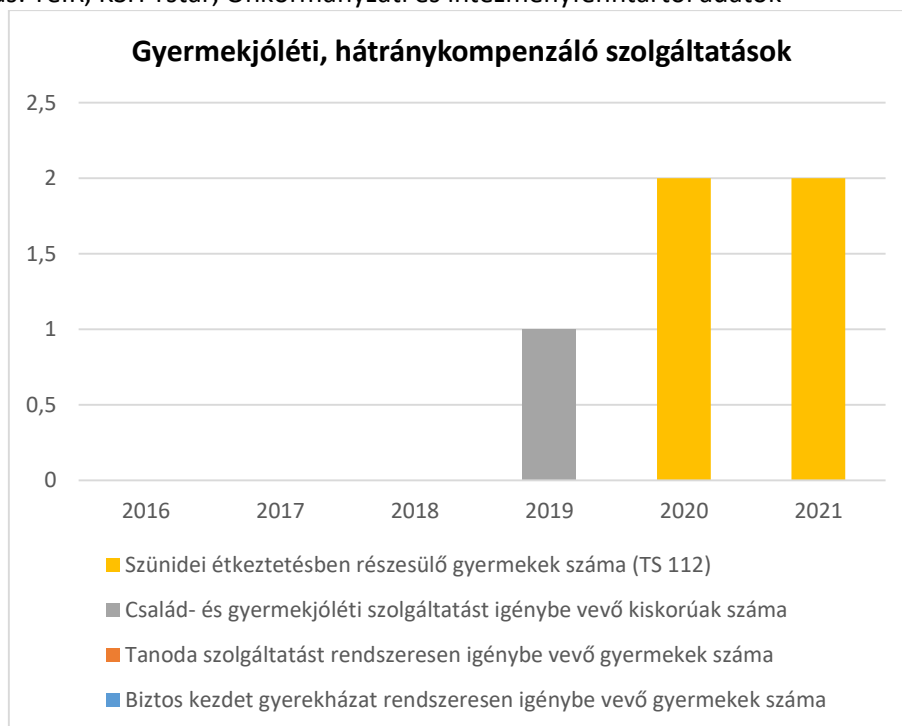
Településünkön általános iskola nem működik.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A család- és gyermekjóléti szolgáltatást a Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ nyújtja a településen. A sásdi székhely mellett hetente helyi ügyfélfogadáson várják a családokat a faluházban is.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	0	0
2017	0	0	0	0
2018	0	0	0	0
2019	0	0	1	0
2020	0	0	0	2
2021	0	0	0	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Az önkormányzat a gyermekek taníttatása terheinek csökkentése érdekében évente gyermekenként legalább 15-20 ezer forint beiskolázási települési támogatást, szülési támogatást (50 ezer forint), a bejárók számára ingyenes bérletet biztosít a gyermekes szülőknek és a továbbtanuló fiataloknak.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A bölcsődei és óvodai bejárás nehézségei.	A falubusz szolgáltatásainak kiterjesztése a bölcsőde és az óvoda elérhetősége érdekében.
Korai iskolaelhagyás, iskola/óvoda és szülői ház közötti kapcsolattartás, bejárás nehézségei.	Az iskola/óvoda jelzésére szülői értekezletre szállítás megszervezése.
A település egyetlen játszótere eszközei elhasználódtak, az egyetlen még használható játszótéri eszköz kevés a településre.	Új játszótér létesítése a meglévő helyére, a falu arculatához illő természetes fa anyagból.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők elleni erőszak a nők elleni diszkrimináció legszélsőségesebb formája, ám csak egy azok közül. A nők alacsony részvétele a politikai életben, a munkahelyi "üvegplafon", amely egy bizonyos ponton túl nem engedi a női alkalmazottak előléptetését, a nők férfiakhoz viszonyított alacsonyabb bérezése, néhány más kiemelkedő példája a nők tágabb társadalomban megélt hátrányos megkülönböztetésének.

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni: sokszor maguk a nők – különösen, ha vezető pozíciót töltenek be – tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakhoz képest. Nehéz a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni, hiszen ezeket még a nagy adatgyűjtő szervek – munkaügyi központok, KSH, NAV vagy OEP – sem kérik kellő részletességgel.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést néhány jogszabály tiltja ugyan (pl. Alaptörvény XV. cikk (3) bek., a Munka Törvénykönyve 12. §), de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály.

Magyarország biztosítani kívánja, hogy a nőknek a férfiakkal azonos jogai a mindennapokban is érvényesüljenek, a nők férfi társaikkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre. Az Európai Unió irányelveinek következetes érvényesítésére tettünk ígéretet, amely irányelvek kiemelt fontosságot tulajdonítanak az élet minden területén a nők nyílt vagy rejtett diszkriminációja felszámolásának, és meghatározzák a nemek közötti egyenlőség érvényesítésének nemzetközileg elismert terminológiáját is.

Az önkormányzat a helyzetelemzés készítésének időpontjában csak kevés adattal rendelkezik a gender szempontok és problémák tekintetében.

A nemek szerinti összetétel az országos mutatóktól eltérően - általában a társadalomban a nők aránya magasabb, mint a férfiak – férfitöbbletet jelez. Településünkön a gyermekek és fiatalok korosztályától kezdődően egészen a 65 évesekig jellemzően némileg magasabb a férfiak, mint a nők aránya. Az idősebb korosztálynál – a férfiak jellemző halandósági mutatója miatt – valamennyire megfordul az arány, de összességében nem tudja jelentősen befolyásolni az összlakosság férfitöbbletét.

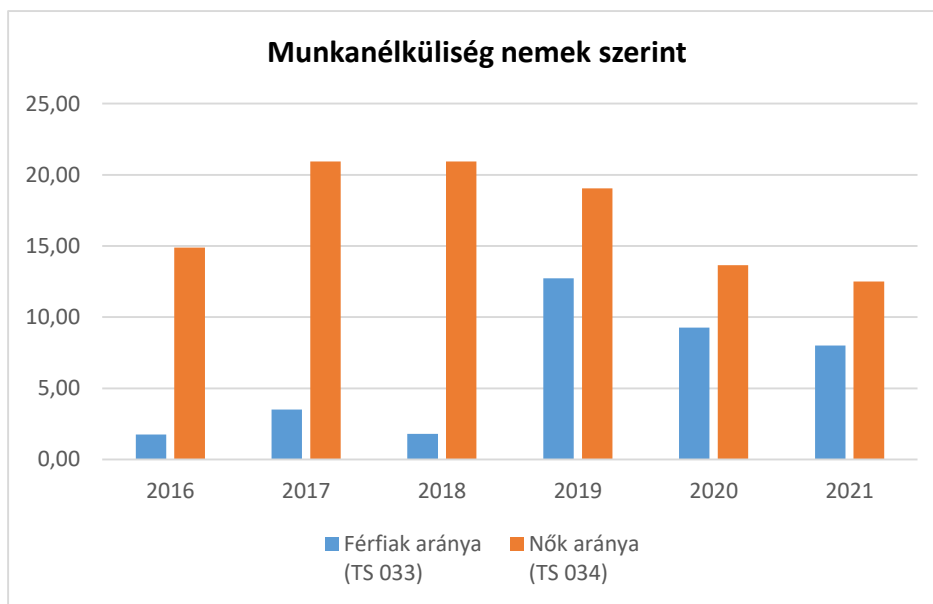
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét tekintve a hagyományos nemi szerepeket érintő felfogás következtében a gyermekvállalás, gyermeknevelés a nők életpályáját kedvezőtlenül befolyásolja, szűkíti térbeni és időbeni mozgásterüket, mivel hazánkban jelenleg még elsősorban a nők vállalnak nagyobb részt a családi és háztartási teendők ellátásában.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	1,75	14,89	8,32%
2017	3,51	20,93	12,22%
2018	1,79	20,93	11,36%
2019	12,73	19,05	15,89%
2020	9,26	13,64	11,45%
2021	8	12,5	10,25%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

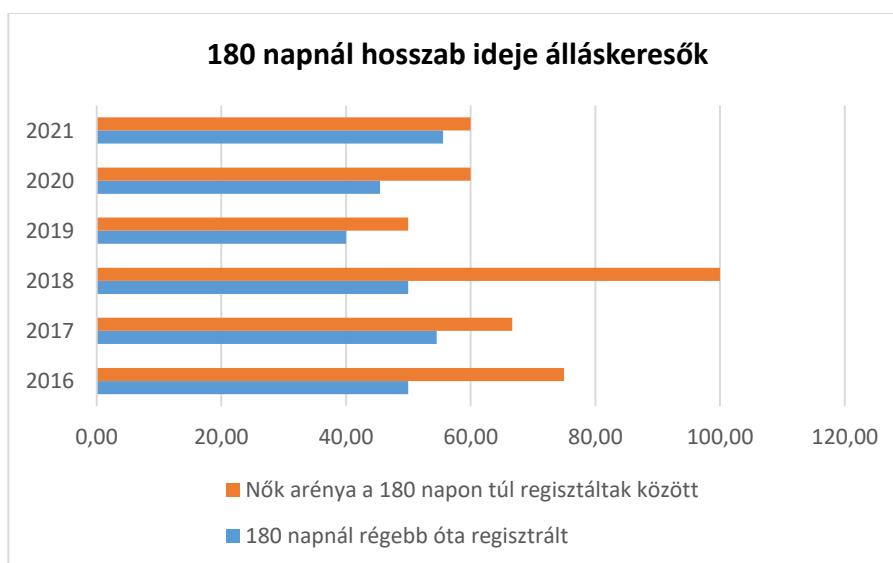
E felfogás általánossága folytán a munkáltatók esetenként a férfiakénál korlátozottabb rendelkezésre állásukkal számolnak, olykor a toborzásnál, az előmenetelben is a férfiakat részesítik előnyben.

A nemekhez kötődő sztereotípiák, miszerint a nőket tulajdonságaik és motivációik elsődlegesen az otthoni feladatok ellátására predesztinálják, míg a férfiak rendeltetése és célja a családról való anyagi gondoskodás, leginkább a nők munkaerő-piaci esélyegyenlőségét, képességeiknek megfelelő munkahelyi érvényesülését korlátozzák. A sztereotípiák többségében a nőkre vonatkoznak, és úgy családi állapotuk (kisgyerekes, gyermektelen, egyedülálló, családost, gyermeket egyedül nevelő) mind státuszuk (női vezető) alapján megfogalmazódnak, és rendszerint a nők hátrányos megkülönböztetését eredményezik. A sztereotípiák hatására a nők megbecsültsége alacsonyabb a munka világában, ezért az otthoni helytállást jobban lehetővé tévő szakmát, munkahelyet és munkaidő-beosztást választanak, alacsonyabb presztízsű munkakörökben dolgoznak, alacsonyabb munkabéért, kevésbé vállalnak nagyobb leterheltséggel járó, mobilitást igénylő feladatokat, visszafogják karrier-elképzeléseiket.

A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatai nem állnak teljes körűen rendelkezésre (gyermekszám, képzettség, családi állapot, demográfiai adatok). A gyermekes családok gazdasági aktivitásáról az önkormányzat nem gyűjtött adatokat, ilyen jellegű felmérés nem készült a településen.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	50	75
2017	54,55	66,67
2018	50	100
2019	40	50
2020	45,45	60
2021	55,56	60

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének. Az egyenlő bánásmód érvényesülését saját példamutatásával tudja segíteni, hiszen szükséges az a tudatformálás és szemléletváltás, amely ezen a területen is biztosítja az esélyegyenlőséget.

A tartós munkanélküliség aránya a nők esetében magasabb. A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata is magasabb.

Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

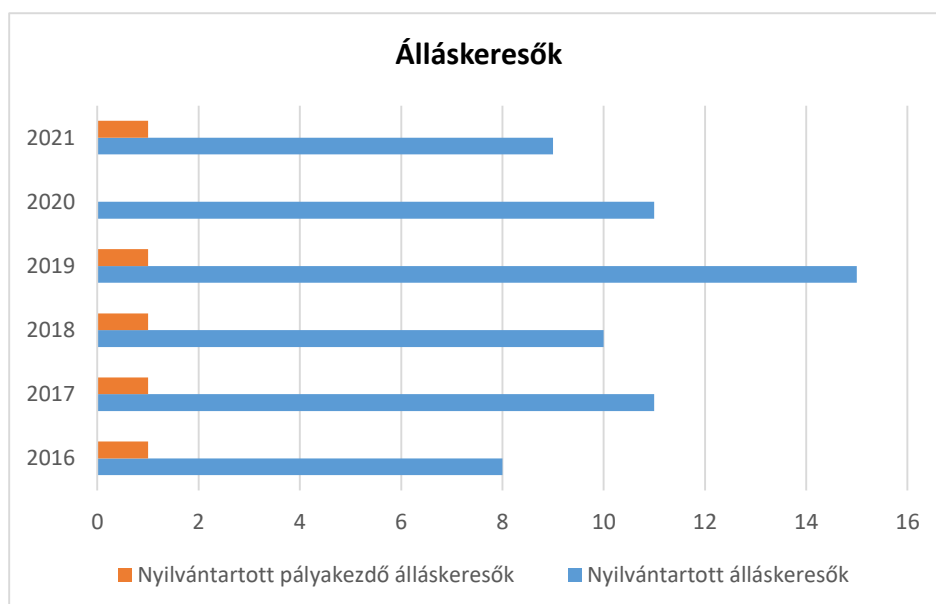
- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyák a munkából való kiesés miatt.

A munkaerőpiacról történő kiesés nem csak és nem elsősorban a szaktudás elavulása miatt jelent nagy hátrányt a kisgyerekes nőknek. Fontos probléma lehet a kapcsolati háló gyengülése, ám a szakmai, munkahelyi kapcsolatok ápolása segítheti a visszatérést.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	8	1
2017	11	1
2018	10	1
2019	15	1
2020	11	0
2021	9	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Mindezen általános nehézségek miatt Vázsnokon az utóbbi néhány évben igen jellemzővé vált a nők munkanélkülisége, a férfiak néhány százalékos munkanélküliségi rátáját sokszorosan meghaladó, akár 20 %-os mértéket is elérő munkanélküliség sújtja a településen élő nőket. Mind a regisztrált munkanélküliek, mind pedig a tartós munkanélküliek nagyobb része nő.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők részvétele a közfoglalkoztatásban mindig is jelentős foglalkoztatáspolitikai eszköz volt. A családi, gyermekneveléssel kapcsolatos feladatok ellátása hagyományosan itt a leginkább összeegyeztethető a munkahelyi elvárásokkal, ezért szívesen választották ezt a foglalkoztatási formát a kisgyermekes, valamint a munkaerőpiacról kiszoruló, nyugdíj előtt álló nők. Jellemzően abban az évben, amikor még volt közfoglalkoztatott, ők is javarészt nők voltak.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Általánosságban azt mondhatjuk, hogy az alacsony végzettséggel rendelkező nők esélye a legrosszabb a munkaerő piacon történő elhelyezkedés szempontjából. Elhelyezkedési esélyüket tovább rontja, hogy gyakran vállalnak három vagy több gyermeket. Bár Vázsnokon a regisztrált munkanélküliek nagy részének van középfokú iskolai végzettsége, de elsősorú többségük nő.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nincs tudomásunk a nőket érintően a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről, a munkáltatók az egyenlő bánásmód követelményét betartják.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a gyermekek napközbeni ellátásának színvonala.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	0	6	-
2017	0	4	-
2018	0	3	-
2019	0	3	-
2020	0	3	-
2021	0	6	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermekek napközbeni ellátása a gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését jelenti, amelyet arra az időre kell megszervezni, amíg a szülő munkavégzése, betegség vagy egyéb ok miatt nem tud gondoskodni gyermekéről. A napközbeni ellátás megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - bölcsődében, családi napköziben, házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban vagy napközis táborban, valamint az óvodában és iskolai napköziben.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A GYES utáni visszatérést nehezíti a bölcsődei férőhelyek korlátozottsága, a vidéki munkavállalást az óvodai nyitva tartás korlátozottsága.

Településünkön bölcsőde és óvoda nincs, a szülők ezt a szolgáltatást legközelebb Sásdon vehetik igénybe, az eljutást a falugondnoki szolgálat segíti, kifejezetten az óvoda nyitva tartásához igazított járattal.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és gyermekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. Magyarországon hetente hal meg egy nő társa általi bántalmazástól. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része településünkön is felderítetlen marad. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján derülhet erre fény, illetve ha már egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A nők elleni erőszak, brutalitás nyíltan és látens formában egyaránt jelen van, ugyanakkor a nőket érő erőszak, a családon belüli erőszak (CSBE) statisztikai nem kiugróak. A megtörtént esetek következetes kivizsgálása, a gyermekvédelmi, családsegítő szervezetek, szolgálatok azonnali intézkedése jelent előrelépést.

Váznokon az elmúlt 3 évben hozzátartozók közötti erőszak, családvédelmi koordinációs eset nem fordult elő.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások – anyaothton, családok átmeneti otthona - közvetítése a családsegítő szolgálat által történik. Hiányzik a járásban a krízishelyzetben levő nők és családok azonnali megsegítését szolgáló szolgáltatások közül az anyaothton, illetve a családok átmeneti otthona (CSÁO). Ezeket a szolgáltatásokat lehetne járási szinten is biztosítani, nagy igény lenne rá a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást ellátó szakemberek véleménye és tapasztalatai alapján.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzati képviselő-testületünk 4 tagjából mindössze 1 nő, hagyományosan a településen inkább férfiféltet jellemző az önkormányzat vezetésében. Ennek ellenére Vázsnokon is elmondhatjuk, hogy a női lakosságra általában jellemzőbb, hogy a közösség érdekében végzett munkából kivesszik a részüket, jobban mozgósíthatóak önkéntes közösség-szervező munkára, mint a férfiak.

A községben azonban a nők érdekvédelme nem tudatos, tervszerű módon történik, nem működik olyan szervezet sem, amely a női érdekvédelmet tűzte volna célul.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon.

Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez ösztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. A kisgyermekes anyák életét igyekszik segíteni a védőnői szolgálat által patronált, civil kezdeményezésként Sásdon létrejött Baba-Mama Klub is, amely a hasonló élethelyzetben, azonos kihívásokkal rendelkező anyák önségítő csoportja.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

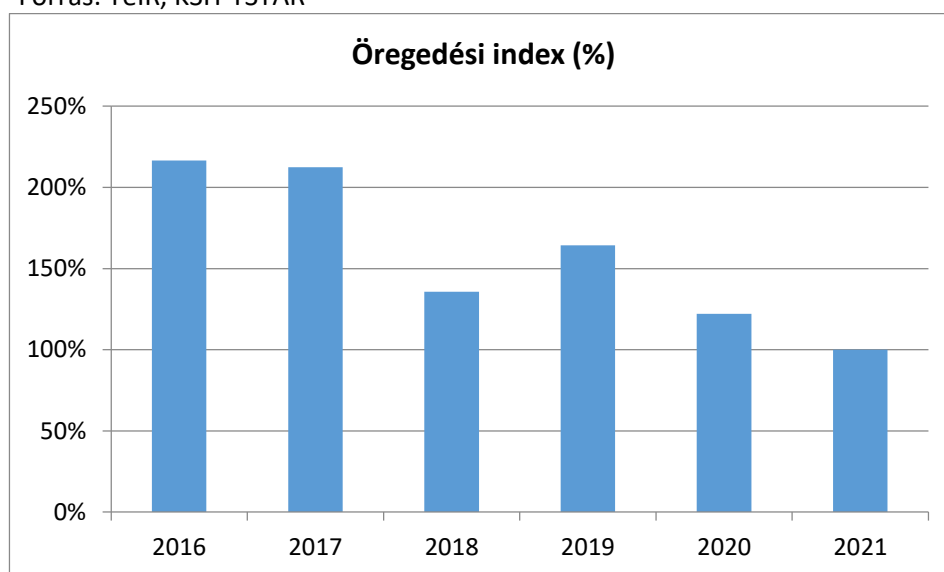
A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Prevenió az egészségmegőrzés érdekében	Szűrővizsgálatokra szállítás, tájékoztatás, szervezés, figyelemfelhívás
Gyermekneveléssel kapcsolatos nehézségek, szegénységi kockázat	Az elérhető támogatások, szolgáltatások ajánlása, tájékoztatás, beiskolázási, bérletterítés, kollégiumi támogatás
A kisgyermekes anyák életét nagyban megkönnyíti egy jól felszerelt játszótér, amely hiányzik a településen.	Játszótér fejlesztése.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	13	6	216,67%
2017	17	8	212,50%
2018	19	14	135,71%
2019	23	14	164,29%
2020	22	18	122,22%
2021	20	20	100,00%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az idősök életminőségének javítását célzó társadalmi programok a szociális segítség feladatai mellett újszerű kihívásokkal is szembe találják magukat. Demográfiai előrejelzések szerint valamennyi időskorú csoport aránya növekedni fog, de a legidősebbek, azon belül pedig a nők részaránya emelkedik legintenzívebben.

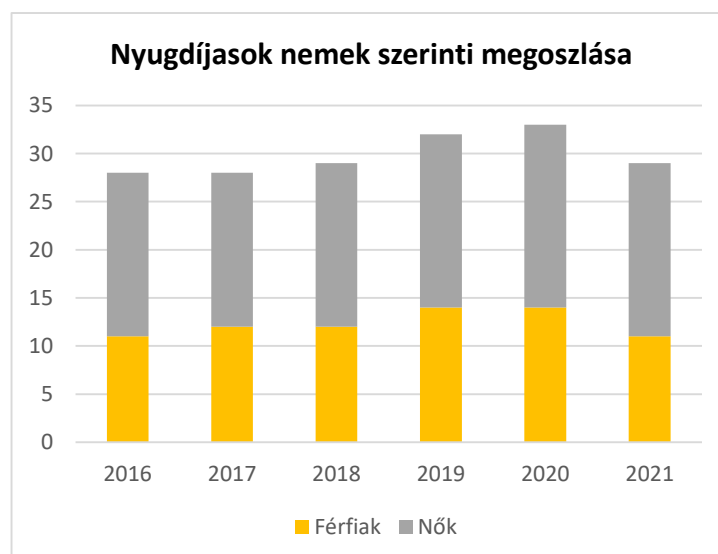
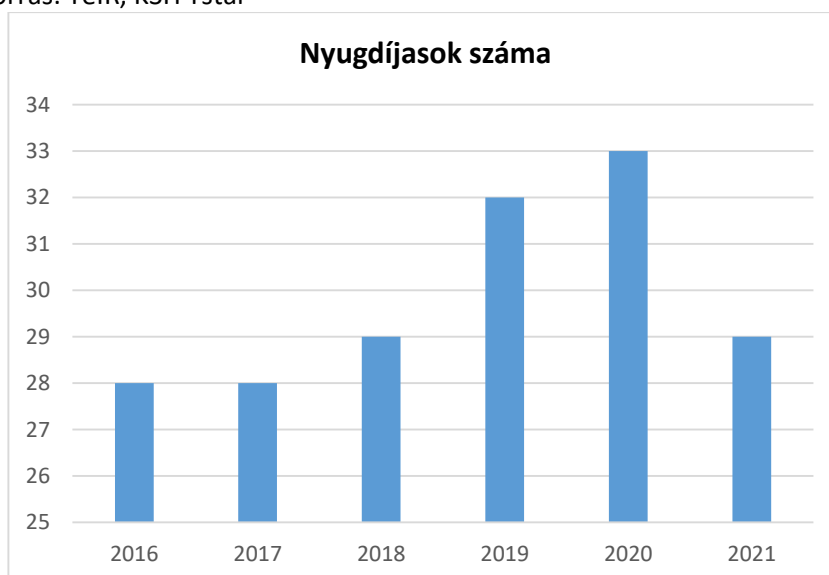
A nemek aránya fokozatosan a nők felé tolódott el: 1980-ban ezer férfira 1064, 2001-ben 1102, 2005-ben 1107 nő jutott. Fontos körülmény, hogy a nők várható átlagos élettartama hosszabb, halandósága alacsonyabb, mint a férfiaké. Ennek következtében a 40 évesnél-ideőbb korosztályokban nőbővület alakul ki, és a kor előre haladtával növekszik.

Az idős korban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

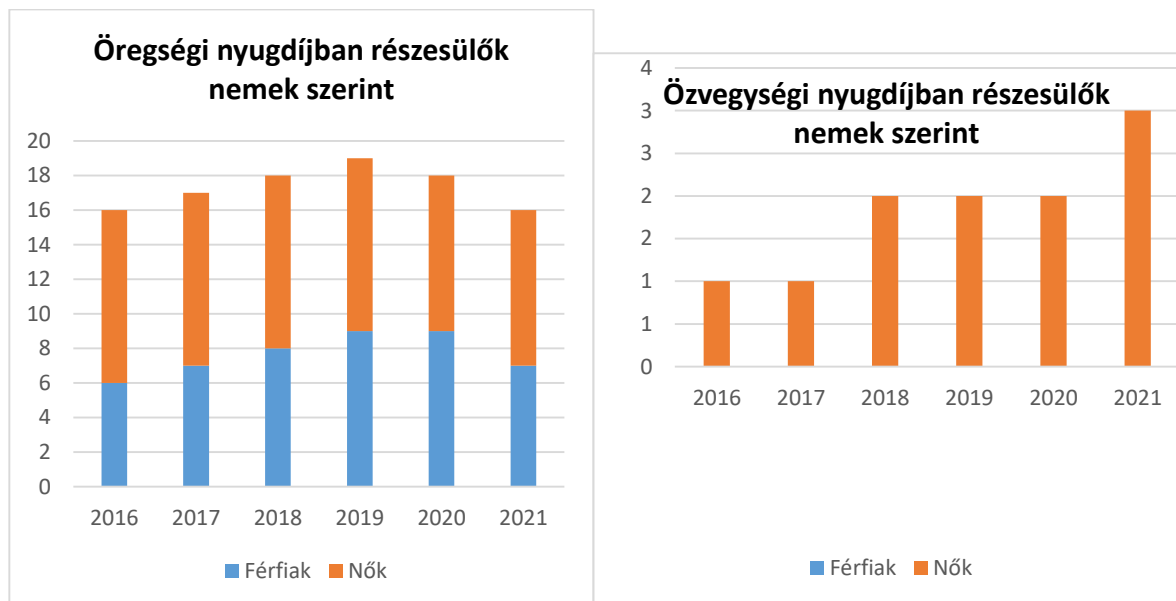
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	11	17	28
2017	12	16	28
2018	12	17	29
2019	14	18	32
2020	14	19	33
2021	11	18	29

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	1	0	6	10	0	1	0
2017	1	0	7	10	0	1	0
2018	0	0	8	10	0	2	0
2019	2	0	9	10	0	2	0
2020	1	0	9	9	0	2	0
2021	1	0	7	9	0	3	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

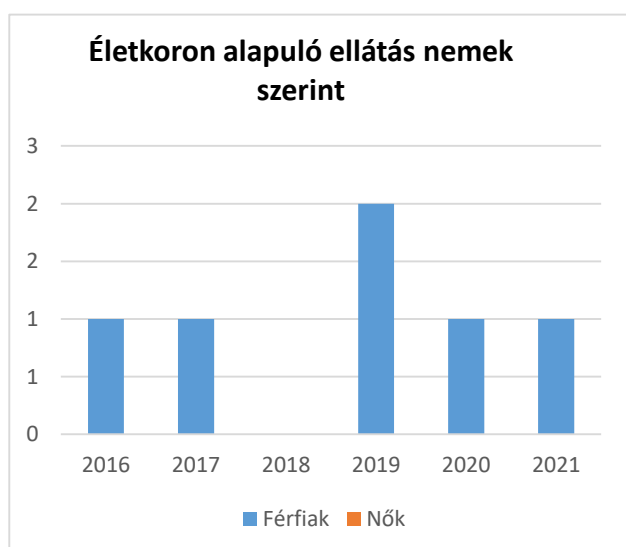
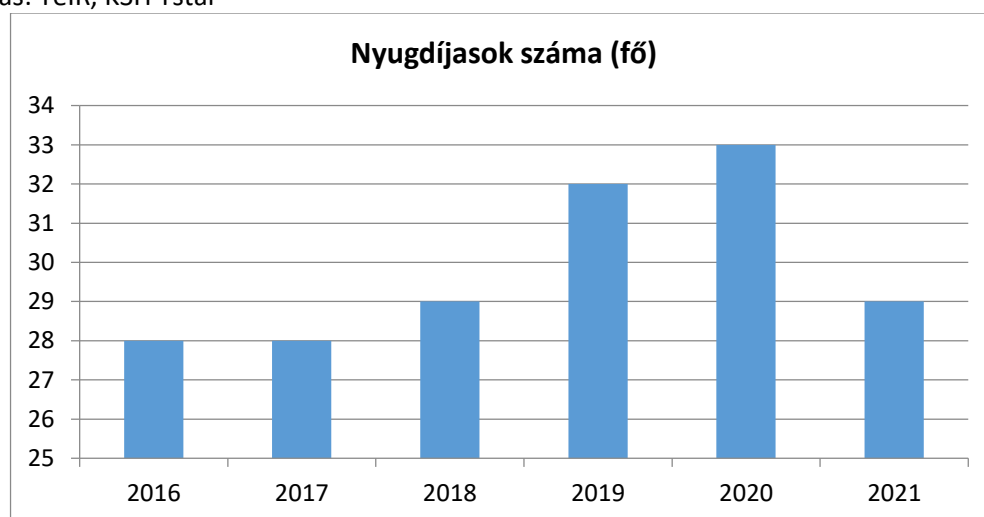

Az országos trenddel egyezően községünkben is jellemző a lakónépesség elöregedése, még ha lassú mértékben is jelentkeznek. Jelenleg az össznépesség 20 %-a, 25 fő tartozik a 60 éves és idősebb korosztályba.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	11	17	28
2017	12	16	28
2018	12	17	29
2019	14	18	32
2020	14	19	33
2021	11	18	29

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A mai egészségügyi, tudományos, technológiai lehetőségek már biztosítják az időskor jobb egészségben történő megélését. Az időskorúak aktívabban vállalnak részt a közéletben, hatékonyabban járulnak hozzá a saját közösségeik alakításához.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Az öregedő népesség mellett az aktív korúak állásnélkülisége, az alacsony keresettel és nyugdíjjal rendelkezők arányának növekedése jellemző. Az időskorúak anyagi, fizikai, egészségügyi, szellemi állapota nagyon heterogén képet mutat.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
		Fő összesen	8	11	10	15	11
41-45 év (TS 042)	Fő	0	2	2	2	1	1
	%	0,00%	18,18%	20,00%	13,33%	9,09%	11,11%
46-50 év (TS 043)	Fő	1	0	2	3	3	2
	%	12,50%	0,00%	20,00%	20,00%	27,27%	22,22%
51-55 év (TS 044)	Fő	0	0	0	1	0	0
	%	0,00%	0,00%	0,00%	6,67%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	3	4	0	1	1	1
	%	37,50%	36,36%	0,00%	6,67%	9,09%	11,11%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	1	2	2	1	2	0
	%	12,50%	18,18%	20,00%	6,67%	18,18%	0,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint Vázsnokon kiugróan magas számú, 20 egyyszemélyes háztartás volt. Ez nagyrészt az időskorúakat érinti, hiszen közülük élnek legtöbben egyyszemélyes háztartásban, magányosan, akik nélkülözik a családi gondoskodást. Jellemzően alacsony jövedelemmel rendelkeznek, a megélhetési és gyógyszerköltségeik magasak, önálló képességük korlátozott, segítségre, támogatásra szorulnak. Egy kisebb rétegük számára biztosított a családi gondoskodás, az anyagi biztonság, elérhetőek számukra a fizetős jóléti és kulturális szolgáltatások.

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély a munkaerő-piacon kevés van, kivéve ha speciális tudással rendelkeznek. Az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Jellemzően azonban ezek az esetek nem kapnak nagy visszhangot. A társadalmi megítélése azonban még gyakran az, hogy az idősödő ember igyekezzék minél előbb, a rá vonatkozó szabályok szerint az első alkalommal nyugdíjba, ne „vegye el” a lehetőséget, munkahelyet a fiatalok elől. Ezt a megközelítést sokszor maguk az érintettek is magukévá teszik, manapság a társadalmi igazságosság elvévé kezd válni –

annak ellenére, hogy valójában nem szolgálja sem a nemzetgazdaság fejlődését, sem pedig az egyén számára az egészséges, aktív időskor megélését.

Nem rendelkezünk adatokkal az idősök foglalkoztatottsága, a még dolgozni akaró, illetve munkahellyel rendelkező nyugdíjasok pontos számáról. A munkanélküliek életkorát vizsgálva viszont szembeűnő, hogy az aktív korú, de már nem fiatal, gyakran megfelelő képzettséggel sem rendelkező állástalanok munkába állási esélye Vázsnokon jellemzően rosszabb a fiatalabbakhoz képest: harmaduk tartozik az idősebb korosztályba.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Önkormányzatunk lehetőségei kötöttek az idősök foglalkoztatása terén, az önkormányzat nem jelentős foglalkoztató, egyetlen alkalmazottja a falugondnok. Ennek megfelelően nincs lehetőség idősök, nyugdíjasok önkormányzati foglalkoztatására.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Nincs tudomásunk az idősöket érintően a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről, a munkáltatók az egyenlő bánásmód követelményét betartják. Az idősebbek elhelyezkedési esélyeit főként a megfelelő, piacképes képzettség hiánya rontja.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A településen élők, de különösen a korukból, egészségi állapotukból adódóan többszörös hátrányban lévő idősök számára a helyben hiányzó közszolgáltatások elérhetőségét az önkormányzat a falugondnoki szolgálat fenntartásával igyekszik segíteni. Az idősök igényeiről folyamatos, személyes kommunikáció folyik, melyekre adekvát válaszokat igyekszik adni a településvezetés. Főként a falugondnoki szolgálat keretében tudja segíteni az idősök mindennapi problémáinak megoldását: közlekedési, kommunikációs nehézségek, ház körüli munkák megoldása, szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítése stb.

A vázsnoki falugondnoki szolgálat az egyik legkorábbi a térségben, 1997. óta főállású falugondnokkal és megfelelő gépjárművel tudja ellátni a szolgálat a jelentkező igényeket.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A háziiorvosi alapellátást Sásdon 3 körzetben, 3 háziiorvosi szolgálatnál vehetik igénybe az idősök. A vállalkozó háziiorvosok saját tulajdonú rendelőben fogadják a pácienseket, a rendelők akadálymentesítettek. A háziiorvosi ellátás keretében történik az idősök vizsgálata, gyógykezelése, egészségi állapotuk ellenőrzése, orvosi rehabilitációjuk, szükség esetén szakorvosi, vagy fekvőbeteg gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalásuk. A szolgálatok a napi betegforgalom ellátása mellett jelentős szerepet vállalnak az idősök gondozásában, felvilágosításában. A leggyakoribb betegségek a magas vérnyomás, melyben a 65 évesnél idősebb korosztály közel fele szenved, a szívizombetegségek, mely a népesség negyedét érinti

A sásdi háziiorvosi szolgálatokhoz és a gyógyszertárba való eljutást a falugondnoki szolgálat heti két napon szervezett céljarrattal segíti.

A szakrendelések dombóvári elérhetősége időskorban korlátozott, nehézséget jelent, melyet az önkormányzat a falugondnoki szolgálat keretében általában kéthetente szervezett szakrendelés járattal segít.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	13	0	1	0
2017	17	0	2	1
2018	19	0	1	1
2019	23	0	2	1
2020	22	0	1	1
2021	20	0	0	1

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény szerint a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások célja, hogy az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújtson a saját otthonukban az önálló életvitelük fenntartásában azoknak a szociálisan rászorulóknak, akik egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában egyedül nem képesek boldogulni. Az idős emberek és a gyakran ezzel együtt járó egészségromlás miatt kiemelt célcsoportja a helyi alapellátásnak.

Községünkben jelenleg az időskorúak részére az alábbi kötelezően nyújtandó szociális szolgáltatások segítik az idősök megszokott környezetükben való önellátását.

- a) Falugondnoki szolgálat,
- b) Étkeztetés,
- c) Házi segítségnyújtás,
- d) Családsegítés,
- e) Nappali ellátás,
- f) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- g) Támogató szolgálat.

Helyben működik az önkormányzati fenntartású falugondnoki szolgálat, Sásdon vehető igénybe a város által fenntartott családsegítés és az étkeztetés, valamint a társulási intézmény által nyújtott házi segítségnyújtás és nappali ellátás. A községben civil fenntartó által nyújtott támogató szolgálat és jelzőrendszeres házi segítségnyújtás érhető még el. A csak Sásdon igényelhető (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgálat), valamint a csak Sásdon igénybe vehető (nappali ellátás) szolgáltatásokhoz való hozzájutásban a falugondnok nyújt segítséget az idősök számára.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Önkormányzatunk a faluház épületében közösségi színteret működtet, valamint a Csorba Győző Könyvtárral együttműködve, a Sásdi ÁMK könyvtára szakmai felügyelete alatt mozgókönyvtári szolgáltató helyet tart fenn, e szolgáltatások naponta elérhetők bárki számára, térítésmentes könyvtári, információs és kulturális rendezvények szervezésével közművelődési szolgáltatásokat nyújtanak. A közművelődési munkatárs heti 12 órás nyitva tartással várja a szolgáltatások iránt érdeklődőket.

b) idősök informatikai jártassága;

Településünk idősei körében nem készült felmérés, így teljes körű adatokkal nem rendelkezünk az idősök informatikai jártasságáról.

Országos statisztikák szerint az 50-69 éves korosztály nagy lemaradásban van az internet használat terén, ezeknek a hátrányoknak a leküzdése, az egyénben ösztönösen működő gátlak lerombolása, és a megfogalmazódó igények kielégítése érdekében országosan olyan kezdeményezés, képzés indult útjára, amelynek célja a szenior korosztály számítástechnikai oktatása.

A mozgókönyvtári szolgáltató hely szolgáltatásai között megtalálható az internet elérés, amely lehetőséget nyújt a korosztálytól független, széleskörű információk megismeréséhez és kicseréléséhez. Az itt dolgozó könyvtáros információs-technikai segítséget nyújt az érdeklődőknek.

c) a generációk közötti programok.

A közösségi színtér és a mozgókönyvtári szolgáltató hely által szervezett közművelődési és közösségi programokon nagy hangsúlyt kap a generációk együttműködése, különösen a gyermeknapi és az idősök napi rendezvényen van ennek különös jelentősége.

Az önkormányzat a nemzedékek közötti szolidaritás, az elfogadás, tolerancia fejlesztését azzal is segíti, hogy a település kulturális rendezvényein különböző korosztályok az aktív szereplők,

illetve a fellépők. Ezek a rendezvények egyúttal ismerkedési, kapcsolatépítési lehetőséget is biztosítanak a más-más korosztályhoz tartozók számára.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A rendszeresen szervezett közművelődési, közösségi programokra a település minden lakója hivatalos, meghívásra kerül, a részvétel minden esetben ingyenes.

Az önkormányzat gondoskodik a kötelező közszolgáltatási feladatok megszervezéséről, a humán szolgáltatások, az egészségügyi, szociális és gyermekjóléti alapellátások, a községüzemeltetési feladatok ellátásáról. E kötelezettségeinek részben közvetlenül, mint intézményalapító és fenntartó, részben közvetett módon, ellátási szerződés útján tesz eleget.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az aktív idős kor feltétele az egészségmegőrzés, melynek tudatosságát elő kell segíteni.	Szűrővizsgálatokra szállítás, tájékoztatás, szervezés, figyelemfelhívás
Elmagányosodás veszélye.	Falugondnoki szolgálat fejlesztése az idősekkel való kapcsolattartás, a nappali ellátás és egyéb szociális szolgáltatások, lehetőségek iránti igények szervezése érdekében.
Az idősek a számukra lényeges szolgáltatásokat legközelebb Sásdon tudják igénybe venni, közlekedésük, általában a korábban megszokott életvitelük koruk és egészségi állapotuk miatt nehézkes.	Az idősek életminőségének javítása, korábban megszokott életvitelük fenntartása a falugondnoki szolgálat és a házi segítségnyújtás által.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

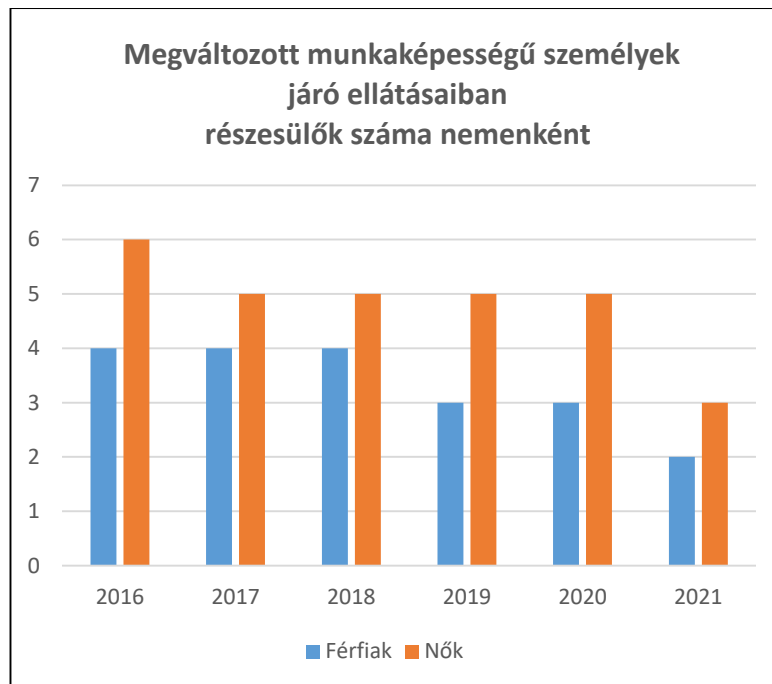
A fogyatékkal élő személyek számára vonatkozóan helyi adat nem áll rendelkezésre. A 2001. évi népszámláláskor Magyarországon 577 ezer fő volt a fogyatékkal élők száma, ez a népesség 5,7%-át tette ki. Az adatfelvétel - a KSH szerint is - alulbecsüli a fogyatékos népesség adatait, így a létszám 600 ezer főre becsülhető.

A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak időskorúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előre haladtával betegség vagy baleset következtében vált azzá. A fogyatékos személyek között a 60 évnél idősebbek aránya 44,8 %, több mint kétszerese a népesség egészében képviselt arányhoz viszonyítva. A fogyatékos állapotot leginkább valamilyen tartós betegség idézi elő (53,8 %). A fogyatékos személyek 17 %-a szenved születése óta fogyatékoságban.

A 2001. évi népszámlálás kategóriái szerint megállapítható, hogy a fogyatékos személyek közül legnagyobb arányt a testi fogyatékosok és a mozgássérültek képviselik együttesen (43,6%), míg az értelmi fogyatékosok aránya megközelítőleg 10 %, a vakok és gyengén látók aránya 14,4 %. Az egyéb fogyatékoságban szenvedők aránya 21,6 %. Hallás-, beszédzavar fogyatékoságban kb. 10%-uk szenved.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	4	6	10
2017	4	5	9
2018	4	5	9
2019	3	5	8
2020	3	5	8
2021	2	3	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint a fogyatékos személyek 13,2%-a valamilyen speciális általános iskolában végezte tanulmányait. Az általános iskolánál magasabb fokú végzettséggel legnagyobb számban a mozgássérültek rendelkeznek, kisebb arányban a vakok és a hallássérültek, az értelmi fogyatékos tanulók pedig ebből szinte teljesen kirekesztődnek. A fogyatékos személyek iskolai végzettsége összességében alacsonyabb, mint a népesség egészéé. A népszámlálás adatai szerint a fogyatékos személyek 32%-a nem fejezte be az általános iskolát, s befejezett alapkülsőséggel csak 39%-uk rendelkezett. Ez a nem fogyatékos személyek iskolai végzettségének arányától messze elmarad. Szakképesítéssel, illetve érettségivel 25%-uk rendelkezik, míg egyetemi, főiskolai végzettsége a fogyatékos személyek 5%-ának van.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

Vázsnokon a fogyatékosokkal élők számára a célcsoport részére juttatott szociális ellátások számából következtethetünk, a lakosság mintegy 2-3 %-a tartozhat a célcsoportba.

A célcsoport száma - a nemek közötti arány változatlansága mellett – megfelelelt az elmúlt 5 évben. Jellemzően több nő veszi továbbra is igénybe az ellátást. A női munkanélküliségi mutatókkal is összevetve – hozzávéve még a gyermeknevelési ellátásban részesülő, gyermekgondozás miatt a

munkaerő-piacról kiesőket is -, azt mondhatjuk, hogy a nők elhelyezkedési, foglalkoztatási esélyei rosszak a településen.

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- rehabilitációs ellátásban részesül,
- aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Flt. 57/B §.)

A fogyatékos személyek esetében gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben.

A 2001. évi népszámlálás szerint a fogyatékos személyek foglalkoztatási mutatója 9%-os volt az 1990. évi 16,6%-hoz képest. Ezzel párhuzamosan a munkanélküli fogyatékos személyek 0,7 %-os aránya 2%-ra emelkedett. Ez azzal magyarázható, hogy az érintettek inaktív keresővé (57,5%-ról 76,7%-ra) váltak.

A fogyatékossgal élő emberek még a kevés számú akkreditált foglalkoztatónál sem tudnak elhelyezkedni, a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésük szinte lehetetlen. Ráadásul a fogyatékossgal élő foglalkoztatottak egy része:

- nem rendelkezik képesítéssel, szaktudással,
- mentális és fizikai képessége alacsonyabb szintű,
- munkateljesítménye jelentősen elmarad a kívánt normáktól.

A célcsoport foglalkoztathatósági dimenziói:

- nem jelennek meg a helyi munkaügyi kirendeltségeken, ahol az átképzéseket biztosítanák számukra,
- nem jutnak el a segítő szolgáltatások igénybevételéhez (pl. életvezetés, rehabilitációs tanácsadás stb.),
- többségük immobil, azaz fizikálisan is nehezen mozdul el lakóhelyéről.

Fogyatékossgal élők foglalkoztatásának intézményi formája a szociális foglalkoztatás. Környékünkön szociális foglalkoztató nincs. E célcsoport közfoglalkoztatásba való bevonása sem jellemző, valószínűleg korukból adódóan nem aktív korúak a Vázsnoki fogyatékkal élők.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékossgal élők foglalkoztatását a többi munkavállalóhoz hasonlóan településünkön az állami foglalkoztatási szolgálat, a Komlón található Munkaügyi Központ segíti.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nincs információnk arra vonatkozóan, hogy éri-e és milyen mértékben hátrányos megkülönböztetés a településünkön lakó fogyatékkal élőket a foglalkoztatás terén. Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékossg jellege és a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép- és hosszú távú terveinek elkészítése. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába. A foglalkoztatás akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgáltatótól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni foglalkoztatási kilátásaik is csökkennek.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A saját lakókörnyezetében élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást a támogató szolgálat. A támogató szolgálat többek között a különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (mind szállítás, mind kommunikáció szintjén) ad segítséget, emellett az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az ön-érdekérvényesítést.

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén. A szolgáltatásban 2018-ban 39 fő, ebből 9 fő sásdi lakos ellátott vett részt.

Az 1/2000 (I.7.) SZCSM rendelet 39/B. §. által meghatározott feladatokat látja el:

- a) gondozás,
- b) készségfejlesztés,
- c) tanácsadás,
- d) szállítás,
- e) felügyelet,
- f) gyógypedagógiai segítségnyújtás,
- g) háztartási segítségnyújtás és
- h) esetkezelés

A Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft, mint a Hegyháti Szociális Alapellátási Központ szociális szolgáltató fenntartója a volt sásdi kistérség 27 településén lát el feladatokat, amelyek:

- Gondozás: Általános életviteli segítségnyújtás: gyalogos kísérés, lakáson belüli személyi segítség, ügyintézési segítség, közszolgáltatáshoz való hozzáférés segítése, lakásfenntartással kapcsolatos segítségnyújtás, gondozottal közös bevásárlás.
- Speciális szállítás személyi segítségnyújtással: rámpával, kerekesszékekben történő szállítás, kísérő személyi segítséget biztosító személyzettel.

Nem kizárólag fogyatékkal élők számára létrehozott, de más célcsoportok mellett számukra is elérhető szolgáltatási formák: falugondoki szolgálat, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek egészségi állapotából adódó hátrányok és többletkiadások leküzdéséhez, többféle támogatás vehető igénybe.

- Magasabb összegű családi pótlék a tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos kiskorú, illetőleg a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos nagykorú személy részére
- Fogyatékosági támogatás: a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől független anyagi segítség a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék a 25. életévének betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80%-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett 18 éven felüliek ellátása
- A szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány adható ki. A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott
- járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre - ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is - gyógyszerkerete erejéig, (az egyéni gyógyszerkeret legfeljebb 12.000,- Ft, az éves eseti keret 6.000,- Ft)
- gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.
- A súlyos mozgáskorlátozott személyeket közlekedési kedvezmények, gépkocsi szerzési és gépkocsi átalakítási támogatás illeti meg, mely felhasználható személygépkocsi vásárlásához, segédmotoros kerékpárnak minősülő, három- vagy négykerekes jármű, vagy járműnek nem minősülő, sík úton önerejéből 10 km/óra sebességnél gyorsabban haladni nem képes gépi meghajtású kerekesszék vásárlásához. További közlekedési kedvezmény a parkolási igazolvány.
- Személyi jövedelemadó kedvezményre jogosult a súlyosan fogyatékos személy.
- Gépjárműadó mentességre jogosult a súlyos mozgáskorlátozott személy (a súlyos mozgáskorlátozott kiskorút vagy cselekvőképességet korlátozó (kizáró) gondnokság alatt álló súlyos mozgáskorlátozott nagykorú személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő szülő) egy darab, 100 kW teljesítményt el nem érő, nem személytaxiként üzemelő személygépkocsija után legfeljebb 13.000,- forint erejéig.
- Helyi és helyközi utazási jegy- és bérlet kedvezmények (vasúti személyszállítás, helyközi autóbusz közlekedés, helyi közúti közlekedés)
- A fogyatékos gyermek korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítését nyújtó intézmény igénybevételeivel kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár. Mértéke a menetrend szerinti közforgalmú közlekedési eszközök menetjegy ára.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. Az információs társadalom nyújtotta lehetőségek erősítik az esélyegyenlőséget a fogyatékos személyek számára. A fogyatékos személyt az információs esélyegyenlőség megilleti az információs társadalmi szolgáltatások igénybevételekor. A fizikai akadálymentesítés mellett szükség van a kommunikációs akadálymentesítésre is, hogy látványosan csökkenjen a társadalom közönye, idegenkedése a fogyatékosokkal élőkkel szemben.

Amíg a kommunikációs, komplex akadálymentesítés nem történik meg, a fogyatékosokkal élők hozzáférése a közszolgáltatásokhoz, információkhoz, kulturális és sportprogramokhoz korlátozott, nehézkes. Ennek leküzdéséhez olyan komplex tervezés és szemlélet szükséges, amellyel már kiinduláskor figyelembe veszik a fogyatékosok igényeit (pl. épületek, járdák, parkok, beszerzett járművek esetében).

Közlekedési nehézségek miatt az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe, az ide történő eljutásuk (eljuttatásuk) a falugondnoki szolgálat feladata. Fogyatékkal élő gyerekek és fiatalok eljutása az iskolába, középiskolába is problémás. A nehézségek leküzdéséhez a falugondnoki és a támogató szolgálatot kell megerősíteni, annak hatékonyságát kell javítani. Az önkormányzat pedig ehhez csak részben rendelkezik közvetlen eszközökkel, lévén a támogató szolgálatot civil szolgáltató biztosítja.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A középületek akadálymentesítése megkezdődött településünkön. Az önkormányzati épületek közül a többfunkciós faluház (nagyterem és könyvtár) fizikailag teljesen akadálymentes. A mellette lévő polgármesteri iroda akadálymentesítése nem történt meg, de itt méreténél fogva nyilvános közösségi rendezvények nem is tarthatóak.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A településen helyben a fő szolgáltatóhely a faluház épülete, ahol a közösségi szolgáltatások zömét eléri a lakosok. Az épület teljes fizikai akadálymentesítése befejeződött, az épület akadálymentesen bejárható, az újonnan épült vizesblokk is akadálymentesen használható. Az információs és kommunikációs akadálymentesítésben nem történt előrelépés.

A település lakossága számára a helyben el nem érhető közszolgáltatásokat Sásdon, kivétel nélkül akadálymentes épületekben lehet igénybe venni.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A településen nincs számottevő munkahely, így ezek akadálymentesítettsége sem releváns.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

A faluház közúton jól megközelíthető, közelében a parkolás is biztosított, bár kijelölt parkolóhelyek létesítésére nem került sor. A faluházhoz vezető járdák akadálymentesítése még nem teljes.

A temetőnél tervezett parkolóban külön kijelölt mozgáskorlátozott parkolóhelyeket szándékozunk létesíteni.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Településünkön az alacsony lélekszám miatt nem áll rendelkezésre kifejezetten fogyatékossgal élő személyek számára helyi szolgáltatás.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Településünkön az alacsony lélekszám miatt nem működnek kifejezetten csak a fogyatékossgal élőknek nyújtott juttatások, szolgáltatások. A falugondnoki szolgálat azonban a mozgásukban korlátozottak, akár kerekesszékesek számára is képes szállítás szolgáltatásokat biztosítani, valamint minden más szociális juttatás megítélése, illetve a szolgáltatás nyújtása során tekintettel vagyunk a fogyatékossgal élők sajátos élethelyzetére.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Településünk alacsony lélekszámából adódóan nem kifejezetten a fogyatékossgal élők számára, hanem a célcsoport nagyobb részét kitevő idősek számára az említett szociális (falugondnoki szolgálat, családsegítés, házi segítségnyújtás, nappali ellátás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgálat) szolgáltatásokat nyújtjuk, továbbá a település minden lakójával együtt bevonjuk a helyben elérhető közművelődési, kulturális, közösségi programokba.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A kistelepülésünkön helyben nem elérhető közszolgáltatások (egészségügyi, köznevelési, szociális stb.) és szolgáltatások elérése Sásdon vagy a környező nagyobb városokban a közösségi közlekedés behatároltsága miatt a fogyatékossgal élők számára a legnehezebb. Az ő lehetőségeiket bővíti leginkább a falugondnoki szolgálat szállítási szolgáltatása, mellyel lehetővé

teszik a csak utazással elérhető szolgáltatások igénybe vételét. A falugondnoki szolgálat keretében ellátott feladatok:

- a) szervező tevékenységével, szállítással közreműködik az étkeztetésben,
- b) egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás biztosítása (gyógyszerkiváltás, orvosi rendelésre, tanácsadásra szállítás),
- c) óvodáskorú gyermekek intézménybe történő szállítása, egyéb gyermek-szállítás iskolai rendezvényekre, foglalkozásokra,
- d) a helyi szociális szükségletek, egyéb szolgáltatási igények, információk közvetítése az önkormányzat és a lakosság között,
- e) egyéb szolgáltatási feladatok, így különösen művelődés, sport, szabadidős tevékenység szervezése, segítése (színház, kirándulás, rendezvények szervezése a lakosság részére), lakossági szolgáltatások (különböző ügyintézés, családi eseményekre szállítás stb.), közreműködés az önkormányzati feladatok megoldásában (árubeszerzés, ügyintézés, tájékoztatás, információ közvetítés), az egyéni és az önkormányzati hivatalos ügyek intézésének segítése.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közterületek akadálymentesítése nem teljesen megoldott.	A faluház, buszmegálló stb. közterületi megközelítése legyen akadálymentes.
A támogató szolgálat fenntartásának anyagi nehézségei.	A rendszeres szolgáltatás igénybevétel (iskola, egyéb foglalkoztató napi szintű elérése) érdekében a támogató szolgálat anyagi segítése.
A faluba érkezőket fogadó temető nem rendelkezik parkolóval. Az erre rendelkezésre álló füves tér csúszós és veszélyes, nem akadálymentes.	Parkoló kialakítása a falu elején, burkolt, akadálymentes felülettel és a parkoló megvilágítását szolgáló berendezéssel.

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A település több utcájában hiányos vagy törött, szinte teljesen szakaszokon járhatatlan a gyalogos forgalmat kiszolgáló járda. Akadálymentes és járható járdák kialakítása, a jelenlegi utcaképet romboló járdakép megszüntetése a cél.	Az önkormányzat gyalogjárda fejlesztést tervez megvalósítani a falu szívében, a Római utcában a még fel nem újított szakaszokon, továbbá a Széchenyi utcában és a Mátyás király utcában.
Településünket meghatározza az a benyomás, amelyet elsőként a közterületek	A közterület-karbantartásban használható gépi eszközöket fejleszteni kell. Olyan korszerű eszközöket kell beszerezni,

<p>jellege ad az odalátogatók számára, emellett pedig a belterületi közterületek állapota és gondozottsága nagyban befolyásolja az itt élő családok életminőségét is. A település vezetői számára mindig nagyon fontos volt a falu környezetének tisztántartása és karbantartása. A faluban élő emberek igényesek legyenek az őket körülvevő környezetre és büszkék lehessenek a falusi életformára. Ugyanakkor a nagyméretű zöldfelület fenntartása humánerőforrás-igényes, amelyet a közfoglalkoztatási lehetőségek beszűkülésével jelentős ráfordítással tud csak az önkormányzat megoldani.</p>	<p>amellyel az elmúlt években a parkosításban zöldterület-kezelésben elért eredményeket fenn lehet tartani. Az új és korszerű gépeknek, eszközöknek köszönhetően gazdaságosabb és jelentős számú munkaerő nélkül is megoldható lenne a zöldterületek karbantartása.</p>
<p>A település fekvéséből adódóan a dombokról lezúduló csapadékvíz elvezetése fokozott odafigyelést igényel. A csapadékvíz-elvezető árkok, rendszerek gyakran eltömődnek, állandó karbantartást igényelnek.</p>	<p>Burkolt csapadékvíz-elvezető árkok kiépítése a még hiányzó helyeken, a jelenlegi árokrendszer folytatása.</p>
<p>A település népességmegtartó ereje, lakosságvonzó képessége nagyban múlik az elérhető közszolgáltatások, kiépített közművek biztosította szolgáltatások létén. Az élhető települési környezet, a jövő generációk iránt érzett felelősség megköveteli, hogy a település a szennyvizek kezelésében is nyújtson korszerű és igényes szolgáltatást. Jelenleg a közüzemi szennyvízellátásnak semmilyen formája nem elérhető, a kommunális szennyvizek gyűjtése és kezelése kizárólag egyedi közműpótló létesítményekkel és elszállítással oldható meg, amely mindig a környezetkárosítás veszélyét rejti magában.</p>	<p>Meg kell oldani a településen a kommunális szennyvíz gyűjtését és kezelését. Ennek legegyszerűbb módja lehet a sásdi tisztítómű közelsége miatt a sásdi rendszerre való rácsatlakozás, a településen a szennyvízvezeték kiépítése.</p>

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Önkormányzatunk kötelező és önként vállalt feladatainak ellátása során számít és épít is a civil szervezetek közreműködésére. A közfeladat ellátás civil szervezetekkel való együttműködés útján történő megvalósulását erősíti, hogy néhány jelentős, az önkormányzatok feladatait meghatározó törvény kifejezetten ajánlja a szerződéses feladatellátást.

Jelenleg községünk az alábbi területeken működő civil szervezetek tevékenységére számíthat.

Szociális és gyermekvédelmi ellátás:

Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft.

Köznevelés:

Engedd, hogy segíthessünk! Közalapítvány

Kultúra, közművelődés, sport:

Vázsnoki Kiskerttulajdonosok Egyesülete

Deutsch Klub Magyar-Német Barátság Egyesület

Sásdi Vegyeskar Kulturális Egyesület,

Hegyhát Fúvós Egyesület

Őszidő Nyugdíjasklub

Levendula Nyugdíjasklub

Sásdi Honismereti Szakkör

A civil szervezetek nagy része sásdi székhellyel működik, programjaik, rendezvényeik jó része is itt érhető el, de várják a településünk lakóit is.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A szőlőhegyi kertművelés, borászkodás hagyományaira építve alakult meg az 1990-es évek elején a mintegy 100 hobbitelek gazdáinak összefogására, a kertművelés segítésére és az önkormányzattal való együttműködésre alakult Vázsnoki Kiskerttulajdonosok Egyesülete. Szervezésükben, az önkormányzattal közösen lebonyolított közös projektjeik eredményeként történt meg a szőlőhegyi utak kiépítése, a terület villamos árammal való ellátása. Szerveztek közösségi, kulturális rendezvényt (Mátyás napi borversenyek, keresztavató, elszármazottak találkozója) és állítottak útkeresztet. Mára a szőlősgazdák többsége nem helybeli, többnyire Sásdon vagy még távolabbi településen élnek, az egyesület

és az önkormányzat közötti hagyományosan gyümölcsöző kapcsolat mindenképpen a falu fejlődését szolgálja.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Váznok 1997. év 2013 júliusa között közoktatási intézményei, az óvoda és az iskola, majd az ezek és a zeneiskola, könyvtár, művelődési központ összevonásával létrejött ÁMK közös fenntartására a környékbeli 11 önkormányzattal társulást működtetett. A köznevelésben és a társulások finanszírozásában végbement változások hatására az önkormányzatok a társulást megszüntették. Az óvodai és bölcsődei feladatok Sásd által történő ellátásáról feladatátadási megállapodást kötött a város 7 községgel, köztük településünkkel is.

A Sásdi Többcélú Kistérségi Társulás, majd a Sásdi Szociális és Gyermekjóléti Társulás feladatkörébe adta a község a családsegítést, a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, a támogató szolgálatot és a gyermekjóléti szolgáltatást.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Településünkön 2014-ben szűnt meg a roma nemzetiségi önkormányzat, a nemzetiséghez tartozók alacsony létszámú nyilatkozatai miatt.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft. fenntartásában működő Hegyháti Szociális Alapellátási Központ két szociális alapszolgáltatást működtet Sásd és térségében, így Váznok lakossága számára is.

Az intézmény által ellátottak köre, szakfeladatok területi hatálya a működési engedély szerint:

- a) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: - a Hegyháti járás 26 településének közigazgatási területe, valamint 45 önkormányzat közigazgatási területe a Szigetvári Járás területén.
b) támogató szolgáltatás: A Hegyháti járás 27 településének közigazgatási területe.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Településünkön nem működik olyan for-profit szervezet, amely a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában közreműködne.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítéséhez szükséges adatszolgáltatásban részt vettek a településen illetékes szociális, gyermekjóléti, egészségügyi, köznevelési, közművelődési szakemberek. A szakemberekkel online és a személyes kapcsolattartás útján tártuk fel az esetleges, az egyes esélyegyenlőségi csoportokat érintő problémákat. A program tervezet és az intézkedési terv véleményezésére a HEP Fórumon koncentrált. A HEP tervezet Vázsnok község (www.vazsnok.hu) és Sásd város honlapján (www.sasd.hu) is közzétételre kerül, így a programról és az intézkedési tervről a lakosság is véleményt mondhat.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A képviselő-testületi döntést követően a honlapon az elfogadott dokumentum és intézkedési terv hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatok, intézkedések megismerhetők lesznek, amellyel biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése. A lakosság a végrehajtással kapcsolatos észrevételeit online, illetve személyesen teheti meg, melyet a HEP fórumokon lehet megvitatni. A terv készítésébe be nem folyt szervezetek ugyanezen úton, a HEP Fórum munkájában résztvevő szervezetek a legalább évente megtartott értékelő ülésen tehetnek észrevételt, javaslatot.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a honlapján, valamint a faluházban, a mozgókönyvtári szolgáltató helyen történő elhelyezéssel közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ol style="list-style-type: none"> 1. A lakáshoz jutás, lakáskarbantartás magas költsége, a település elnéptelenedése, romló lakásállomány. település jövőjét fenyegeti. 2. A szőlőhegyi kiskertek gazdasági épületei lakásként történő használata, szőlőhegyi területek ellátatlansága (ivóvíz, szemétszállítás stb. hiánya). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lakástámogatások feltételrendszerének újragondolása 2. Szőlőhegyi lakosok segítése
Gyermekek	<ol style="list-style-type: none"> 1. A bölcsődei és óvodai bejárás nehézségei. A falubusz szolgáltatásainak kiterjesztése a bölcsőde és az óvoda elérhetősége érdekében. 2. Korai iskolaelhagyás, iskola/óvoda és szülői ház közötti kapcsolattartás, bejárás nehézségei. 3. A település egyetlen játszótere eszközei elhasználódtak, az egyetlen még használható játszótéri eszköz kevés a településre. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kisgyermek bejárása 2. Otthon-iskola-otthon, szülői értekezlet járat 3. Új játszótér
Idősek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Az aktív időskor feltétele az egészségmegőrzés, melynek tudatosságát elő kell segíteni. 2. Elmagányosodás veszélye. 3. Az idősek a számukra lényeges szolgáltatásokat legközelebb Sásdon tudják igénybe venni, közlekedésük, általában a korábban megszokott életvitelük koruk és egészségi állapotuk miatt nehézkes. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szűrővizsgálatokra szállítás, tájékoztatás, szervezés, figyelemfelhívás 2. Falugondnoki szolgálat fejlesztése az idősekkel való kapcsolattartás, a nappali ellátás és egyéb szociális szolgáltatások, lehetőségek iránti igények szervezése érdekében. 3. Az idősek életminőségének javítása, korábban megszokott életvitelük fenntartása a falugondnoki szolgálat és a házi segítségnyújtás által.

<p>Nők</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prevenció az egészségmegőrzés érdekében 2. Gyermekneveléssel kapcsolatos nehézségek, szegénységi kockázat. 3. A kisgyermekes anyák életét nagyban megkönnyíti egy jól felszerelt játszótér, amely hiányzik a településen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szűrővizsgálatokra szállítás, tájékoztatás, szervezés, figyelemfelhívás. 2. Az elérhető támogatások, szolgáltatások ajánlása, tájékoztatás, beiskolázási, bérletterítés, kollégiumi támogatás nyújtása. 3. Játszótér fejlesztése.
<p>Fogyatékkal élők</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Közterületek akadálymentesítése nem teljesen megoldott. 2. A támogató szolgálat fenntartásának anyagi nehézségei. 3. A faluba érkezőket fogadó temető nem rendelkezik parkolóval. Az erre rendelkezésre álló füves tér csúszós és veszélyes, nem akadálymentes. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. A főtér közterületi megközelítése legyen akadálymentes. 2. A rendszeres szolgáltatás igénybevétel (iskola, egyéb foglalkoztató napi szintű elérése) érdekében a támogató szolgálat anyagi segítése. 3. Parkoló kialakítása a falu elején, burkolt, akadálymentes felülettel és a parkoló megvilágítását szolgáló berendezéssel.
<p>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. A rossz állapotú, járhatatlan gyalogjárók balesetveszélyesek, nem szolgálják ki az igényeket. 2. A nagyméretű zöldfelület fenntartása a közfoglalkoztatás beszűkülésével nehézséget okoz. 3. A csapadékvíz-elvezető árkok, rendszerek gyakran eltömődnek, állandó karbantartást igényelnek. 4. A közüzemi szennyvízellátásnak semmilyen formája nem elérhető, a kommunális szennyvizek gyűjtése és kezelése kizárólag egyedi közműpótló létesítményekkel és elszállítással oldható meg, amely mindig a környezetkárosítás veszélyét rejtje magában. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Járdafelújítás 2. Közterületfenntartó eszközök, gépek fejlesztése 3. Csapadékvíz-elvezető árkok burkolása 4. Szennyvízelvezetés közműveinek kiépítése

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák a többségi társadalomhoz hasonló életesélyekkel, megfelelő életminőségben élnek.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők számára tudatosítsuk, hogy a közösség gondoskodására számíthatnak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek iskoláztatását annak érdekében, hogy minél magasabb iskolai végzettséget, szakmát szerezzenek.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek sajátos igényeire.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egészséges életmód elterjesztését, a nők egészségének megőrzését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők önálló életviteléhez szükséges szolgáltatások biztosítására.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1.	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Járdafelújítás	A rossz állapotú, járhatatlan járda, gyalogjárók balesetveszélyesek, nem szolgálják ki az igényeket. A település több utcájában hiányos vagy törött, szinte teljesen szakaszokon járhatatlan a gyalogos forgalmat kiszolgáló járda.	Akadálymentes és járható járdák kialakítása, jelenlegi utcaképet romboló járdaképmegszüntetése a cél.	Összhangban az önkormányzat gazdasági programjával és az éves költségvetéssel.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Az önkormányzat gyalogjárda fejlesztést tervez megvalósítani a falu szívében, a Római utcában a még fel nem újított szakaszokon, továbbá a Széchenyi utcában és a Mátyás király utcában.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Felújított járdák hossza.	Az önkormányzat a beruházáshoz szükséges pénzügyi forrással nem rendelkezik, azt pályázati úton kell előteremteni.	Hosszú távon fenntartható.	Nem releváns
2	Közterületfenntartó eszközök, gépek fejlesztése	Településünket meghatározza az aszfaltbenyomás, amelyet elsőként a közterületek jellege ad az odalátogatók számára, emellett pedig a belterületi közterületek állapota és gondozottsága nagyban befolyásolja az itt élő családok életminőségét is. Ugyanakkor a nagyméretű zöldfelület fenntartása humán erőforrás-igényes, amelyet a közfoglalkoztatási lehetőségek beszűkülésével	A település vezetői számára mindig nagyon fontos volt a falu környezetének tisztántartása és karbantartása. A faluban élő emberek számára, emellett az őket körülvevő környezetre és büszkék lehessenek a falusi életformára.	Összhangban az önkormányzat gazdasági programjával és a Magyar Falu Program pályázati projekttel.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	A közterület-karbantartásban használható gépi eszközöket fejleszteni kell. Olyan korszerű eszközöket kell beszerezni, amellyel az elmúlt években a parkosításban zöldterület-kezelésben elért eredményeket fenn lehet tartani. Az új és korszerű gépeknek, eszközöknek köszönhetően gazdaságosabb és jelentős számú munkaerő nélkül is megoldható lenne a zöldterületek karbantartása.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Beszertett gépi eszközök száma.	A beszerzéshez szükséges pénzügyi forrással az önkormányzat nem rendelkezik, azt pályázati úton kell előteremteni.	Hosszú távon fenntartható.	Nem releváns

		jelentős ráfordítással csak az önkormányzat megoldani.										
3	Csapadékvíz-elvezető árkok burkolása	A település fekvéséből adódóan a dombokról lezúduló csapadékvíz elvezetése fokozott odafigyelést igényel. A csapadékvíz-elvezető árkok rendszerek gyakran eltömődnek, állandó karbantartást igényelnek.	A csapadékvíz-elvezető árkok burkolásával könnyen fenntartható, kis karbantartási igényű, az egyre gyakoribb villámárvizek, felhőszakadások esetén is jól működő vízelvezető rendszer védi meg a település közterületeit, a portákat, a lakosságot és a vagyont csapadékvíz kártételeitől.	Az önkormányzat gazdasági programjában és a Magyar Falu Program pályázati programban foglaltakkal.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Burkolt csapadékvíz-elvezető árkok kiépítése a még hiányzó helyeken, a jelenlegi árokrendszer folytatása.	önkormányzat	2028. 12. 01. (péntek)	Burkolt csapadékvíz-elvezető árkok hossza.	A beruházáshoz szükséges pénzügyi forrással az önkormányzat nem rendelkezik, azt pályázati úton kell előteremteni.	Hosszú távon fenntartható.	Nem releváns
4	Szennyvízelvezetés közműveinek kiépítése	Jelenleg a közüemi szennyvízellátásnak semmilyen formája nem elérhető, kommunális szennyvizek gyűjtése és kezelése kizárólag egyedi közműpótló létesítményekkel és elszállítással oldható meg, amely mindig a környezetkárosítás veszélyét rejti magában. Az önkormányzat azonban nem rendelkezik olyan jelentős forrással, amellyel települést kiszolgáló szennyvízrendszer kiépíthető, ezért pályázati forrásokat kell	A település népességmegtartó ereje, lakosságvonzó képessége nagyban múlik az elérhető közszolgáltatások, kiépített közművek biztosította és szolgáltatások létén. Az élhető települési környezet, a jövő generációk iránt érzett felelősség megköveteli, hogy a település a szennyvizek kezelésében is nyújtson korszerű és igényes szolgáltatást. Pályázati forrást kell találni a közműves szennyvízellátás megoldására.	Az önkormányzat gazdasági programja, éves költségvetési rendelet tartalmával összhangban.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030.	Meg kell oldani a településen a kommunális szennyvíz gyűjtését és kezelését. Ennek legegyszerűbb módja lehet a sásdi tisztítómű közelsége miatt a sásdi rendszerrel való rácsatlakozás, a településen a szennyvízvezeték kiépítése. A beruházáshoz pályázati projektet kell kidolgozni.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Feltárt pályázati lehetőségek, benyújtott pályázati projektek száma.	A humán erőforrás rendelkezésre áll a pályázati projekt kidolgozásához, a megvalósítás anyagi feltételeit kell előteremteni pályázati forrásból.	Fenntartható.	A beruházás tervezéséhez és megvalósításához a sásdi tisztítómű tulajdonosával, Sásd Város Önkormányzatával kell egyeztetni.

		szerezni a beruházáshoz.										
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Lakástámogatások feltételrendszerének újragondolása	A lakáshoz jutás, lakáskarbantartás magas költsége a családok számára nehézséget jelent, ugyanakkor település elnéptelenedése, a lakatlan üres házak és a romló lakásállománya település jövőjét fenyegeti.	Rövid táv: Önkormányzati támogatással segíteni a lakásszerzést, illetve a meglévő lakás tatarozását. A támogatást legalább néhány éves helybenlakáshoz kötni. Hosszú táv: a lakásállomány korszerűsítése, az üresen álló ingatlanok számának csökkentése.	Összhangban az önkormányzat gazdasági programjával és a lakástámogatásokról szóló helyi rendelettel.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Önkormányzati lakásszerzési támogatás, tatarozási támogatás segítse a településen lakást vásárlókat, építkezőket, illetve lakásukon a szükséges karbantartási vagy felújítási munkákat elvégzőket. Lakásszerzési támogatás, tatarozási támogatás rendszerének újragondolása, a támogatások feltételrendszerét át kell gondolni, legalább 3-5 éves helyben lakáshoz kell kötni (visszafizetési kötelezettséggel), a szerzési és felújítási támogatások összegét össze kell hangolni, mivel jelenleg a szerzési támogatás összege elmarad a felújításhoz adható támogatás összegéhez képest.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	A támogatásban részesítettek száma, évi legalább két fő.	Az anyagiak az önkormányzat éves költségvetésében rendelkezésre állnak.	Hosszú távon fenntartható.	Nem releváns
2	Szőlőhegyi lakosok segítése	A szőlőhegyi kiskertek gazdasági épületei lakásként történő használata egyre terjed, miközben a szőlőhegyi területek ellátatlansága (ivóvíz, szemétszállítás stb. hiánya) nem javult.	A szőlőhegyi ingatlanokban élőknak mindennapi életének könnyítése, a hiányzó szolgáltatások (szemétszállítás, postai szolgáltatás) pótlása.	Összhangban az önkormányzat gazdasági programjával és a falugondnoki szakmai programjával.	Összhangban: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	A közösségi szolgáltatásokban a falugondnoki szolgálat szolgáltatásait a szőlőhegyi lakosok számára is ismertté és elérhetővé kell tenni. A hulladékszállítás igénybe vételének kiegészítő lehetőségét	önkormányzat falugondnoki szolgálat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Az önkormányzattal, falugondnoki szolgálattal tartó szőlőhegyi lakosok száma.	A szükséges humán erőforrás és anyagi feltételek a falugondnoki szolgálatnál rendelkezésre állnak.	Fenntartható.	Nem releváns.

						tájékoztatással, egyeztetéssel kell elérhetővé tenni. A levelek, tájékoztatók kézbesítése érdekében levélsekrény létesítését kell kezdeményezni.						
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Kisgyermek bejárása	A Sásdon elérhető óvoda és bölcsőde napi elérése kisgyermekkel nehézkes.	A falubusz szolgáltatásainak bővítése, kiterjesztése bölcsőde és óvoda elérhetőségének javítása érdekében.	A falugondnoki programjával összhangban	Összhangban: Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024), „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia.	A Sásdon elérhető bölcsőde és óvoda megközelítésének javítása: a célcsoport felmérése, tájékoztatása, igényfelmérés, majd a szállítás megszervezése.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	A szolgáltatást igénylő kisgyermekes családok száma.	A falugondnoki keretében a humán erőforrás és az anyagi feltételek is rendelkezésre állnak.	Hosszú távon is fenntartható.	Nem releváns
2	Otthon – iskola otthon	Korai iskola-elhagyás, iskola/óvoda és szülői ház közötti kapcsolattartás, bejárás nehézségei.	Rövid táv: az intézmény és szülői ház közötti kapcsolat javítása Hosszú táv: korai iskola-elhagyás megelőzése	A költségvetési rendelettel, falugondnoki szolgáltatás szakmai programjával összhangban	Összhangban: Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024), „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032).	Az iskola/óvoda jelzésére szülői értekezletre szervezés a megszervezése.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	A szülői értekezletre rendszeresen járó szülők száma, iskola, óvoda jelzése szerint.	A szükséges humán erőforrás falugondnoki keretében, a pénzügyi forrás a költségvetésben áll rendelkezésre	Fenntartható.	Nem releváns
3	Új játszótér kialakítása	A település egyetlen játszótérei eszközök elhasználódtak, az egyetlen még használható játszótéri eszköz kevés a településre.	Új játszótér kialakítása gyermekek egészséges fejlődése, településhez kötődése és szabadjük érdekében.	Az önkormányzat gazdasági programja, éves költségvetése tartalmával összhangban.	Összhangban: Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024), „Legyen jobb gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032).	Új játszótér létesítése a meglévő helyére, a falu arculatához illő természetes anyagból.	önkormányzat	2027. 12. 01. (szerda)	Nyertes pályázati projekt.	A játszótér létesítéséhez szükséges pénzügyi forrás nem áll rendelkezésre, azt pályázati úton kell előteremteni.	Hosszú távon is fenntartható.	Nem releváns
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Prevenció a nők egészségmegőrzése érdekében	Szűrővizsgálatokra szállítás, tájékoztatás, szervezés, figyelemfelhívás.	Prevenció a nők különösen családnagyak egészségmegőrzése érdekében.	A falugondnoki programjában foglaltakkal összhangban.	Összhangban: „A nők szerepének erősítése családban és társadalomban” (2021–2030).	Szűrővizsgálatokra szállítás, tájékoztatás, szervezés, figyelemfelhívás.	önkormányzat, falugondnoki szolgálat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Szűrővizsgálatok résztvevő nők száma, falugondnoki beszámoló szerint.	A szükséges humán erőforrás és anyagi feltételek a falugondnoki szolgálatnál rendelkezésre állnak.	Hosszú távon is fenntartható.	Nem releváns
2	Gyermeink családban	A gyermeknevelési anyagi nehézséggel járhat, szegénység kockázat.	A gyermeket nevelő családok, kiemelten nők legyenek tisztában a helyi gyermeknevelést	Az önkormányzat gazdasági programjával, a helyi szociális rendelettel és az	Összhangban: „A nők szerepének erősítése családban és a	Az elérhető támogatások, szolgáltatások ajánlása, tájékoztatás,	önkormányzat, gyermekjóléti szolgálat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Falugondnoki szolgálat beszámolója, gyermekjóléti szolgálat	A szükséges humán erőforrás, anyagi feltételek rendelkezésre állnak.	Hosszú távon is fenntartható.	Nem releváns

			segítő szolgáltatások, támogatások lehetőségével.	éves költségvetési rendelettel összhangban.	társadalomban” (2021–2030).	szervező tevékenység a szolgáltatások igénybe vétele érdekében. Beiskolázási támogatás, bérletterítés, kollégiumi támogatás nyújtása.			beszámolója alapján a tájékoztatásban, segítségnyújtásban részesítettek száma.				
3	Játszótér fejlesztése	A kisgyermekes anyák életét nagyban megkönnyíti egy jól felszerelt játszótér, amely hiányzik a településen.	Jól felszerelt, korszerű játszótér várja a kisgyermekes anyákat a kikapcsolódás, a gyermekkel történő szabadidő eltöltése érdekében.	Összhangban az önkormányzat gazdasági programjával.	Összhangban: „Új, korszerű és biztonságos játszóeszközökkel felszerelt játszótér létesítése.” (2021–2030).	önkormányzat	2027. 12. 01. (szerda)	Sikeres pályázati projekt.	A szükséges anyagi forrás az önkormányzatnak nem áll rendelkezésére, ezért pályázati úton kell azt előteremteni.	Fenntartható.	Nem releváns		
IV. Az idők esélyegyenlősége													
1	Szűrővizsgálatok	Az aktív idősök feltétele az egészségmegőrzés, melynek tudatosságát elő kell segíteni.	Prevenció az egészségmegőrzés érdekében.	Összhangban a falugondnoki szolgálat szakmai programjával, éves költségvetési rendelettel	Összhangban: Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023–2024).	Szűrővizsgálatokra szállítás, tájékoztatás, szervezés, figyelemfelhívás.	önkormányzat, falugondnoki szolgálat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Szűrővizsgálatokon résztvevő idősök száma, falugondnoki beszámoló szerint.	A szükséges humán erőforrás, anyagi feltételek a falugondnoki szolgálatnál rendelkezésre áll.	Hosszú távon is fenntartható.	Nem releváns	
2	Elmagányosodás megelőzése	Az idősöket, különösen az egyedül élő idősöket fenyegeti a bezárkózás, elmagányosodás.	Elmagányosodás megelőzése.	A falugondnoki szolgálat szakmai programjában összhangban.	Összhangban: Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023–2024).	Falugondnoki szolgálat fejlesztése az idősökkel való kapcsolattartás, a nappali ellátás és egyéb szociális szolgáltatások, lehetőségek iránti igények szervezése érdekében.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	A falugondnoki szolgálat szervező, informáló tevékenysége útján a nappali ellátást és egyéb szociális szolgáltatásokat, lehetőségek igénybe vétele, a falugondnoki beszámoló alapján.	A szükséges humán erőforrás, anyagi feltételek a falugondnoki szolgálatnál rendelkezésre áll.	Hosszú távon is fenntartható.	Nem releváns	
3	Idősök életminőségének javítása	Az idősök a számukra lényeges szolgáltatásokat legközelebb Sásdon tudják igénybe venni, közlekedésük, általában a korábban megszokott életvitelük koruk és egészségi állapotuk miatt nehézkes.	Az idősök a közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása.	A falugondnoki szolgálat szakmai programjával összhangban.	Összhangban: Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023–2024).	Az idősök életminőségének javítása, korábban megszokott életvitelük fenntartása a falugondnoki szolgálat szállító szolgáltatásai és a házi segítségnyújtás szolgálat által.	önkormányzat, falugondnoki szolgálat, Sásdi Szociális Szolgálat	2028. 12. 31. (vasárnap)	A falugondnoki szolgálattal kapcsolatot tartó idősök száma, a falugondnoki beszámoló alapján, házi segítségnyújtást igénybe vevők száma.	A szükséges humán erőforrás, anyagi feltételek a szociális szolgáltatásoknál rendelkezésre áll.	Hosszú távon is fenntartható.	A házi segítségnyújtást a 8 önkormányzat által alapított Sásdi Szociális Társulás fenntartásában működő szociális intézmény keretében veszi igénybe Vázsnok.	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége													
1	Akadálymentes főtér	Közterületek akadálymentesítése	A Faluház, autóbuszmegálló közterületi	Az önkormányzat gazdasági programjával és az	Összhangban: Országos Fogyatékgazdálkodási	A faluház központjában a	önkormányzat	2026. 12. 31. (csütörtök)	A faluházhoz vezető járdák akadálymentesítése	Néhány százezer forint, költségvetési	Hosszú távon is fenntartható.	Nem releváns	

		nem teljesen megoldott.	akadálymentes megközelíthetősége javuljon.	éves költségvetéssel összhangban.	i Program (2015-2025).	autóbuszmegállóhoz vezető járdák akadálymentesítése, szegélyek szintezése.			, megszüntetett szinteltérések száma.	vagy pályázati forrásból.		
2	A támogató szolgálat támogatása	A civil szervezet által fenntartott támogató szolgálat anyagi nehézségekkel küzd.	A támogató szolgálat folyamatos működtetése a napi szintű, rendszeres szolgáltatás igénybevétele (iskola, egyéb foglalkoztató), szállítás érdekében	Az éves költségvetési rendelettel összhangban.	Összhangban: Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025).	A lakosság által igényelt rendszeres szolgáltatás (iskola, egyéb foglalkoztató) arányában a támogató szolgálat anyagi segítése, működési támogatás nyújtása.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	A támogató szolgálatnak nyújtott évi mintegy 100 ezer forint.	Az anyagi forrás saját költségvetésben rendelkezésre áll.	Fenntartható.	Nem releváns
3	Temetőparkoló kialakítása	A faluba érkezőket fogadó temető nem rendelkezik parkolóval. Az erre rendelkezésre álló javítása, füves tér csúszós és veszélyes, nem akadálymentes.	A falu elején, a településre érkezőket fogadó településkép javítása, akadálymentesen használható parkolás biztosítása.	Az önkormányzat gazdasági programjával és az éves költségvetéssel összhangban.	Összhangban: Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025).	Parkoló kialakítása a falu elején, burkolt, akadálymentes felülettel és a parkoló megvilágítását szolgáló berendezéssel.	önkormányzat	2028. 12. 31. (vasárnap)	Akadálymentes gépjárműparkolók száma.	Az önkormányzat a beruházáshoz szükséges pénzügyi forrással nem rendelkezik, azt pályázati úton kell előteremteni.	Hosszú távon fenntartható.	Nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

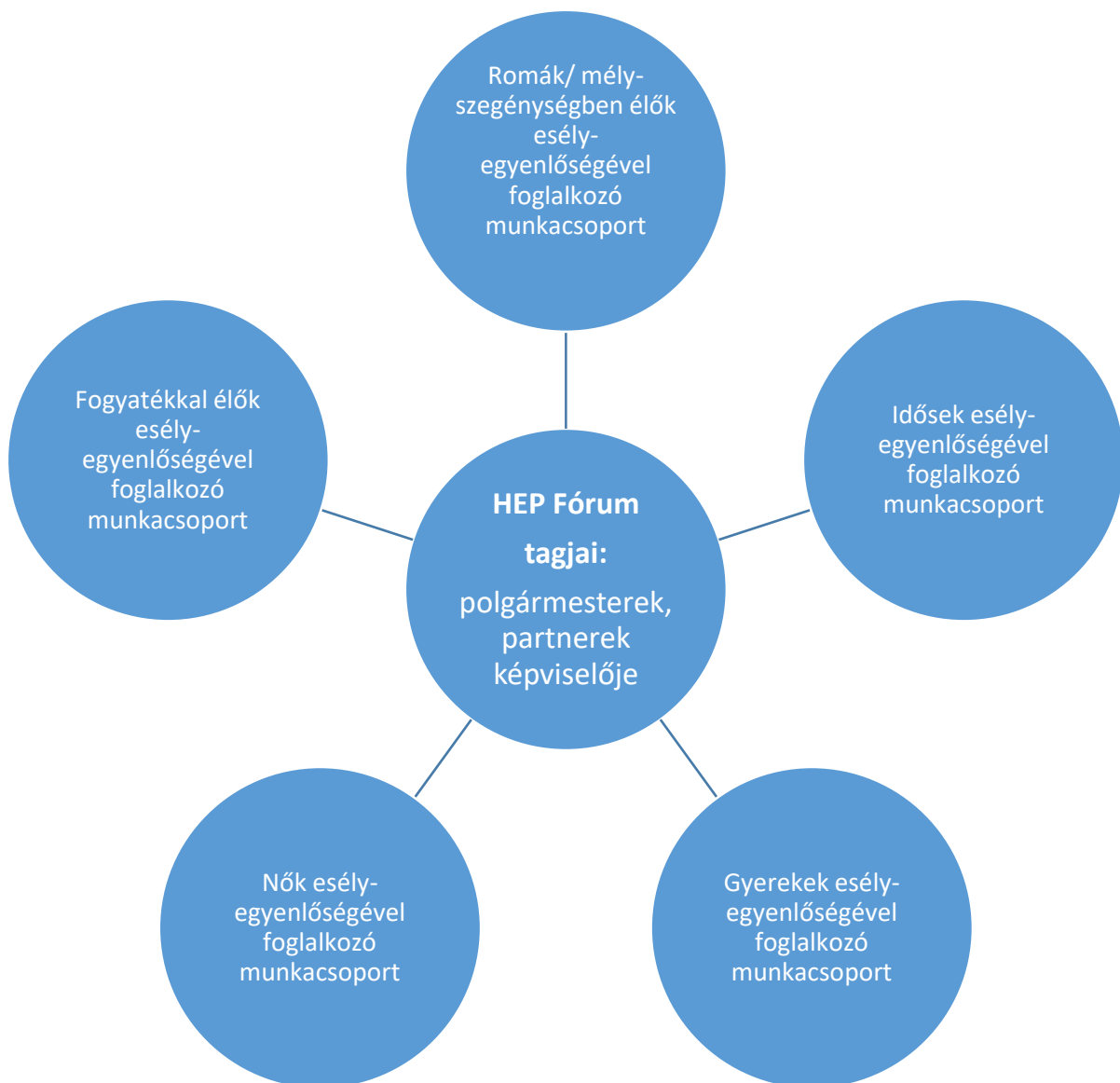
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre, melynek tagjai:

Vásznok Község Önkormányzata

Sásd Város Önkormányzata

Felsőegerszeg Község Önkormányzata

Meződ Község Önkormányzata

Palé Község Önkormányzata

Varga Község Önkormányzata

Sásd Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata

Sásdi Általános Művelődési Központ Meserét Óvodája és Bölcsődéje

Sásdi Általános Művelődési Központ Városi Könyvtára és Művelődési Központja

Sásdi Szociális Szolgálat

Sásdi Család- és Gyermekjóléti Központ

Sásdi Általános Iskola

Sásdi Alapfokú Művészeti Iskola

BSZC Sásdi Vendéglátóipari Szakképző Iskola

Barátok Felsőegerszegért Egyesület

Meződért Egyesület

Paléért Egyesület

Vargáért Egyesület

Sásdi Őszidő Nyugdíjas Klub

Levendula Klub

Sásdi védőnői szolgálatok

Engedd, hogy segíthessünk! Alapítvány

Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nkft.

Helyiek a Városért Egyesület

Sásdi Romákért Egyesület

Összefogás Baranyáért Egyesület

Sásdi Közös Önkormányzati Hivatal

Váznok, Felsőegerszeg, Meződ, Palé és Varga falugondnoki szolgálatának egy-egy képviselője.

Állandó meghívottak

- Szigetvári Tankerületi Központ képviselője,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor.

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.

- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi.
- Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtenni a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításában lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Váznok község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Váznok Község Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 46/2023. (XI.28.) KTH számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő-testület elfogadó határozatának kivonata

Váznok, 2023. november 29.

Gombár József
polgármester

Váznok Község Önkormányzat Képviselő-testülete

KIVONAT

Készült Váznok Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2023. november 28. napján tartott testületi ülésének jegyzőkönyvéből.

Tárgy: Helvi Esélyegyenlőségi Program (2023-2028) elfogadása

Váznok Község Képviselő-testülete 4 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül az alábbi határozatot hozta:

Váznok Község Képviselő-testületének
46/2023. (XI.28.) KTH számú
határozata

Váznok Község Önkormányzatának Képviselő-testülete az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaknak megfelelően a település 2023-2028 évekre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját az Intézkedési Tervvel egységes szerkezetben elfogadja.

Határidő: folyamatos
Felelős: Gombár József polgármester
Koszorus Tímea jegyző/HEP referens

Kmf.

Gombár József sk.
polgármester

Koszorus Tímea sk.
jegyző

Kiadmány hitelesül:
Sásd, 2023. december 7.

Lajos Márta
hatósági ügyintéző

